

Møte onsdag den 13. oktober 2010 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 8):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Redegjørelse av helse- og omsorgsministeren om hendelser i enkelte helseforetak og ved Statens autorisasjonskontor for helsepersonell
4. Innstilling fra Stortingets presidentskap om fordeling til komiteene av rammeområder med budsjettkapitler og utkast til romertallsvedtak vedrørende forslaget til statsbudsjett for 2011 (Innst. 1 S (2010–2011))
5. Referat

Presidenten: Representantene Åse Michaelsen, Morten Høglund, Bård Hoksrud, Sigvald Oppebøen Hansen og Susanne Bratli, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Det foreligger en rekke permisjonssøknader:

- fra representantene Morten Høglund, Irene Johansen, Helga Pedersen, Kjell Ingolf Ropstad og Arild Stokkan-Grande om permisjon i tiden fra og med 18. oktober til og med 12. november, og fra representanten Ingjerd Schou om permisjon i tiden fra og med 19. oktober til og med 11. november – alle for å delta i De forente nasjoners 65. ordinære generalforsamling, andre del, i New York
 - fra Høyres stortingsgruppe om permisjon for representanten Erna Solberg i tiden fra og med 18. oktober til og med 22. oktober for å delta i møter med NATOs parlamentariske forsamling i Japan
- Disse søknader foreslås behandlet straks og innvilget. – Det anses vedtatt.

Fra første vararepresentant for Nord-Trøndelag fylke, Bård Langsåvold, foreligger søknad om å bli fritatt for å møte i Stortinget under representanten Arild Stokkan-Grandes permisjon i tiden fra og med 18. oktober til og med 22. oktober, av velferdsgrunner.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
 - For Akershus fylke: Tone Liljeroth
 - For Finnmark fylke: Willy Pedersen
 - For Hordaland fylke: Eivind Nævdal-Bolstad
 - For Nord-Trøndelag fylke: Ingvild Kjerkol og Bård Langsåvold
 - For Østfold fylke: Stein Erik Lauvås og Tage Pettersen
 - For Aust-Agder fylke: Marion Gunstveit Bojanowski, i tiden fra og med 19. oktober til og med 12. november

Presidenten: Representanten Rigmor Andersen Eide vil framsette et representantforslag.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:02:45]: På vegne av representantene Hans Olav Syversen, Knut Arild Har-eide, Øyvind Håbrekke og meg selv vil jeg fremme et representantforslag om å bedre vilkårene for mindre bedrifter gjennom tiltak for et enklere arbeidsliv, bedre vilkår for verdiskaping, enklere hverdag og bedre samhandling mellom offentlig sektor og privat næringsliv.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:03:20]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Kristin Halvorsen, Trond Giske og Anniken Huitfeldt vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes reise seg.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Mette Hanekamhaug.

Mette Hanekamhaug (FrP) [10:04:03]: Jeg vil gjerne stille spørsmål til kunnskapsministeren.

Hvert år hører vi om tusenvis av skolebarn som ikke møter opp til skolestart. Problemet er økende. Human Rights Service har publisert rapporter om problemet, både i 2004 og i fjor.

En gjennomgang av Statistisk sentralbyrås statistikker viser store avvik mellom antall barn i skolepliktig alder i Norge og antall barn registrert i skolen. I fjor var dette gapet på 4 000 barn, og man antar at tallet har økt i år. Samtidig viser det seg at flere kommuner ikke har oversikt over hvor mange barn dette gjelder i deres kommune – hvorfor de ikke er der, hvor mange som ikke er der, og hvor de eventuelt befinner seg.

Alle barn i Norge har rett og plikt til en tiårig grunntidning. Dette er ikke bare en grunnleggende rettighet, men også en opplæringsplikt. Det innebærer at foreldre har en plikt til å påse at barna får en nødvendig grunnskoleopplæring i tråd med opplæringsloven. Oppfylles ikke denne plikten, kan man ifølge loven straffefølges. Få eller ingen saker er kjent der foresatte er blitt gått etter av lokale eller sentrale myndigheter for å finne ut hvorfor det aktuelle barnet ikke er registrert i skolen.

Mitt spørsmål til statsråden er derfor: Ser statsråden problemet ved manglende nasjonal oversikt over omfanget av dette problemet, og hvilke tiltak vil statsråden eventuelt se for seg at man kan gjøre for å sørge for at lokale myndigheter bedre følger opp problemet for å finne ut hva som har skjedd?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:05:55]: Jeg tror det er vanskelig å ha en god nasjonal oversikt over barn som burde vært på skolen, men som ikke er på skolen – dvs. ikke får innfridd retten sin eller gjort plikten sin til å delta i skolegang. På nasjonalt nivå er det vanskelig å ha en sånn detaljert oversikt.

Det som vi må sikre oss, er at hver enkelt kommune følger opp de barna som ikke møter opp – om ikke første skoledag så i hvert fall annen eller tredje. Derfor har jeg i et svar til representanten Hanekamhaug sagt at vi skal utarbeide en god veileder som kommunene skal bruke, det er de som har plikt til å følge opp at loven etterleves på dette området, og å gjøre det så raskt som mulig, for det er en alvorlig sak at barn ikke møter på skolen.

Nå vet vi at det er en del kommuner som jobber ganske godt med dette. Hvis vi ser nærmere på tallene fra f.eks. Oslo kommune, hadde man der en oversikt i 2003 – da anmeldte de foresatte til 85 barn fordi barna ikke kom på skolen. I 2008 var tallet 15 barn – det er fordi de har jobbet veldig systematisk etter en meget klar plan om hvordan man går fram hvis det er barn som ikke møter på skolen. Punkt 1 i den planen er å ta kontakt med hjemmet. Punkt 2 er å sjekke opplysninger med folkeregisteret og trygdekontoret. Punkt 3 er hjemmebesøk, kontakt med foreldrenes arbeidsgiver, søskenes skole eller barnehage. Punkt 4 er bekymringsmelding til barnevernet. Punkt 5 er å vurdere en anmeldelse. Det synes jeg er en rimelig framgangsmåte for de kommunene som oppdager at det er barn som ikke møter til skolestart.

Mette Hanekamhaug (FrP) [10:07:33]: Det vi også samtidig ser, er at det har vært en nedgang i antall innrapporterte saker, fra 30 til 15, i Oslo de siste fire årene. Men samtidig viser jo statistikken at antallet barn som ikke har møtt opp, har økt betraktelig den samme tiden. Derfor er jo ikke det at antallet innmeldte saker har gått ned, noe positivt, det er jo heller negativt, da det viser at det har vært en økning på nesten 180 pst. i antall skolebarn i skolepliktig alder som ikke har møtt opp i Oslo de siste ni årene. Vi har lokale myndigheter som følger opp, men de klarer ikke å følge det godt nok opp, og vi mangler nasjonal styring og koordinering av dette, hvordan vi faktisk kan løse det. For det viser seg, som sagt – også i det eksemplet du nevnte fra Oslo – at de ikke klarer å følge det opp på en god nok måte.

Statsråd Kristin Halvorsen [10:08:31]: Jeg tror dessverre ikke at det vi har av nasjonal statistikk, er et godt hjelpemiddel på dette området, for det er ikke treffsikkert nok med hensyn til hvilke barn det faktisk dreier seg om, og vi kan lett forledes til å diskutere dette i et omfang og i en størrelse som ikke passer med det som er de lokale forholdene. Da har jeg selvfølgelig vurdert: Er det da sånn at vi trenger en bedre nasjonal statistikk, slik at vi har en bedre måte å få oversikt over dette på? Jeg vurderer det sånn at vi trenger en nasjonal oversikt over hvor stort problemet er, og vi trenger å forsikre oss om at hver enkelt kommune følger opp, men vi trenger ikke en nasjonal oversikt som gjør at vi skal følge opp hvert enkelt barn.

Jeg må forsikre meg om at kommunene gjør jobben sin overfor dem. Når jeg diskuterer dette med de kommunene som kanskje kan være de som har de største utfordringene på dette området, så er mitt inntrykk at de jobber systematisk og skikkelig for å sikre alle barn rett til skolegang. Men jeg skal selvfølgelig være tett på dette, for det er en veldig alvorlig sak hvis barn ikke møter på skolen og ikke får retten til en skolegang i Norge.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Per-Willy Amundsen.

Per-Willy Amundsen (FrP) [10:09:59]: Det representerer dessverre en integreringsmessig tragedie at vi vet at barn med innvandrerbakgrunn i dag sendes ut av landet for å gå på koranskoler og «avlæres» vestlige frihetsverdier som man tilegner seg i Norge. Det er et problem når man kommer tilbake til Norge, og det er selvfølgelig også et problem fordi det hemmer frihetsutøvelsen til disse barna når de vokser opp.

Jeg synes det blir for enkelt når statsråden sier at det er vanskelig å få til et nasjonalt register. Jeg kan ikke forstå annet enn at vi har de fleste dataene vi trenger for å kunne samordne og få denne oversikten. Jeg har jo også forstått at SVs landsstyre faktisk gikk inn for et slikt nasjonalt register, og at man til og med ville gå så langt som å trekke i barnetrygden – det syntes jeg var et godt forslag – til foreldre som ikke sender barna sine på skolen. Er det et standpunkt SV vil forfølge videre i regjering, eller har man bare lagt det på hylla?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:11:04]: Regelverket er slik i dag at man kan trekke foreldrene i barnetrygd hvis barna ikke møter på skolen. Jeg synes det er et rimelig virkemiddel å bruke fordi det er en alvorlig sak å ikke møte. Det vi må spørre oss om her, er: Hva trenger vi av oversikt for å gjøre den jobben som handler om å få de barna på skolen? Og om vi da får en statistikk i november eller desember, og ungen ikke har møtt på skolen til skolestart i august, så går det altfor lang tid. Vi må jo kreve at kommunene på dag to, eller tre, tar tak i de barna og følger opp – etter en veldig klar oppskrift, og det er: Ta kontakt med hjemmet, få oversikt, sørg for at man kontakter barnevernet hvis det er nødvendig, og gå til anmeldelse hvis barnet likevel ikke kommer. Det vi ikke kan gjøre, er å hente barn i utlandet, så den problemstillingen som representanten Amundsen tok opp innledningsvis, er det vanskelig å få gjort noe med. Men kommunene skal være tett på, og vi kan ikke vente til november på statistikk. (Presidenten klubber.) Man må være veldig klar med en eneste gang man ser at her har man en utfordring.

Presidenten: Svein Harberg – til oppfølgings-spørsmål.

Svein Harberg (H) [10:12:21]: Litt tilbake til hovedspørsmålet, som går på registrering og oppfølging av ugyl-dig fravær: Jeg blir litt forundret når statsråden så sterkt understreker at det er så vanskelig å få på plass en nasjo-

nal oversikt. Jeg kan ikke forstå hvordan statsråden tør å være statsråd uten å ha den oversikten, for det må jo være helt avgjørende å vite at barna møter på skolen. I forbindelse med registreringen hvert år må det være mulig å få det på plass, så det håper jeg at statsråden virkelig griper fatt i.

Så sier statsråden at det er viktig å sikre at alle kommuner følger opp dette. Det tror jeg er et viktig poeng.

Flere har vist til Oslo. Oslo har et fantastisk godt opplegg – jeg har det her – som fungerer, som har gjort at innrapporteringene skjer, og som har gjort at anmeldelsene har gått ned. Jeg er rimelig sikker på at vi i løpet av dagen kan sikre rettigheter til å kopiere dette og sende det ut. Det betyr at statsråden i morgen kan sende ut brev. Vil statsråden være med på å bruke Oslos eksempel, og sende det ut raskt, slik at vi kommer i gang i skolene?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:13:27]: Vi har allerede en veiledning til kommunene om hvordan de skal gå fram, og jeg har i mitt svar til Hanekamhaug tidligere sagt at vi skal lage en ny for å følge opp hvordan man jobber med disse sakene – om Oslos oppskrift er en god oppskrift.

Hvis jeg mente at det var hensiktsmessig og et godt virkemiddel å ha oversikt nasjonalt over hvilke barn dette dreier seg om 1. november, 1. desember, 1. januar så hadde jeg skaffet meg det i morgen. Men virkeligheten er sånn at hvis det dreier seg om barn som ikke kommer på skolen den 25. august, eller den 30. august, så forlanger jeg at det finnes en kommune som tropper opp hjemme hos de foreldrene og sier: Hvor er den ungen? Og hvis den ungen ikke kommer etter to dager eller tre dager, vel, så får de gå til barnevernet, eller på arbeidsplassen, og så får de komme. Vi kan ikke sitte med hendene i fanget fram til 1. november og tro at vi gjør noe. Her må vi ikke late som om vi gjør noe eller at det er mest mulig handlingsrettet å sørge for at vi har de nasjonale oversiktene over hvert enkelt barn; vi må ha en nasjonal oversikt som viser oss hvor stort problemet er, (presidenten klubber) men så må vi sørge for at kommunene handler.

Presidenten: Geir Jørgen Bekkevold – til oppfølgings spørsmål.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:14:38]: På bakgrunn av representanten Amundsens spørsmål har jeg lyst til å begynne med å si at det er utrolig viktig at vi ikke skaper en de-og-vi-situasjon. Det er ikke bare deres barn som taper på den sosiale arenaen, som taper på kunnskapsarenaen, det er våre barn også. Jeg synes vi skal være enig om at dette er et felles ansvar vi alle har.

Jeg har lyst til å peke på dette som har med hjem-skole-samarbeid å gjøre. For Kristelig Folkeparti var det utrolig viktig å få løftet det høyt og ikke minst få det inn i skolens formålsparagraf, noe SV og regjeringspartiene viste en lunkenhet til, men vi fikk det heldigvis til. Dette er et eksempel på hvor viktig hjem-skole-samarbeidet er, og hvor viktig det er at hjem-skole-samarbeidet fungerer godt.

Jeg lurer på hva statsråden vil gjøre for å styrke

hjem-skole-samarbeidet, slik at vi klarer å få gjort noe med denne problemstillingen.

Statsråd Kristin Halvorsen [10:15:44]: Hvis saken har utviklet seg så langt at det er barn i Norge som ikke møter på skolen, tror ikke jeg det generelle hjem-skole-samarbeidet er svaret. Da er det rett og slett å troppe opp og hente ungen og si hva slags regler som gjelder. Jeg tror vi kan bomme litt hvis vi tror at dette bare handler om minoritetsbarn. Lederen i Foreldreutvalget, Loveleen Brenna, har sagt at dette antakelig gjelder i flere miljøer enn i minoritetsmiljøer, vi må ikke tro at vi ikke har et generelt problem. Derfor mener jeg at hvis vi oppdager denne problemstillingen, er det rask reaksjon fra kommunen som gjelder. Da er det ikke å telle som gjelder, da er det å hente dem som gjelder.

Men så er jeg helt enig i at et godt forhold mellom skole og foreldre generelt sett har enorm betydning, ikke bare for frammøtet på skolen, men for oppfølging på skolen. Da er det faktisk slik at alle foreldres interesse har stor betydning og gjør en forskjell. Også foreldre som er analfabeter som tror de ikke har noe å bidra med i forhold til skolearbeidet (presidenten klubber), gjør en stor forskjell hvis de er interessert i skolearbeidet.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Elisabeth Aspaker (H) [10:17:00]: Mitt spørsmål går til kunnskapsministeren.

Matematikkfaget sliter i motvind. Altfor mange elever opplever lite mestring i faget, ser ikke vitsen med matematikk og presterer svakt faglig. Matematikk fremstår ofte som teoretisk og lite relatert til elevenes hverdag.

Jeg antar at dette var noe av bakgrunnen for at regjeringen høsten 2009 oppnevnte arbeidsgruppen Matematikk for alle. Daværende kunnskapsminister Bård Vegar Solhjell uttalte da:

«Det er en utfordring at mange har vansker med matematikk. Nå setter vi derfor i gang arbeidet med en utredning om fremtidens matematikkfag og hvordan opplæringen kan bli mer relevant og engasjerende.»

Rapporten fra Matematikk for alle-utvalget ble nylig offentlig. Der har utvalget satt fokus på hvordan flere skal kunne tilegne seg bedre basiskunnskaper i faget, samtidig som det må legges til rette for at matematikktalentene i Norge skal få dyrke sin faglige interesse. Kunnskapsministerens svar på det var utrolig nok å skyte ned utvalgets hovedanbefalinger og avvise forslagene som uaktuell politikk under denne regjeringen.

Det er oppsiktsvekkende at det er landets kunnskapsminister som på denne måten stiller seg i veien for en viktig faglig diskusjon om hvordan vi kan styrke et av skolens kjernefag og heve elevenes kunnskapsnivå. PISA- og TIMS-undersøkelser forteller om et stort nasjonalt problem med en sammenhengende nedgang i kunnskapsnivået hos norske elever. Det er alvorlig. Jeg kan ikke forstå dette på noen annen måte enn at SV-lederen her har overkjørt kunnskapsministeren.

Mitt spørsmål til statsråd Halvorsen blir da: Hvordan

kan hun som kunnskapsminister forklare at forslagene fra regjeringsutvalget Matematikk for alle parkeres, når svært mange norske elever sliter i matematikkfaget, og faget i seg selv roper etter fornyelse og mer tilpasset opplæring?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:19:04]: Dette matematikkutvalget som akkurat har kommet med sin innstilling, har kommet med mange forslag som det er viktig å følge opp, og som treffer helt i forhold til de utfordringene vi har, som dreier seg om at matematikk er det faget som flest elever strever med, som flest elever stryker i i videregående skole, og som man har størst kunnskapshull i. Et viktig poeng fra utvalget er at matematikk kanskje litt mer enn andre fag bygger på at man har en grunnleggende kunnskap i bunnen, at det er vanskelig å ta igjen hull hvis man ikke har en basiskompetanse i bunnen.

Det som ikke er et godt forslag fra utvalget, er å lage en systematisk nivådeling fra ungdomsskolen. Jeg er veldig overrasket hvis Høyre synes at det er et godt forslag. Når vi har snakket nærmere med utvalget, er det ikke det som er deres hovedpoeng heller, men å sørge for at alle elevene har en – hva skal en si – god kunnskap om kjernen i matematikkfaget før de går videre. Nivådeling for 13-åringer har vi prøvd tidligere, og det har mange andre land også prøvd. Det fører til dårligere kunnskap i matematikk, for det betyr at mange av de elevene som hadde mulighet til å komme mye lenger i matematikk, velger det laveste nivået og er komfortable med det, og har ikke noe press hjemme fra heller for å komme lenger. Dermed får vi i sum mindre kunnskaper.

Det å jobbe systematisk med tilpasset undervisning, men ikke tvinge elever til å velge nivå i 13-årsalderen, og sørge for at man jobber mye mer praktisk relevant i matematikk – som i veldig stor grad er et praktisk fag som kan tilrettelegges mye bedre – er oppskriften framover.

Elisabeth Aspaker (H) [10:20:48]: Jeg hører hva kunnskapsministeren sier, men det er altså en av hovedanbefalingene i utvalgsrapporten at man må differensiere mer i dette faget fordi for mange elever faller av. Jeg har ikke oppfattet utvalget dit hen at man permanent skal nivådele, men at det fortsatt skal være mulig at man skal kunne jobbe seg fra det ene nivået til det andre. Jeg synes at kunnskapsministeren også har et problem når man fremstiller det slik at kunnskapene i dette faget faktisk er såre vel i dagens situasjon. Faktum er jo at mange elever i dag går ut av grunnskolen med så sviktende matematikkunnskaper at mange dører er stengt for 16–17-åringer, både til videregående og videre til høyere utdanning – fordi matematikkunnskapene deres er sviktende.

Jeg lurer på når regjeringen skal komme med en konkret plan, og hva er regjeringens grep når man ikke vil følge hovedanbefalingene til utvalget?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:21:51]: Jeg tror nok at representanten Aspaker må lese det som står i innstillingen, for det er å dele i en basiskunnskap i matematikk og en mer avansert matematikk. De som velger basis, skal gå videre på praktisk matematikk i videregående opplæring.

Så det er nivådeling for 13-åringer. Og det er meget gode faglige grunner for ikke å legge til rette for det, fordi vi vet at man får mindre matematikkunnskap generelt i befolkningen, og at mange elever velger for lavt nivå i forhold til hvor langt de kan komme. Jeg er veldig overrasket hvis Høyre går inn for at vi skal gjenta de gamle kursplanene eller nivådeling i ungdomsskolen.

Men når jeg har snakket nærmere med utvalget, har det kommet fram at de ikke nødvendigvis har ment det så bokstavelig som det som står i innstillingen. Det synes jeg er interessant, for det er absolutt avgjørende at vi gjør ting i matematikk. Det ene er å løfte flere, fordi det er for mange som har for liten kunnskap og for dårlig kunnskap om det som er kjernen i matematikkfaget, men samtidig gi dem som har spesielle evner og interesse, noe mer å strekke seg etter. (Presidenten klubber.) På begge disse to områdene jobber vi systematisk. Jeg er veldig overrasket hvis Høyre vil gjeninnføre kursplanene.

Presidenten: Presidenten vil minne om at når klokken som står foran på talerstolen, viser null, så er taletiden ute. Da er det en idé at en går inn for landing, og ikke tar av.

Statsråd Kristin Halvorsen [10:24:41]: Beklager, president, hvis jeg viser for mye engasjement i dette spørsmålet.

Presidenten: Det blir to oppfølgingsspørsmål – først Tord Lien.

Tord Lien (FrP) [10:23:19]: Jeg reagerer på at statsråden avviser dette forslaget fordi nivået er blitt dårligere, og det før vi har diskutert hvilket innhold man skal gi den praksisorienterte basismatematikken, og hvilket innhold man skal gi den avanserte teoretiske matematikken.

I dag er det en ordning som jeg opplever er tiljublet, også fra de rød-grønne: å la de beste elevene, de som fyller kompetansemålene på et årstrinn, få ta fag på høyere nivå. De beste elevene skal altså få ta fag på høyere nivå enn de er på i dag.

Da skjønner ikke jeg den prinsipielle forskjellen på det og det å la elever på eget grunnlag velge hvilken matteundervisning de ønsker å ta i grunnskolen. Det kan jeg tenke meg å la statsråden fortelle meg nå i dag. Hva er den prinsipielle forskjellen på å la noen elever velge matematikkundervisning på sitt nivå, og dagens praksis med at de beste elevene får lov til å ta matematikk på høyere nivå?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:24:40]: Det som er utfordringen her, er å klare å få til en tilpasset undervisning som gjør at man treffer enkeltelever enten de strever med matte eller har veldig gode evner for matematikk, og om vi skal lage en fast nivådeling fra 13-årsalderen.

Det siste er en veldig dårlig idé. Det viser våre egne erfaringer med kursplaner, og det viser all internasjonal forskning. De som må ta avgjørende valg ut fra sine egne interesser og framtiden sin når de er 13 år, kan veldig fort falle for fristelsen til å velge ni-

våer som ligger for lavt i forhold til det de kan få til.

At vi skal ha variasjon, som representanten Tord Lien er inne på, som vi har lagt til rette for, og som er rød-grønn kunnskapspolitikk, nemlig at f.eks. en ungdomsskoleelev som har interesse for matematikk, også kan følge videregående nivå, er nettopp en del av den tilpassede undervisningen. Men å lage faste grupper som skal følge elevenes nivå i fag fra ungdomsskolen, er ikke noen god idé.

Presidenten: Dagrun Eriksen – til oppfølgingsspørsmål.

Så har ytterligere to representanter bedt om å få stille oppfølgingsspørsmål til dette hovedspørsmålet, og det blir gitt anledning til det.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:24:43]: Jeg leste i en blogg at i tidligere tider var Per Jorsett den beste til å lære bort matte i Norge, for man satt med hoderegning for å finne ut av rundetidene og hvordan det gikk når man sto på skøyter.

Den basiskunnskapen finnes kanskje ikke hos dagens barn og unge. Jeg er veldig enig når statsråden sier at det er den basiskunnskapen som burde vært på plass, og det er det som er utfordringen. Vi har i dag et stort kull med lærere som vi har tillatt å ha manglende kunnskaper i matte. Det er en stor bekymring hos meg, for hvis man skal klare å få barn til å lære matte, forstå matte, så må lærerne få all den kompetansen de trenger. Det er kanskje der man må inn med reparasjoner, ikke i forhold til barn og deres standpunkt.

Mitt spørsmål blir hvordan statsråden vil utruste ikke bare kommende lærere, men de lærerne som i dag finnes ute i skolen, med den kompetansen som Jorsett hadde, og som gjorde at vi fikk barn og unge (presidenten klubber) til å drive med regning.

Statsråd Kristin Halvorsen [10:26:10]: Dette er en veldig vesentlig og viktig utfordring, for vi vet også at mange av de realfagslærerne vi har, begynner å nærme seg pensjonsalderen faretruende. Vi har behov for rekruttering av nye, men også opplæring av dem vi allerede har. Så en viktig del av det opplegget vi har for videreutdanning av lærere, dreier seg nettopp om videreutdanning i matematikk og realfag, og vi har egne kunnskapsentre på disse områdene som også skal oppfordre og oppmuntre til dette.

Vi har veldig mye å hente på å få til mer varierte måter å arbeide på i matematikken. De elevene som har den teoretiske matematikken på videregående nivå, jobber mye mer ensidig enn sine medelever i andre land. De sitter ofte alene og løser oppgaver, mens matematikk er et mye mer praktisk fag enn det veldig mange elever tror. Veldig mange elever har sperrer og komplekser i forhold til matematikk, og veldig mange av foreldrene deres har det samme, så rullegardina går ned, og man tenker at dette er noe vi ikke behersker. Så vi har en stor jobb å gjøre i å klare å få mye mer varierte arbeidsformer i matematikken, og heldigvis så har vi ... (presidenten klubber).

Presidenten: Henning Warloe – til oppfølgingsspørsmål.

Henning Warloe (H) [10:27:10]: Kunnskapsministeren har nedsatt et fagutvalg og sier deretter nei til den viktigste anbefalingen fra dette utvalget. Etter min mening påtar kunnskapsministeren seg et veldig stort ansvar når hun setter fagfolkens anbefaling til side. Da bør hun i alle fall ha god innsikt i det faget det gjelder.

Nå har kunnskapsministeren tidligere sagt, og også her i dag gjentatt, at matematikk er et praktisk fag. Det tror jeg nok er ganske overraskende for dem som jobber med dette faget i skolen, og som sikkert har trodd at de jobbet med et teoretisk fag. Jeg ringte for sikkerhets skyld til det nasjonale matematikk-senteret i morges for å spørre om de mente at dette var et praktisk fag, og de svarte nei, det er et teoretisk fag.

Jeg lurar på om kunnskapsministeren føler at hun har bedre forutsetninger for å vurdere anbefalingene fra dette utvalget enn fagfolkene og de som jobber på matematikk-senteret, har.

Statsråd Kristin Halvorsen [10:28:29]: La meg presisere med en eneste gang at matematikk er både et praktisk og et teoretisk fag. Men veldig mange elever som har sperrer i forhold til matematikk – dette er et fag der vi har store utfordringer – ser det som et altfor teoretisk og fjernt fag. De gode mattelærerne, som virkelig klarer å engasjere barn og ungdom og få opp selvtiliten deres i matematikk, starter med å vise hvor mye matematikk det er rundt dem overalt.

Jeg har flere ganger spurt Høyre om det er sånn at man ønsker å gjeninnføre kursplaner og nivådeling fra ungdomsskolen av. Jeg får ikke noe svar. Det er et meget dårlig forslag, et veldig lite forskningsbasert standpunkt å ha. Jeg er veldig overrasket hvis det er Høyres nye kunnskapspolitikk.

Derfra til å si at vi må ha mer variert og mer tilpasset matematikkopplæring og fokusere på at man skal ha basiskunnskaper fordi det er viktig å ha og å bygge videre på, er en annen sak.

Presidenten: Det er mulig presidenten har misforstått, men er det ikke sånn at Trine Skei Grande har bedt om oppfølgingsspørsmål? – Det har hun ikke.

Da går vi videre til neste hovedspørsmål.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:30:47]: Jeg har et spørsmål til statsråd Halvorsen.

I disse dager sitter det mange foreldre og lurar på hvilke konsekvenser det nye finansieringssystemet for barnehager, som innføres fra nyttår, vil få. Måten det nå skal regnes på, vil for en god del kommuner få store negative konsekvenser. Det fryktes både for redusert kvalitet og for dramatiske kutt i mange barnehager.

I Vennesla, en kommune på Sørlandet, er det nå blitt et kraftig engasjement hos befolkningen mot de utslagene som den endrede finansieringen av barnehager gir. Det er i kveld trommet sammen til et protestmøte, en folke-

aksjon, hvor tittelen er «Bevar kvalitetsbarnehagen». Et kutt vil for den type kommune som Vennesla er, utgjøre nesten 13 mill. kr i barnehagesektoren. Ifølge lokale medier vil det selvfølgelig få konsekvenser for kvaliteten i barnehagen. Man må kutte kvalitets- og kompetansehevingstiltak, man må ha større barnegrupper og færre voksne, og kanskje må man også legge ned barnehager. Det har ikke manglet på advarsler fra Barnehage-Norge og fra opposisjonen mot å gjøre det på denne måten.

Vennesla er en kommune som har jobbet knallhardt for å få til et barnehagetilbud av god kvalitet. Når de nå får denne endrede måten å få overført midler på, blir de rammet veldig hardt. Så det hadde vært interessant å høre hvordan statsråden har tenkt å svare de foreldrene som nå er bekymret for kvaliteten i deres tilbud. Som ansvarlig for barnehage og kvalitet er jeg også veldig interessert i å høre hvordan statsråden ser for seg at hun kan sikre at vi får kvalitet i barnehagetilbudet i hele landet, når man nå legger barnehagefinansieringen inn i rammen.

Statsråd Kristin Halvorsen [10:32:53]: Dette er et spørsmål jeg er veldig glad for å få, for jeg vet at kommunene land og strand rundt nå diskuterer hvordan de skal klare overgangen fra øremerkede midler til det at barnehagepengene er inne i rammene. Det sier seg selv at da treffer man ikke på kronen i forhold til det som har vært tilskuddet så langt, det ligger i det å innlemme dette i de øremerkede midlene.

Man har laget noen kriterier, såkalt objektive kriterier, for å prøve å finne ut av hvilke kommuner som har et stort behov for barnehageplasser, og hvilke som har et litt mindre. Det betyr at i overkant av 50 pst. fordeles på barn i alderen 3–5 år. Den neste vekten, på ca. 36 pst., dreier seg om barn i 1–2-årsalderen uten kontantstøtte. Og så er det et lite element som jeg vet mange har reagert på. Det dreier seg om hvor høyt utdanningsnivået blant kvinnene er. Det handler ikke om hvorvidt vi er mer for de kvinnene som har høyt utdanningsnivå enn de som f.eks. har et fagbrev, men henger sammen med at det har vist seg å være et kriterium for å kunne si noe om etterspørselen etter barnehager.

Det jeg ser av en del av de kommunale debattene, er at man ser på overføringene til kommunene. Og så ser man på den lille biten som dreier seg om hvordan man skal implementere kommunenes øremerkede midler, og spør så: Har vi kommet i pluss eller minus her? Man ser ikke på helheten – for det er mange endringer i kommuneøkonomien fra 2011. Jeg vil innstendig be foreldre og alle som jobber med dette, om å se på helheten. Vi måtte se på helheten med hensyn til hvordan man overfører pengene til kommunene, for å se til at det var handlingsrom nok til å sikre kvaliteten i barnehagene.

I tillegg har vi en pott for skjønnsmidler, på 400 mill. kr, som selvfølgelig skal brukes. Men det er avgjørende viktig at kommunene nå ikke benytter anledningen til å kutte i barnehagebudsjettene fordi de selv får et større ansvar for dem, at de viser seg oppgaven verdig, slik at de også klarer å ta skikkelig vare på de private barnehagene.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:35:00]: Det er nettopp disse kriteriene som provoserer voldsomt i en kommune som Vennesla, spesielt det kriteriet at foreldre med høy utdanning gir mer penger i kassen enn foreldre med lav utdanning.

Parallelt med mange suksesshistorier i mange kommuner er det en del kommuner som sliter med store levekårsutfordringer. Det gjelder en del av de kommunene der den måten å regne på som statsråden og regjeringen har lagt opp til, gir negative utslag. I Vennesla, som er en stor industrikommune, gir dette det samme utslaget som i Hagesund. Mange av de kommunene som har en stor andel industri, har mange som er yrkesaktive, men som ikke har høyere utdanning. Det betyr at det er disse kommunene som rammes mest. Og da spør de seg selv: Hvorfor er dette helt på tvers av hvordan regjeringen ellers tenker når det gjelder sosial utjevning? Hvorfor rammes disse kommunene hardest av den måten å regne på?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:36:05]: Jeg skjønner at det kriteriet provoserer, hvis man forstår det som et slags verdibudskap. Men det er altså på objektivt grunnlag funnet som et kriterium for å måle etterspørselen etter barnehager. Og det er en liten del av det, under 12 pst., som er vekten med hensyn til hvordan disse barnehagepengene fordeles. Det er enormt krevende å finne de riktige måtene å gjøre dette på, når det er så mye som 28 barnehagemilliarder som nå skal fordeles til kommunene, og som kommunene skal ha ansvaret for.

Min sterke oppfordring til kommunene, til foreldre – til alle som er opptatt av kvalitet i barnehagen – er: Man må se kommunebudsjettet under ett. Man kan ikke bare måle ut fra hvilke utslag kriteriene for barnehagesektoren gir, for vi har også endret kriteriene for f.eks. skole. Man må se det under ett, for det er ikke treffsikkert nok når man går fra en øremerket ordning til det å innlemme dette i rammene, å ta det krone for krone.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Øyvind Håbrekke.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:37:28]: Hvis ett kriterium er feil, er det vel en dårlig trøst at det er andre kriterier som gir en større helhet.

Men mitt spørsmål går også på kvaliteten i barnehagene. Det er stor uro i barnehagesektoren fordi bevilgningene, ifølge forslaget til statsbudsjett, overføres til rammen fra 1. januar, på grunn av nye fordelingsnøkler, høring om nye forskrifter om utbytte og likebehandling, mangel på førskolelærere, og fordi mange kommuner fortsatt strever med å sikre full dekning og å holde tritt med demografiske endringer. De økte bevilgningene i budsjettet fra regjeringen til kvalitetstiltak er på langt nær nok. Statssekretær Lisbeth Rugtvedt sier til Aftenposten:

«Når vi går over til rammefinansiering neste år, kan vi se større forskjeller mellom kommunene.»

Spørsmålet til statsråden er: Går kvaliteten i barnehagene opp, eller går kvaliteten ned fra 1. januar 2011?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:38:32]: For det første har jeg lyst til å minne representanten Håbrekke på at også Bondevik-regjeringen varslet Stortinget om at de øremerkede midlene til barnehagene skulle inn i kommunenes rammer i 2007-budsjettet. Nå er dette utsatt til 2011-budsjettet, og det er fordi at vi ville være sikre på at vi hadde full barnehagedekning, og at man var på et visst nivå før man gjorde det. Det finnes mange muligheter som åpner seg når kommunene får et større ansvar for barnehagene. Mange kommuner tenker mer offensivt rundt barnehagene, tenker mer offensivt rundt hvordan man skal samarbeide mellom barnehager og skolen, og har mye større oppmerksomhet rundt kvaliteten. Men selve innlemmingen vil ikke ha stor betydning for om kvaliteten går opp eller ned. Men vi må jo ha ambisjoner om å styrke kvaliteten i barnehagene videre. Derfor har vi nedsatt dette utvalget som Sylvia Brustad leder. Derfor sørger vi selv for at vi har budsjetter når det gjelder kvalitet i barnehagene og etter- og videreutdanning av førskolelærere. Derfor må vi jobbe for å få ned antall dispensasjoner når det gjelder førskolelærere og lederstillinger i barnehagene.

Presidenten: Hanne C.S. Iversen – til oppfølgings-spørsmål.

Hanne C.S. Iversen (FrP) [10:39:50]: Jeg hørte at statsråden sa at man måtte se på helheten i kommunefinansieringen. Det er jo nettopp det som gjør at både foreldre, kommunepolitikere og ordførere fra alle partier er bekymret over denne omleggingen av finansieringen. Alle kommunene der ute driver nå og kutter i sine budsjetter, og i rammen inngår det allerede altfor mange oppgaver til at kommunene skal kunne klare å oppfylle dette. Dette er faktisk gambling med oppvekstvilkårene til ungene våre.

Mitt spørsmål til statsråden er: Vil du ta disse sterke signalene på alvor og faktisk vurdere – i hvert fall delvis – en øremerket finansiering av barnehagene, slik at vi sikrer kvalitet og kapasitet? Dette er framtiden til landet vårt.

Statsråd Kristin Halvorsen [10:40:43]: Det er en veldig viktig sak for meg å følge veldig nøye med på hva som nå skjer i kommunene i forbindelse med disse 28 barnehagemilliardene, som er den største innlemmingen av noe øremerket tilskudd i vår historie, og som er avgjørende for kvaliteten på tilbudet til barna. Jeg tror ikke det er veldig mange kommuner som synes det er urimelig at de får dette ansvaret, fordi de har vært veldig opptatt av at de skal ta dette ansvaret, og fordi det ligger noen muligheter her for å se sammenhengen mellom barnehagene og skolen bedre framover. Men det vil selvfølgelig alltid være sånn at man ønsker seg bedre kommuneøkonomi.

Vi har nå satt i gang et utvalgsarbeid som dreier seg om hva slags rammeverk vi skal ha rundt barnehagene. Vi satser på å styre sterkere når det gjelder kvaliteten, selv, vi må også se videre på førskolelærerutdanningen, og vi må jobbe med tanke på de dispensasjonene vi har når det gjelder førskolelærerne i barnehagene. Så jeg jobber etter det som vi tidligere har diskutert i Stortinget, nemlig at

neste fase i barnehagesatsingen nå dreier seg om hvordan vi kan få opp kvaliteten ytterligere.

Presidenten: Olemic Thommessen – til oppfølgings-spørsmål.

Olemic Thommessen (H) [10:41:54]: Nå har de foregående spørsmålsstillerne tatt opp en del temaer som Høyre stiller seg bak. Vi føler at situasjonen ikke er betryggende når det gjelder å overføre barnehagene til rammen på dette tidspunktet.

Men jeg er et praktisk menneske, og jeg tenker at nå går det vel som det går, når det er flertall. Da er det én ting som jeg vil utfordre statsråden på, og som jeg mener man bør ta tak i, og det er barnehagens likviditet. Den gjennomgående problemstillingen vi møter hos de private barnehagene, er at de får pengene sine etter mange, mange måneder. Det har noe med kommunerevisjonen og kommuneregnskapet og sånne ting å gjøre. Dette er et meget følbart problem. Det er åpenbart et problem som går ut over kvaliteten, og det går ut over den tryggheten som både foreldre og de ansatte føler rundt driften av de private barnehagene. Vil statsråden sørge for at det ligger føringer som gjør at barnehagene faktisk får de pengene de skal ha, innenfor rimelig tid?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:43:08]: Jeg skal gjerne undersøke nærmere hvordan dette foregår i praksis. Men regelverket er slik at barnehagene 1. kvartal skal ha forskuttert det de hadde i foregående år, slik at det ut fra dette bør være forutsigbarhet for barnehagene når det gjelder likviditetssituasjonen. Men jeg skal gjerne følge opp hvordan dette faktisk skjer.

Det vi nå også er i ferd med, er å legge siste hånd på verket når det gjelder forskriftene som dreier seg om å sikre de private barnehagene gode rammebetingelser. I statsbudsjettet ligger det inne en videre trapp i opptrappingsplanen for likebehandling av kommunale og private barnehager, slik at nå skal snittet være på 91 pst. Det er veldig viktig at de private barnehagene har forutsigbare rammebetingelser. De står for ca. halvparten av barnehageplassene i Norge og har vært en veldig viktig medspiller når det gjelder å oppnå full barnehagedekning.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:44:23]: Jeg vil gjerne stille et spørsmål til nærings- og handelsministeren, så får han også delta her i dag.

I juni i år hadde vi en debatt her i Stortinget knyttet til Statkraft og manglende svar på spørsmål om egenkapital fra statens side. Da hadde det gått 16 måneder uten at man hadde fått svar på forespørselen. Etter enda en stund kom svaret – i hvert fall må man tolke det som et svar – fra statsråden, og svaret var da i form av at styrelederen fikk sparken, og en ny styreleder ble oppnevnt i selskapet.

Det tok ca. 1½ år fra selskapet Statkraft sendte søknad om egenkapital, før man fikk noe svar i det hele tatt, mens det endelige svaret knyttet til egenkapitalsituasjonen

er ennå ikke avklart. Vi ser at Statkraft er i ferd med å komme med en ny strategi for selskapet.

Mitt spørsmål dreier seg ikke om hvorvidt Statkraft skal selge seg ned i andre selskaper eller ikke for å finne andre måter å skaffe kapital på. Mitt spørsmål til statsråden dreier seg om eierstyringen eller eierpolitikken til regjeringen. Regjeringen har varslet en ny eierskapsmelding, men det tar nok litt tid til før den kommer. I mellomtiden ser vi også at regjeringen gjennom statsbudsjettet varsler nok et gigantutbytte fra Statkraft – det legges opp til i overkant av 5 mrd. kr i utbytte fra Statkraft til neste år.

Spørsmålet mitt til statsråden er som følger: Hvor lenge skal man vente med å gi et svar til selskaper som kommer i samme situasjon som Statkraft, før man skal anse svaret for å være et nei? Man kan ikke tolke det på annen måte når statsråden ikke svarer på forespørsler etter en viss tid, enn at det vil være å anse som at man ikke får tilført egenkapital. Kan statsråden svare på det?

Statsråd Trond Giske [10:46:36]: Jeg takker for spørsmålet og muligheten til å delta i spontanspørretimen.

Statkraft er et viktig selskap. Statkraft forvalter det som mange i Norge anser som selve arvesølv, våre vannkraftressurser, og har, som spørsmålsstilleren sier, bidratt med milliarder av kroner som brukes til undervisning, helse, omsorg – til mange viktige velferdsoppgaver. Er det én ting jeg er stolt av med den rød-grønne regjeringen – det er mange ting jeg er stolt av, men er det én ting jeg virkelig er stolt av – er det at vi har beholdt disse verdiene på fellesskapets hender, at vi har stått imot forslag fra høyresiden om å privatisere slike ressurser, og at vi fortsatt får disse inntektene inn på statsbudsjettet.

Så er det riktig som spørsmålsstilleren sier, at ledelsen og styret i Statkraft har ønske om å investere mer. Det er mange selskaper som har det, og som går til eierne sine og ber om milliardbeløp for å få muligheten til nye forretningsområder. Det har vi til vurdering. Statkraft har også beholdt noe av overskuddet sitt, som de kan bruke til investeringer. Statkraft har også tatt opp et større lån, som de bruker til investeringer. Men jeg mener at vi som politikere skal være like forsiktige og ansvarlige med statens penger som om det var våre egne, når vi går inn i forretningsområder. Vi vil ikke risikere at fellesskapets penger, som trengs til mange viktige oppgaver, settes inn i usikre investeringsoppgaver. Dermed vil vi være helt sikre på at det er trygt. En viss risiko er det alltid med forretningsvirksomhet, men jeg tror særlig staten skal være forsiktig med å ta ekstraordinær risiko.

Det er også feil at det ikke er en dialog mellom Statkraft og eier. Vi har mange møter, mange dialoger. Jeg hadde senest i forrige måned møte med hele styret og hele ledelsen i Statkraft. Vi har en god dialog rundt Statkrafts investeringsplaner.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:48:39]: Jeg har ikke gitt uttrykk for at jeg er uenig med statsråden i at man skal gjøre grundige vurderinger knyttet til egenkapitalen. Mitt spørsmål til statsråden er: Hvor lang tid må det gå når man ikke svarer på spørsmål, før selskapet

eventuelt må anse dette for å være et nei til egenkapital?

Når statsråden selv sier at det er viktig at vi gjør grundige analyser, og at vi må bruke pengene veldig forsiktig, er jeg helt enig i statsrådets vurdering av det. Det var også derfor Fremskrittspartiet i sin tid faktisk mente at man ikke bare skulle tilføre stadig ny kapital til flyselskap.

Statsråden uttalte den 3. juni i denne sal følgende:

«Vi kommer til å gi Statkraft svar når vi har bestemt oss.»

Nå har man varslet gjennom statsbudsjettet at man tar 85 pst. utbytte fra selskapet. Det vil si at man på den måten har varslet at man ikke ser det store behovet for egenkapital ennå. Når kan man forvente at regjeringen og statsråden bestemmer seg?

Statsråd Trond Giske [10:49:44]: Vi har dette til vurdering. Det er helt riktig som spørsmålsstilleren sier, at den ene delen av Statkrafts spørsmål, nemlig hvor mye av overskuddet som skal bli igjen i selskapet, og hvor mye vi skal ta i utbytte, bestemmes i hvert enkelt statsbudsjett. Her har ikke bare regjeringen, men også opposisjonen vært med tre år på rad og vedtatt hva som skal være Statkrafts utbytte, og dermed også hva de har igjen av egenkapital til reinvestering.

Så er det spørsmål om et nytt kapitalinnskudd eller en utvidelse av kapitalen til Statkraft. Det skal vi ta stilling til når vi føler oss trygge på at de investeringsplanene Statkraft har, er mer lønnsomme enn en alternativ plassering av fellesskapets penger.

Presidenten: Det blir to oppfølgingsspørsmål – først Ketil Solvik-Olsen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:50:50]: Jeg forstår godt at statsråden ikke ønsker å gå inn i essensen i det han ble spurt om, for essensen er hvordan man skal gi gode styringssignaler til det selskapet som staten eier 100 pst. – det selskapet som skal investere i fornybar energi, som hele Stortinget ønsker skal skje.

Da Aker, SAS og Hydro nylig ba om å få tilført egenkapital, fikk de det nærmest på dagen til tross for at de driver innenfor næringsområder som regjeringen i hvert fall i klimadebatter sier en må komme seg vekk fra. Når Statkraft kommer og vil investere i tråd med regjeringens og et samlet stortings ønske, bruker en altså over 18 måneder på å gi dem et svar. Statsråden sa på NRK 18. august i år at han har gitt et svar. Fravær av svar er også et svar, men da må svaret tolkes som et nei. Det er altså det motsatte av det han sa i Stortinget 3. juni, da han sa at det ville komme et svar.

Så jeg gjentar spørsmålet fra Nesvik: Hvor lenge skal et statsselskap vente i taushet før de skal tolke tausheten som et nei?

Statsråd Trond Giske [10:51:55]: Det er ingen taushet, det er en løpende dialog mellom eieren og selskapet. Statkraft har massevis av investeringsobjekter som de kunne tenke seg å gå inn i, men det er altså eieren som be-

stemmer om vi skal plassere kapital der. Slik er det med andre selskaper også. Det er ikke slik at det er det bare for Orkla å ringe Stein Erik Hagen og be om. Hva er det Statkraft planlegger? 90 mrd. kr i investeringer – det er en sum som tilsvarer 3 pst. av oljefondet. Man snakker om enorme verdier her. At Fremskrittspartiet mener at vi nærmest bare på dagen skal skrive ut en sjekk og plassere statlige penger på en slik måte, er høyst overraskende. Tvert imot har Fremskrittspartiet gang på gang på gang ment at vi skulle selge eierandeler i Statkraft. I min hjemkommune, Trondheim, sørget Fremskrittspartiet og Høyre for å selge Trondheim Everk. Det har kostet Trondheims innbyggere 5–6 mrd. kr i gevinsttap på seks år. Nå skal man gjøre det samme for Norge som man gjorde for Trondheim den gangen. Det er en utrolig dårlig politikk.

Presidenten: Svein Flåtten – til oppfølgingsspørsmål.

Svein Flåtten (H) [10:53:06]: Jeg vil gjerne forfølge sporet med lokale kraftverk og eierstyring.

For et par uker siden var statsråden i Bergen. Ifølge Bergens Tidende sier han i møte med de tillitsvalgte om BKK, som delvis eies av Statkraft, at Statkraft ikke kan være med på kortsiktige løsninger for å finansiere Bergen. Han sikter da til den vedtatte utbyttepolitikken som de tillitsvalgte var misfornøyd med, og som han indikerer at han ikke kan gjøre noe med som mindretallseier. Om statlig eierskap sier statsråden i juli til Dagens Næringsliv at det er viktig å ikke klusse med rollefordelingen mellom styret, ledelsen og eierne.

Det virker som om statsråden synes å ha én eierskapsutøvelse i forhold til de tabloide mediene i Oslo og en annen i forhold til lokale fagforeningsrepresentanter. Kan statsråden si meg hvilket alternativ som Stortinget skal forholde seg til?

Statsråd Trond Giske [10:54:12]: Vi skal ha klare forventninger til de selskapene staten er eier i, og det var jo derfor vi laget en eierskapsmelding for noen år siden, og det er derfor vi skal lage en ny til vinteren. Vi skal ikke være noe mer passiv som eier enn det private eiere er. En av forventningene vi skal ha, er at disse selskapene våre bidrar til langsiktig verdiskaping.

En av fordelene med et statlig eierskap er at vi ikke er så avhengig av utviklingen i det neste kvartalregnskapet, eller kortsiktige børssvingninger. Vi kan tenke på langsiktig verdiskaping. Vannkraften er jo nettopp en slik langsiktig verdiskaping, hvor investeringene for lengst er nedbetalt, hvor prisen for å produsere kraft er lav, og hvor det selges med gode overskudd for fellesskapet. Det er jo en fryd for fellesskapet at vi får disse pengene inn. Vi har også sagt at salget av BKK, hvis det kommer opp som en sak, er en eiersak som skal til generalforsamlingen.

Presidenten: Da går vi videre til dagens siste hovedspørsmål.

Olemic Thommessen (H) [10:55:22]: Mitt spørsmål går til kulturministeren.

I det senere har vi hatt mye diskusjon om moms på e-tjenester, og bakgrunnsteppet for det er kravet fra bokbransjen når det gjelder moms på e-bøker. Jeg synes det er påfallende at statsråden synes å ha vært ganske fraværende i debatten både om e-bøkene og også nå i det mer generelle svaret som jeg opplever at regjeringen gir. Og dette svaret er altså at vi nå skal få moms innenfor hele bredden av – hva skal jeg si – de kulturprodukter som blir formidlet over nettet, og det er da utenlandske aktører vi snakker om. Slik vi leser dette, er det jo først og fremst finansministeren som later til å ha funnet denne gode løsningen – iallfall synes regjeringen det er en god løsning – det er enkle penger rett i kassa. Det er det beste grepet for en finansminister.

Nå er det jo slik at avgiftssystemet også har vært en viktig del av virkemiddelapparatet i kulturpolitikken, og det forbauser meg at regjeringen – skal vi si – er så fraværende i forhold til kulturpolitiske begrunnelser i dette. Utgangspunktet er ganske enkelt. Det dreier seg rett og slett om formidling av bøker på nett istedenfor på papir. Det er de samme hensynene som gjør seg gjeldende i forhold til språk, i forhold til – skal vi si – det settet av kulturpolitiske argumenter som gjør seg gjeldende for dagens momsfristak for bøker, og i og for seg også for aviser.

Hvorfor ikke kort og godt gi et godt svar på dette i form av også å gi momsfritak på e-bøker og etter hvert også på aviser på nett istedenfor å komme med et nokså ubehjelpelig forslag som det er lite sannsynlig at det vil være mulig å gjennomføre?

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:57:27]: Grunnen til at vi ikke har gitt et enhetlig svar på dette spørsmålet, er at vi ikke er ferdig med å arbeide med det, i likhet med nesten alle land innenfor EU.

Moms er jo aldri en gladsak, det vet representanten. Det er helt åpenbart at momsfritaket både på aviser og bøker har vært et veldig viktig virkemiddel både i språkpolitikken, i litteraturpolitikken og også når det gjelder ytringsfrihet. Men det er også andre hensyn som vi skal ta i dette spørsmålet. Derfor har jeg sagt – og finansministeren har sagt – at vi ønsker å se dette i sammenheng med det som Mediestøtteutvalget vurderer, nemlig momsfritak for aviser. Grunnen til at dette spørsmålet ikke åpenbart er så enkelt, og at heller ikke Storbritannia, Tyskland, Spania og Frankrike oppfatter dette spørsmålet som veldig enkelt, er at en e-bok er mer enn en tekst. I det øyeblikket du laster ned en musikkfil, eller kanskje en filmsnutt, innenfor en e-bok, vil momsregimet inntreffe på disse tjenestene. Og da får du den ganske håpløse situasjonen at innenfor ett og samme elektroniske medium har du to ulike momssatser. Det er ikke en byråkratisk sak, men det er en helt åpenbar problemstilling som vi og veldig mange andre land vil komme opp i.

Når det gjelder dette spørsmålet om å ta inn moms på elektroniske tjenester, mener jeg det er et godt forslag, bl.a. når det gjelder musikkbransjen. I dag er det sånn at hvis du laster ned musikk fra en utenlands nettside, betaler du ikke moms. Vi ønsker å gi norske nettsteder et større fortrinn. Derfor er det et godt forslag. Men når det

gjelder moms på e-bøker, understreker jeg nok en gang at regjeringen ikke har tatt stilling til det, og vil se dette i sammenheng med Mediestøtteutvalgets innstilling.

Det er selvfølgelig ulike vurderinger i saken. Men hvis representanten tror at jeg skal gå inn i en offentlig polemikk og utelukkende forsvare litteraturpolitiske hensyn, nærmest i konfrontasjon med finansministeren, kan han ikke kunne særlig mye om regjeringens interne arbeid i forbindelse med avgiftsspørsmål.

Olemic Thommessen (H) [10:59:27]: Forslaget er altså at man nå skal få utenlandske selskaper til å momsregistrere seg i Norge. Med all respekt: Dette er et område hvor hele markedet er i kjempestor endring. Nye aktører popper opp. Jeg tror kanskje at man kan få noen av de store fiskene, for å si det sånn, til å gjøre det. Vi ser også eksempler på det allerede. De som har selskaper her, betaler moms. Men det store bildet vil jo være at dette kommer til å invitere til piratvirksomhet. Det kommer til å være en skinnløsning, hvor man gir inntrykk av likebehandling, men hvor den reelle likebehandlingen ikke kommer til å være til stede, rett og slett fordi man ikke kommer til å få tak i de store internasjonale leverandørene.

Det som er ytterligere problematisk i dette, er at det kompliserer den prosessen vi er inne i for å finne gode løsninger for innkreving av opphavsretten. Dette presser prisen i tillegg. Det vil vanskeliggjøre det å skape gode betalingsrutiner for publikum inn til leverandørene.

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:00:38]: Det er i grunnen to spørsmål eller kommentarer, representanten har. Det ene er dette med avgiftssystemet, som vi og mange EU-land jobber med: Det kan ikke være sånn at europeiske nettsider kan bli utkonkurrert, f.eks. i forhold til land som ikke har moms. Dette mener jeg er en problemstilling som ikke bare handler om hva vi gjør i Norge, men representantens kommentarer dreier seg like mye om hva den konservative regjeringen i Storbritannia gjør, hva andre regjeringer og søsterpartier til representanten, gjør i veldig mange andre land. Det er klart at vi er opptatt av at en overgang til elektroniske varer ikke skal undergrave momsregimet totalt. Da blir det mindre penger til skoler, til veier, til kulturpolitikk.

Det andre spørsmålet er knyttet til e-bøker som sådan. Da vil jeg gjerne gjenta mitt svar: Det fins sterke litteraturpolitiske argumenter for å ha gode momssystemer og lave momssatser eller nullsats i tilknytning til e-bøker. Det er en del av den diskusjonen regjeringen skal ha, hvor vi ennå ikke har tatt stilling.

Presidenten: Det blir gitt anledning til fire oppfølgingsspørsmål – først Arve Kambe.

Arve Kambe (H) [11:01:55]: Kulturministeren prøver å skape et inntrykk av at saken om moms på e-bøker ikke er avgjort i regjeringen, til tross for at vi nettopp har fått det andre statsbudsjettet hvor dette omtales. Og ikke bare omtales det, men norske forbrukere skal altså betale moms på produkter kjøpt fra leverandører i Bang-

ladesh, Mexico eller hvor det måtte være. Man utvider altså avgiftsgrunnlaget, som er den nye finansministerens favoritttrital.

VG skrev i går på lederplass at Anniken Huitfeldt «er den første kulturminister som har gitt fra seg styringen av kulturpolitikken til et annet departement». Jeg føler at det svaret hun gav til Thommessen følger opp dette. For man startet med å si nei til moms på e-bøker ved å peke på at det er problemer med avgrensningen. Da er Høyres utgangspunkt at kulturministeren i stedet for å avvente og avvente og avvente, heller starter med å si: Ok, vi begynner med at en bok som er levert på e-format, slipper moms, og så får vi ta de videre problemene underveis.

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:03:01]: At en god saksbehandling i et departement handler om å ta problemene videre underveis, er i hvert fall ikke en politikk som jeg eller regjeringen ønsker å ta ansvar for.

Dette er en stor diskusjon i mange andre europeiske land enn i Norge. Det konservative søsterpartiet til representanten, i Sverige, har det samme utgangspunktet som den norske regjeringen.

Det vi har lagt opp til i statsbudsjettet, er å redegjøre for det som er dagens praksis, og det er moms på e-bøker. Så sier jeg at det endelige svaret på dette spørsmålet ikke er klart. Vi trenger en nærmere avklaring av dette med våre europeiske naboland, vi trenger en klarere avgrensning når det gjelder hva som eventuelt skal være underlagt momsfritak, og vi trenger å se dette i sammenheng med hvordan momsregimet skal praktiseres i tilknytning til aviser. Så det å ta et standpunkt og ta problemene underveis, er i hvert fall ikke en saksbehandling som jeg og resten av regjeringen ønsker å ta ansvar for.

Presidenten: Ib Thomsen – til oppfølgingsspørsmål.

Ib Thomsen (FrP) [11:04:09]: Det at regjeringen ikke har tatt stilling til dette spørsmålet, er feil. Vi behandlet en sak her i fjor. Da sa regjeringen klart og tydelig: Vi ønsker moms på e-bøker. Vi ønsker å skille mellom lydbøker, papirbøker og e-bøker. Det er ikke noen tvil om at det er tatt stilling til dette. Men dette får konsekvenser for litteraturen, for forfattere og ikke minst for det norske språket.

Nå vil regjeringen forlange at man ved kjøp i alle klodens elektrobutikker skal innkreve moms, noe som jeg vil påstå er helt, helt umulig. Det at regjeringen vil kreve inn mer moms, overrasker meg ikke. Men det som er overraskende, er at de skiller mellom papirbok, lydbok og e-bok. Jeg vil minne statsråden på at e-boken er fremtiden.

Så har jeg et spørsmål: Når vil regjeringen innføre moms på papirbøker og lydbøker, for det er det eneste som gjenstår som det ikke er moms på?

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:05:15]: Jeg må nesten minne representanten på at en e-bok er mer enn tekst. For hvis en tror at en e-bok er det samme som en PDF-fil som man leser på en dataskjerm, tror jeg ikke representanten har satt seg inn i hva som er dette mediets muligheter i fremtiden.

Det som er fordelen med en elektronisk bok, f.eks. Frode Gryttens roman, er at en i tillegg til å lese den fantastiske gode teksten hans, kanskje kan laste ned musikkfiler til den musikken han refererer til, eller få små film-snutter fra Odda-miljøet, noe som gjør at dette er et helt annet og unikt medium.

Det er ikke uten videre enkelt at det skal være moms-fritak på de skriftlige ordene, mens man i det øyeblikket en laster ned en filmsnutt eller en musikkfil, skal en betale moms. Derfor er dette, som jeg har sagt tidligere, ikke noen særnorsk diskusjon. Dette er en diskusjon man har i alle andre land, om at et momsregime i tilknytning til e-bøker skal være enhetlig og mulig å praktisere.

Presidenten: Øyvind Håbrekke – til oppfølgingsspørsmål.

Øyvind Håbrekke (KrF) [11:06:30]: Da boktrykkerkunsten kom til Europa på 1400-tallet, representerte den en revolusjon i forhold til folks tilgang på kultur. Nå skjer det nye teknologiske framskritt som igjen endrer våre muligheter for å få tilgang på kulturopplevelser. Derfor er det desto mer skuffende at dette i regjeringen først og fremst framstår som et finanspolitisk spørsmål.

Nå sier kulturministeren at avgiftsfritaket på litteratur har vært et viktig kulturpolitisk virkemiddel. Det er jo interessant. For i Dagens Næringsliv 27. september sa statssekretær Roger Schjerva i Finansdepartementet:

«Momsfritak er antagelig den minst målrettede måten å støtte norsk litteratur på.»

Videre sa han:

«Trolig er det mer målrettet å støtte den enkelte utgivelse med et fast beløp, som for eksempel gjennom statlige innkjøpsordninger.»

Det er altså ikke overraskende en ren finansdepartementslogikk på et viktig kulturpolitisk spørsmål. Er statsråden enig med statssekretæren i Finansdepartementet i denne uttalelsen?

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:07:34]: Jeg mener at vi har hatt veldig mange gode litteraturpolitiske virkemidler i Norge, og det er også grunnen til at norsk litteratur står veldig sterkt i Norge og internasjonalt. Det ene er gode innkjøpsordninger, som er viktig for å spre både smal litteratur og bred litteratur ut til landets befolkning. Det andre er at vi har fastpris på litteratur, som sikrer at det blir en god distribusjon av bøker over hele Norge. At vi har gode støtteordninger gjennom Kulturrådet, er også en viktig årsak til at vi har god litteratur i Norge. Også moms-fritaket er ett av de virkemidlene som gjør at norsk litteratur står sterkt både i Norge og internasjonalt.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgingsspørsmål.

Trine Skei Grande (V) [11:08:26]: Det er klart at det som regjeringa her foreslår, kommer til å plage mange borgere, og det kommer til å bli et enormt byråkrati. Men det kommer også til å plage mange innenfor kulturnæringene.

Derfor har jeg et oppfølgingsspørsmål til næringsministeren. Veldig mange av de små næringene kjøper inn små filer og bruker f.eks. grafisk design, og kunstnere som er sjølstendig næringsdrivende, bruker denne type filer, som de kjøper fra utlandet. Også de skal nå pålegges et enormt momsregnskap for kjøp av fonter, lydfiler eller andre ting, fordi man skal overføre dette til norsk bruk.

Spørsmålet mitt er egentlig også en oppfølging av spørsmålet jeg stilte til statsråden for noen dager siden: Tror statsråden at dette kommer til å bli en veldig stor forenkling, og når det gjelder vår felles kamp mot regler overfor småbedrifter, tror han at det bidrar til å gjøre byråkratiet mindre?

Presidenten: Det er full anledning til å stille oppfølgingsspørsmål til en annen tilstedeværende statsråd, så lenge oppfølgingsspørsmålet er relatert til hovedspørsmålet. Det er åpenbart tilfellet her, så statsråd Trond Giske får anledning til å svare.

Statsråd Trond Giske [11:09:37]: I mitt og regjeringens arbeid for forenkling ser vi at næringslivet sliter mest når det blir uklare avgrensingsspørsmål, og når det blir detaljerte regler som forteller hva som skal være innenfor, og hva som skal være utenfor. Det næringslivet er mest tjent med, er flate, lave, brede skatte- og avgiftssatser. Da er det mye enklere. Jeg husker bl.a. at da jeg var kulturminister, endret vi momsen på film – vi fikk moms på kino. Før var det slik at filmprodusentene måtte svare for moms ved dvd-salg, men kunne ikke trekke fra moms ved kinosalg, og måtte splitte inngående momsutgifter relativt sett ut fra hvor inntektene kom – et forferdelig byråkrati, usikre anslag og ekstraarbeid. Så jeg må si at på et generelt grunnlag er momssatser som omfatter det meste, men som er lavest mulig, og som er ubyråkratisk og enkelt å administrere både for bedriftene og for skatte- og avgiftsvesenet, det aller beste når det gjelder å unngå byråkrati.

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Sak nr. 2 [11:10:45]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikten som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 2, fra representanten Per Roar Bredvold til kommunal- og regionalministeren, er overført til justisministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 8, fra representanten Gunnar Gundersen til miljø- og utviklingsministeren, vil bli besvart av forsk-

nings- og høyere utdanningsministeren på vegne av miljø- og utviklingsministeren, som er bortreist.

Spørsmål 9, fra representanten Ketil Solvik-Olsen til miljø- og utviklingsministeren, er overført til olje- og energiministerens rette vedkommende. Spørsmålet må imidlertid utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmålene 10 og 11, fra henholdsvis representantene Trine Skei Grande og Bård Hoksrud til justisministeren, blir etter anmodning fra statsråden flyttet og besvart etter spørsmål 2, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmål 13, fra representanten Tor Sigbjørn Utsogn til kulturministeren, vil bli tatt opp av representanten Åse Michaelsen.

Spørsmål 15, fra representanten Harald T. Nesvik til fiskeri- og kystministeren, vil bli besvart av fornyings-, administrasjons- og kirkeministerens på vegne av fiskeri- og kystministeren, som er bortreist.

Spørsmål 1

Torgeir Trældal (FrP) [11:11:15]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«Regjeringen har innført lovpålagt leksehjelp fra 1. til 4. klasse. Narvik kommune har fått tildelt 338 000 kr for fire måneder, men har per dags dato bare gitt halvparten av skoleelevene fra 1. til 4. trinn leksehjelp.

Hva mener statsråden om det, og vil statsråden påse at kommunen bruker de øremerkede midler til leksehjelp?»

Hans Frode Kielland Asmyhr hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:11:54]: Vi i Kunnskapsdepartementet har undersøkt hva som er situasjonen i Narvik, og vi har fått bekreftet at det per i dag er tre skoler i Narvik kommune som ikke er kommet i gang med leksehjelptilbud på 1.–4. trinn. Det er selvfølgelig ikke akseptabelt.

Fylkesmannen i Nordland er kjent med saken og har varslet tilsyn. Fylkesmannen venter nå på en tilbakemelding fra Narvik kommune og vil eventuelt gi kommunen pålegg dersom dette tilbudet ikke er på plass i løpet av kort tid.

Plikten til å gi leksehjelp på 1.–4. trinn er et kommunalt ansvar og reguleres gjennom opplæringsloven.

Midlene til kommunene til kompensasjon for kostnader til leksehjelp er ikke øremerket. Det er altså ikke definert fra statens side hvor mye ressurser den enkelte kommune skal bruke på leksehjelp, såfremt man følger det som er gjeldende lover og regler.

Torgeir Trældal (FrP) [11:12:53]: Jeg synes det er veldig bra at statsråden her viser at hun handler, og at hun har tatt kontakt med fylkesmannen for å få ordnet opp i dette, slik at elevene i Narvik får de samme rettighetene som andre elever.

Men jeg har et spørsmål til statsråden. Det dreier seg om at vi ser at regjeringen ved statsråden her underbud-

sjetterer det hun sender ut av bevilgning. Som også rådmannen i Narvik har opplyst, mangler man ved nyttår i størrelsesorden 100 000–200 000 kr, og det er før man går inn på skysstillegg, for å klare å iverksette det som man legger inn som en ny lov for å påse at man får leksehjelp.

Så mitt spørsmål til statsråden blir: Hvorfor følger det ikke penger med, når man i neste omgang, som statsråden sier, vil bruke fylkesmannen for å påse at kommunene følger opp reglene? Hvorfor fyller ikke statsråden på med penger, slik at de er i stand til å følge opp?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:13:52]: Jo, dette forslaget er 100 pst. finansiert, men finansieringen har inngått i rammene. Det er finansiert på den måten at det skal være leksehjelp på 1.–4. trinn, men kommunen kan organisere det f.eks. slik at det gis én time på 1. trinn og flere timer på 3. og 4. trinn. Det er finansiert ut fra den samme fordelingsnøkkelen som vi har – eller ut fra samme voksentetthet som når vi øker et timetall – men det er lagt til grunn en fagarbeiderlønn med 25 pst. administrasjonstilskudd. Det er høyere enn vanlig hvis vi øker læretimene, fordi vi regner med at man trenger litt mer faglig, pedagogisk, veiledning med tanke på hvordan dette skal gjennomføres. Men i finansieringen er det tatt høyde for at det er 100 pst., at altså alle barna deltar i leksehjelpsordningen. Det vet vi ikke er tilfellet. Selv de kommunene som har jobbet veldig godt med å tilrettelegge, får ikke 100 pst. av barna til å takke ja til tilbudet. Der er det altså overfinansiert.

Torgeir Trældal (FrP) [11:15:09]: Jeg hører statsråden sier at det er 100 pst. Men går vi inn i provenyet og ser hva statsråden har lagt fram, sier man at man legger opp til fagarbeiderlønn. Der legger man bl.a. ikke inn penger til fagkvalifisert leksehjelp.

Jeg har et par spørsmål til statsråden. Jeg registrerer at hun ikke har lagt nok penger inn, og det går ut over det ganske land. Statsråden har heller ikke tatt hensyn til skysstillegg. Hvorfor er ikke statsråden opptatt av at det skal være lærere her, men kun fagarbeidere, når SV ellers sier at man skal ha lærere på plass? Hva er forskjellen på et barn fra 1. til 4. klasse som trenger hjelp i klassesetimen, og et barn som trenger hjelp med lekser etterpå? Hva er forskjellen?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:15:53]: Det er riktig at vi har lagt til grunn fagarbeiderlønn, og ikke lærertimer. Det er fordi lærere er et knapt gode. Vi trenger flere lærer framover, og vi kommer til å ha en stor utfordring når det gjelder å rekruttere. Vi har også vurdert det sånn at leksehjelpen gitt i regi av skolen er et tilbud der det på dette alderstrinnet dreier seg om å repetere, eller gå igjennom de tingene som lærerne har vært igjennom i undervisningstiden. Det skal ikke erstatte lærerens undervisning. Det skal avhjelpe situasjonen hjemme, for hverdagen er veldig slitsom for veldig mange av de minste barna, når de først er i SFO, så kanskje på noen fritidsaktiviteter, og så begynner de med leksene klokken sju–åtte om kvelden – og de er sju–åtte år. Så på dette alderstrinnet har vi regnet med at når en fagarbeider følges opp av en pedagog, og timene brukes til å repetere det læreren har gått igjennom, er det et godt tilbud.

Spørsmål 2

Presidenten: Dette spørsmålet, fra Per Roar Bredvold til kommunal- og regionalministeren, er overført til justisministeren som rette vedkommende.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:17:07]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«Ved Haslemoen transittmottak i Hedmark har det de siste månedene vært mye uro, bl.a. med ca. 30 branntrykninger, slåssing og veisperring.

Hva vil statsråden gjøre for å normalisere forholdene slik at roen og tryggheten kommer tilbake både til mottaket og ikke minst til nærmiljøet?»

Statsråd Knut Storberget [11:17:29]: De første ukene etter ankomst til Norge innkvarteres asylsøkere i transittmottak, som bl.a. Haslemoen mottak. Vanligvis bor asylsøkere kort tid på slike transittmottak, inntil søkeren blir intervjuet av UDI og gjennomgår en førstegangs helseundersøkelse. Vurdering av om Dublin II-regelverket er aktuelt i den enkelte sak, er også en del av den innledende saksbehandlingsprosedyren som foretas på disse mottakene. Dersom søkeren er omfattet av Dublin-regelverket, blir vedkommende værende til uttransportering, og dette bidrar til at oppholdstida ved Haslemoen for noen er lengre enn vanlig i transittmottak.

Etter at Lier ventemottak brant ned og Fagerli ventemottak ble ramponert, ble beboerne flyttet til andre mottak. Haslemoen mottak tok imot om lag 70 ventemottaksbeboere. Det var rundt dette tidspunktet uroen og branntilløpene ved Haslemoen mottak startet. Ventemottaksbeboerne ble etter hvert flyttet fra Haslemoen og er nå spredd på ulike mottak eller returnert. Til tross for dette har uroen blusset opp igjen.

UDI har sørget for økt bemanning i mottaket for å skape sikkerhet og trygghet. Videre har driftsoperatøren satt inn mange tiltak, bl.a. har de styrket bemanningen med en sikkerhetsansvarlig, og de skal foreta en gjennomgang av mulige tekniske forbedringer innen brannvern og kontroll. UDI og driftsoperatør har egne tiltak rundt personer som har behov for ekstra oppfølging, oppfølgingen av de ansatte er styrket med veiledning fra bedriftshelsetjenesten, og det er økt fokus på beboermedvirkning.

Norske mottak skal føles trygge, både for dem som bor der, for ansatte og for lokalbefolkningen for øvrig. Regjeringen aksepterer ikke at asylsøkere, eller personer med endelig avslag, truer med eller begår voldelige handlinger. Ingen skal på noe tidspunkt få true seg til opphold i Norge.

Blant annet for å prøve å unngå lignende situasjoner i framtida har Justisdepartementet besluttet å endre ventemottaksordningen og opprette retursentre eller returavdelinger. Disse skal i utgangspunktet ha samme standard og bemanning som ordinære mottak. Beboerne skal lage egen mat, men vil fortsatt få reduserte utbetalinger sammenlignet med beboere i mottak som har en sak til behandling. Alle personer med endelig avslag vil få tilbud om innkvartering i slike retursentre, dvs. både barnefamilier og andre. Det er gjort unntak for enslige mindreårige som skal kunne

bo der de bodde inntil søknad om beskyttelse ble avslått. Det vil bli lagt større vekt på returmotivasjon og returrettede aktivitetstilbud, som f.eks. opplæring i språk, IKT, håndverksfag o.l. Dette skal både hindre passivitet, motivere for retur, og gjøre det lettere for dem som returnerer å få jobb etter at de er tilbake i hjemlandet.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:20:21]: Jeg takker statsråden for svaret, som jeg mener var utfyllende og greit. Jeg legger også spesielt merke til at statsråden sier at regjeringen ikke aksepterer at asylsøkere, eller personer med endelig avslag, truer med, eller begår, voldelige handlinger – det er bra.

Siden jeg stilte det spørsmålet, har det fortsatt vært mange branntrykninger – jeg tror faktisk det er oppe i nærmere 50 nå. Det er klart at for et lite lokalsamfunn med et lite brannvesen tærer dette mye på ressursene. Hvis det eventuelt skulle være en brann et annet sted, sier det seg selv at dette skaper problemer. Det har også vært såpass prekært at brannvesenet i Elverum er blitt innkalt, i hvert fall én gang. Det er klart at dette må stoppe.

Lensmann Ingjerd Kagnes i Våler sier også:

«Slik kan vi ikke ha det. Det lokale politi har ikke ressurser til å takle denne belastningen. Når alarmen går, må vi sende alt tilgjengelig mannskap mellom Elverum og Kongsvinger. Vi har ikke mange å ta av.»

Det er klart at dette er alvorlige tilstander, og det er klart at vi må gjøre noe med det.

Statsråd Knut Storberget [11:21:27]: Jeg er veldig enig med spøreren. Jeg synes det er bra at det tas opp, også, fordi det gir oss en anledning til å markere veldig tydelig at dette er en atferd som er helt uakseptabel. Det er kriminelle handlinger, og det er handlinger som setter folks oppfatning av for så vidt hele asylinstituttet i vanry. Og det aller viktigste er at det rammer jo kanskje de mest sårbare, altså de som bor på naborommet, og de som har berettiget grunnlag for å søke asyl. Så jeg må si at en av grunnene til at vi går såpass tungt inn i dette, som jeg har referert til, er at dette må det bli en slutt på.

Jeg tror også det er viktig det som politiet og Politiets Utlendingsenhet har gjort overfor noen: reagere raskt med en straffereaksjon, plassering på Trandum og så utsendelse i de tilfellene hvor utsendelse er mulig. Det er veien å gå når vi får kartlagt hvem som skaper disse problemene ute i mottakene.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:22:28]: Jeg takker for nok et svar.

Når jeg står her, vil jeg samtidig gi ros til dem som jobber på mottaket, jeg vil gi ros til brannvesenet, og jeg vil gi ros til dem som jobber innenfor lensmannsetaten og politiet, for det er klart at dette er en oppgave som er ny, men den er samtidig stor, og den er vanskelig. Jeg tror at de har taklet dette på en bra måte.

Samtidig er det mange i lokalsamfunnet som ser med litt uro på dette, for man er jo redd for at den uroen som er på mottaket, kan spre seg videre. Derfor er det bra at det blir tatt tak i disse sakene, og at de som gjør noe dumt, for

å si det sånn, blir straffet for det. Det rammer jo også dem som er helt uskyldige, altså de som bor på naborommet, som det ble sagt.

Jeg er fornøyd med det som er blitt gjort foreløpig. Men jeg ser at både brannvesenet og det lokale lensmannskontoret trenger ressurser for å takle dette videre, for det er fortsatt bråk der.

Statsråd Knut Storberget [11:23:27]: Jeg vil også understreke at de fleste asylmottak i Norge er veldrevet og har lite uro. Vi har sett fra politisk vinkel at det er lite å bekymre seg for. Det er derfor det er så viktig å være tydelig når slike handlinger skjer. Spøreren har jo også erfaring fra mottak litt lenger sør, hvor jeg oppfatter at situasjonen er helt annerledes, og hvor man har få ordensmessige problemer.

Jeg må også understreke at når det gjelder Haslemoen, har de gjort en kjempejobb i en tid med mange asylsøkere. Nå er antall asylsøkere til Norge halvert, men i den tiden da vi hadde mange, gjorde Haslemoen en kjempejobb. Det er grunn til å gi stor honnør til de ansatte på Haslemoen i en vanskelig tid, og det er grunn til å gi stor honnør til Våler kommune, og ikke minst til ordensetaten, lensmannskontorene, som har gjort en bra jobb for å stagge dette best mulig.

Presidenten: Vi går nå til spørsmålene 10 og 11.

Spørsmål 10

Trine Skei Grande (V) [11:24:41]: Jeg har fremmet følgende spørsmål:

«Hvilke personvern hensyn er det som har stanset prosjektet med å kartlegge drapssaker med bakgrunn i vold i nære relasjoner, og hva vil statsråden gjøre for å sørge for at Venstres forslag, Dokument nr. 8:26 for 2007–2008, følges opp uten at viktige personvern hensyn krenkes?»

Statsråd Knut Storberget [11:25:04]: Jeg er veldig glad for å få dette spørsmålet. Jeg mener jo at dette er noe av det viktigste vi kan gjøre for å kunne forebygge kansje noen av de alvorligste former for kriminalitet, som egentlig ikke handler om synlig politi, men som handler om å gå inn i folks hjem. Derfor er forslaget fra Venstre, Dokument nr. 8:26, veldig viktig, og det er jo også tiltak som er beskrevet ganske godt i regjeringas handlingsplan mot vold i nære relasjoner for 2008–2011, som vi har kalt «Vendepunkt», nemlig å kartlegge drapssaker der gjerningsmannen er offerets nåværende eller tidligere partner. Hensikten er å lære mer om risikofaktorer og utvikle tiltak som kan bidra til å forebygge slike drap. Det er for mange av dem, og vi har muligheter til å forebygge. Derfor ble tiltaket lagt inn i denne handlingsplanen.

Det er hevet over enhver tvil at på dette området – det gjelder vold i nære relasjoner generelt – trenger vi bedre og mer forskningsbasert kunnskap om arbeidet som gjøres, og om omfanget, herunder partnerdrap. Forskning på dette feltet veies imidlertid, som på andre forskningsfelt, opp mot hensynet til personvernet, som er en grunnleg-

gende verdi i vårt samfunn, og som vi vet Venstre er svært opptatt av. I den forbindelse vil jeg også understreke viktigheten av at vi har uavhengige instanser, som nettopp skal vurdere etikk og personvern i forskningen.

Selve kartleggingen av drapssakene var tenkt gjennomført i form av to forskningsprosjekter – et kvantitativt prosjekt med kartlegging av samtlige saker med partnerdrap i perioden 1980–2008 og et kvalitativt prosjekt av et utvalg drapssaker – åtte til tolv saker – der gjerningspersonene er offerets nåværende eller tidligere partner.

Det kvantitative forskningsprosjektet ble ikke funnet å tilfredsstillende de krav som settes til databehandling av personopplysninger/helseopplysninger i helse- og personvernlovgivningen, og ble derfor ikke gitt tillatelse. Prosjektet er vurdert både av personvernombudet ved Ullevål universitetssykehus og Den nasjonale forskningsetiske komité for medisin og helsefag, NEM.

Når det gjelder det kvalitative prosjektet, har både Riksadvokaten og Rådet for taushetsplikt og forskning, sistnevnte et uavhengig forvaltningsorgan administrativt underlagt Justisdepartementet, gitt tilgang til taushetsbelagte opplysninger for bruk i dette forskningsprosjektet. Den regionale komité for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk, REK, og personvernombudet ved Oslo universitetssykehus har godkjent prosjektet under forutsetning av at de domfelte gjerningspersonene samtykker. Svært få av de domfelte gjerningspersonene har imidlertid samtykket til bruk av taushetsbelagte opplysninger som omhandler dem. Forskeren har bedt om å få gjennomføre forskningen uten samtykke fra domfelte, men har mottatt avslag. Det er nå påklaget til Den nasjonale forskningsetiske komité for medisin og helsefag.

Disse to, både REK og NEM, er oppnevnt av Kunnskapsdepartementet og skal avveie nytte og risiko samt ivareta personvern ved forskning. (Presidenten klubber.)

Trine Skei Grande (V) [11:28:06]: Statsråden skal nok få muligheten til å videreføre det.

Men det er noe som er litt vanskelig for meg å forstå. Jeg er veldig for at statsråden skal følge alle de personvernreglene som han skal følge – selvfølgelig – men dette forutsetter på en måte at alle svarene på dette fins i deres filer, at det er gjennom den tilgangen man skal få svar.

Hadde det ikke vært mulig å bruke den tilgangen alle de fagpersonene som har jobbet med denne type problemstillinger, har – det er mange fagpersoner som har vært inne i vurderingen av mye av dette – uten å gå inn i hver enkelt sak, altså be om å få del i all den erfaringen som de fagpersonene sitter med, all den generelle kunnskapen de har fått gjennom å jobbe med sine enkelttilfeller? Hadde det ikke vært mulig å bringe kunnskap på banen, uten å tro at man skal ha tilgang på personlige data og mapper? Det er jo mange fagfolk som sikkert har noen tanker om hvorfor vi har en kultur i Norge der menn dreper sine partnere betraktelig oftere enn i andre land.

Statsråd Knut Storberget [11:29:16]: Det som representanten Skei Grande peker på nå, er også en mulighet. Vi kan framover bli tvunget til nettopp å foreta den type

vurderinger, om man skal ha en annen innretning på disse prosjektene.

Så har jeg bare lyst til å si at vi fra Justisdepartementets side og fra regjeringas side har vært noe varsomme med å gå inn i de forskningsprosjektene og si hvordan man skal gjøre det, av hensyn til forskernes uavhengighet. Men når vi ser at det dukker opp problemer, og hvis det blir slik at man også i det siste prosjektet får avslag, er vi tvunget til å se på om det fins andre type metoder for å kartlegge dette. Der er det gode innspill representanten Skei Grande kommer med. Jeg mener også at vi, helt uavhengig av dette, må ta initiativ til å få satt i gang en litteraturstudie, der vi skal gjennomgå forskning fra andre land, for å lære av den forskningen som fins.

Trine Skei Grande (V) [11:30:12]: Ja, det syns jeg er flott. Vi stiller gjerne fra Venstres side med gode ideer. Kanskje er det slik at man kunne fått veldig mange gode ideer om politikk på området ved f.eks. å samle alle de fagpersonene som har jobbet med denne problematikken, i en felles konferanse eller i en felles bok med debatt om temaet. Her er det om å gjøre å finne de politiske grepene.

Så er jeg veldig enig i at forskerne må få velge den metoden forskerne vil, men vi kan ikke vente på at vi skal finne noen forskere som får hull på den byllen. Vi må finne en politikk i hverdagen, og vi bidrar gjerne til ulike måter å tenke på for å få den problemstillingen opp i dagen.

Statsråd Knut Storberget [11:30:52]: Det er en inntasjon jeg tar imot med glede. Jeg vil kvittere den ut på den måten at når vi nå får avsluttet prosessen som går i de respektive komiteer vedrørende det siste forskningsprosjektet, syns jeg det er naturlig at bl.a. Venstre kan bidra. Jeg inviterer gjerne til et møte hvor vi kan se på hvordan vi kan gripe dette an videre. Det sier jeg fordi her har vi bare felles interesser. Er det noe det ikke bør gå partipolitikk i, er det med hensyn til hvordan vi skal få til dette. Det er i min største interesse at vi skal få bedre kunnskap om dette feltet, og det trengs. Så jeg vil gjerne få lov til å invitere representanten fra Venstre til å være med når vi nå ser at den siste prosessen blir avsluttet.

Spørsmål 11

Bård Hoksrud (FrP) [11:31:54]: «I VG den 19. september 2010 kommer det frem opplysninger om at Vestfold politidistrikt etter kort tid valgte å henlegge etterforskningen i en varslersak. Begrunnelsen var at man mente at saken ikke hørte hjemme i Vestfold og ville kreve mye ressurser. Saken ble derfor henlagt.

Er statsråden tilfreds med at saker hvor det kan ha skjedd alvorlige lovbrudd, blir henlagt på grunn av det enkelte politidistrikts ressurser?»

Statsråd Knut Storberget [11:32:22]: Helt generelt: Når det gjelder alvorlige straffesaker, er det absolutt vår intensjon at de fortsatt skal etterforskes. En av grunnene til at regjeringa har valgt å bruke så mye ressurser på norsk

politi, påtalemyndighet, domstol og kriminalomsorg som vi har gjort i løpet av de siste årene, er at man skal ha bedre kapasitet til nettopp å gå inn i de tunge sakene. Det er også en av grunnene til at vi i motsetning til den tidligere regjering valgte å skru opp opptaket på Politihøgskolen så dramatisk som det vi har gjort.

Når det gjelder den konkrete saken, må jeg bare si at det påligger jo påtalemyndigheten og riksadvokaten i siste instans å avgjøre slike spørsmål. Så der har ikke jeg noen mulighet til å influere. Men jeg har bedt riksadvokaten om å komme med en orientering til oss, og jeg vil gjerne sitere hva riksadvokaten har sagt vedrørende det konkrete sakskomplekset:

«Den aktuelle saken gjelder en skriftlig anmodning fra Force Technology Certification AS (FTC) til Vestfold politidistrikt om vurdering av eventuelle straffbare forhold. Vedlagt oversendelsen fulgte kopi av vedtak vedrørende Norweld control service as (NCS) med flere.

Ved gjennomgang av vedtaket oppfattet saksansvarlig jurist at saken dreide seg om juks med sertifikater og at dette har endt med at aktuelle personer enten har fått inndratt sine sertifikater eller fått advarsler.

Det ble vist til dom i Borgarting lagmannsrett av 8. oktober 2010 som gjaldt krav om erstatning og oppreisning etter arbeidsmiljøloven for gjengjeldelse etter påstått varslings om de samme kritikkverdige forhold i NCS.

Det ble ikke oppfattet som en varslersak. Man forstod det slik at varslersaken var behandlet i nevnte lagmannsretts dom. Saksjourhavende oppfattet henvendelsen fra FTC som en anmodning om å undersøke om de involverte burde straffeforfølges for jukset med sertifikatene.

Etter en gjennomgang av vedtaket vedrørende NCS besluttet saksjourhavende at saken ikke skulle etterforskes mht eventuell straff for sertifikatjuks. Saken ble henlagt i det en anså spørsmålet om sertifikater som behandlet i lagmannsretten og fant det derfor ikke naturlig med ytterligere etterforskning. Det ble ikke foretatt en vurdering av om saken burde oversendes Oslo politidistrikt som rette vedkommende.

Når det gjelder oppslaget i VG er det riktig at saksjourhavende ble kontaktet av en journalist om saken, hvor han fortalte at konsekvensene av jukset bl.a. var at ledninger måtte graves opp slik det er beskrevet i VGs artikkel. Dette var en side av saken som ikke ble vurdert ved saksjourhavendes gjennomgang av mottatte dokumenter.

Etter henvendelsen fra VG er saken tatt frem igjen for ny gjennomgang og vurdering. Denne gjennomgangen er pr i dag ikke ferdig.»

Bård Hoksrud (FrP) [11:34:55]: Jeg er glad for at saken nå tydeligvis kommer opp igjen, men dette er jo et eksempel på hvordan varslere blir møtt av det offentlige. Det er ikke tvil om at varsleren føler dette nok en gang som et overgrep fra det offentlige, når man ikke følger opp den type alvorlige tilbakemeldinger som politiet får.

Jeg er veldig glad for at saken nå blir tatt opp igjen,

men det hjelper altså ikke om justisministeren sier at man bevilger mer penger til politiet for å ha mer ressurser, når man ser at i det ene politidistrikt etter det andre henlegger man saker på grunn av mangel på ressurser og ikke tar hensyn til de alvorlige anklagene som kommer fram i rapporter som blir overlevert til politiet.

Jeg er veldig spent på fortsettelsen i denne saken. Jeg vet at Bergen politidistrikt har over 60 pst. økonomiske, kriminelle saker som ble henlagt på grunn av ressursmangel i politiet i Bergen i 2009. Jeg vil utfordre statsråden på om han fortsatt mener at det er tilfredsstillende at denne type alvorlige saker blir henlagt på grunn av ressursproblemer i politiet.

Statsråd Knut Storberget [11:36:03]: Jeg må bare vise til mitt opprinnelige svar og det riksadvokaten skriver, som jeg oppfatter er en ganske annen faktisk beskrivelse av dette forholdet enn det spøreren legger til grunn. Jeg må bare vise til det, og jeg syns nok at man kanskje yter det offentlige, politiet og påtalemyndigheten noe urettferdighet hvis man fortsatt står fast ved påstandene om at man her står overfor en ressursmessig problemstilling.

All den tid man nå foretar en gjennomgang av dette komplekset og det som er gjort av rettslig arbeid i denne saken, bl.a. det som har ledet fram til denne dommen i lagmannsretten, er det vår oppfatning at det ikke fins en norsk regjering som på noe tidspunkt har brukt mer penger, utdannet flere politifolk, avvirket soningskø og gjort sitt til at man skal bli i stand til å gå inn i også tyngre saker, gjennom satsing på Økokrim og egne økonomiske team ute i distriktene. Jeg finner det derfor vanskelig å ta inn over meg kritikken av at det skulle være manglende satsing på alvorlige saker.

Bård Hoksrud (FrP) [11:37:10]: Jeg har ikke kritisert politiet for de ressursdisponeringene politiet må gjøre. Det forstår jeg. Men jeg registrerer at statsråden hele tiden skryter hemningsløst av hva denne regjeringen har puttet på av ekstra ressurser. Problemstillingen ute i de forskjellige politidistriktene og de tilbakemeldingene man får, viser jo ikke den virkeligheten justisministeren forsøker å framstille.

Når man også sier klart og tydelig, som det står i VG, at saken er henlagt på bakgrunn av ressurser, og man mener at et annet politidistrikt burde behandle saken, burde man i hvert fall i det minste sendt saken over til et annet politidistrikt – det politidistriktet som man mente var riktig vedkommende nettopp for å få behandlet saken og for å få vurdert om det har pågått ulovligheter og straffbare forhold som burde ha vært fulgt opp.

Spørsmålet mitt blir altså: Hva vil statsråden si til folk som varsler om alvorlige, kriminelle handlinger, når man opplever at den tilbakemeldingen man får fra det offentlige, er at man etter kort tid, uten å sette seg inn i saken, henlegger saken? Så kan det jo i realiteten nå se ut som om det blir en ny vurdering. Jeg håper at man nå tar dette på alvor, at det blir fulgt opp, og at justisministeren er enig i at slike saker skal følges opp.

Statsråd Knut Storberget [11:38:19]: Det jeg vil si til dem som sitter på nettopp denne typen saker og er i varslerposisjon, er først og fremst at man også bør høre på andre fakta enn det som framkommer i store aviser. Jeg skjønner jo at det overfor spøreren ikke hjelper å komme med fakta, all den tid han nå bestrider at man foretar en gjennomgang av den saken. Det skal gjøres – det er riksadvokatens ord. Vi må bringe noen nyanser inn i det, for det vil kanskje også hjelpe dem som kommer med en eller annen sak til politi og påtalemyndighet, at man faktisk vet at der er det hjelp å få. Vi ser det jo ikke bare på varslerfeltet. Vi ser det f.eks. i forhold til barn som utsettes for kriminelle handlinger, hvor det har vært påstander om at man ikke får hjelp. Nå er det mange barn som henvender seg til politiet og barnehusene, og det hjelper. Da er det viktig at vi også som politikere – og jeg som statsråd – gir det signalet utad at her har man gjort betydelige grep i politi og påtalemyndighet som skal gi hjelp til flere.

Presidenten: Da går vi tilbake til spørsmål 3.

Spørsmål 3

Olemic Thommessen (H) [11:39:28]: Mitt spørsmål til utenriksministeren er følgende:

«Frankrikes uttransportering av grupper av romfolket har utløst en viktig europeisk debatt. Diskriminering og marginalisering av romfolket i flere europeiske land har over tid medført store sosiale problemer og kriminell belastning for gruppen, med derpå følgende skepsis i majoritetssamfunnet. Det å skyve utsatte personer fra romfolket fra land til land, gir ingen løsning.

Kan Norge bidra til en felles europeisk politikk for integrering av romfolket, og hvilke initiativer kan og vil utenriksministeren ta i saken?»

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:40:31]: Jeg vil takke representanten Thommessen for et viktig spørsmål på et vanskelig, aktuelt og i mange sammenhenger følsomt område.

Jeg er enig i at mer må gjøres for å løse de grunnleggende problemene for romene i Europa. De er ofte verken sosialt eller økonomisk integrert i sine hjemland. Situasjonen for romene er et felles europeisk anliggende og krever en samlet europeisk tilnærming, der også Norge er med. Situasjonen for romene er både en utfordring for denne minoriteten – og kan være det for en del vertsland. Jeg ser at Europarådet velger å konsentrere sitt engasjement om å utbedre helse-, skole- og arbeidssituasjonen for romene. Dette er viktige tiltak fra vertslandenes side, men det krever også en oppfølging fra romene selv for at de skal nyttiggjøre seg disse tilbudene.

Jeg er glad for at EU-kommisjonen og Europarådet engasjerer seg med styrke i en debatt for å søke å løse gammel og ny urett mot denne utsatte gruppen. Både EU-parlamentet og Europarådets parlamentarikerforsamling har også bidratt sterkt til dette nødvendige ordsiftet. Somme-rens hendelser i Frankrike har dermed løftet saken inn på

den politiske agendaen i Europa – noe vi kan håpe vil gi konkrete, positive resultater.

Det er bra at EU-kommisjonen på dette området tar sin oppgave alvorlig som overvåker av EU-retten. Grunnleggende rettigheter og retten til fri bevegelse skal ikke gjelde stykkevis og delt – etter hva som måtte passe for det enkelte land. Dette gjelder også for Norge. I kjølvannet av hendelsene i Frankrike ble en såkalt «Task Force» satt ned i september for å undersøke hvordan EU-kommisjonens program og medlemsstatenes innsats for integrering av romene fungerer. Denne gruppen har fått frist ut 2010 til å rapportere og foreslå forbedringer. På grunnlag av dette vil EU-kommisjonen i april neste år legge fram en rammeplan for integrering av romene i Europa.

Jeg opplever det også som positivt at Europarådets generalsekretær Thorbjørn Jagland legger vekt på at situasjonen for romene er en – som det er kalt – paneuropeisk utfordring som krever paneuropeiske tiltak. Det er derfor positivt at Europarådet i neste uke, den 20. oktober, vil arrangere et høynivåmøte om integrering av romene, der også EU-kommisjonen og representanter fra OSSE deltar. Fra norsk side vil vi delta med statssekretær i Justisdepartementet, Terje Moland Pedersen.

Her vil det bli foreslått konkrete tiltak både på europeisk nivå og overfor de enkelte europeiske land for hvordan romenes situasjon kan utbedres. En aktiv integreringspolitikk krever økt samvirke for å forbedre situasjonen for romfolket. Det forhold at EU, OSSE og Europarådet vil iverksette en samlet innsats, åpner for en reell mulighet for slike paneuropeiske løsninger som er påkrevd.

Dette er en prosess som vi vil følge nøye, og hvor vi fra norsk side vil bidra aktivt til at høynivåmøtet om romfolket i Europarådet blir fulgt opp på en konstruktiv måte.

La meg også legge til at regjeringen har et nasjonalt fokus på saken. Jeg vil kort nevne regjeringens handlingsplan for romene i Oslo fra 2009, fremmet av Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet. Denne er laget for å utvikle tiltak som kan gi romene bedre muligheter til å benytte allerede etablerte velferdsordninger i landet vårt.

Olemic Thommessen (H) [11:43:44]: Jeg vil takke utenriksministeren for et godt og på mange områder lovende svar.

Det at dette ses på som en felles europeisk utfordring, synes jeg er grunnleggende. Det viktige er nå å greie å omsette dette i konkrete handlinger, i konkrete tiltak. Til syvende og sist handler dette om et helt folks mulighet for selvrespekt i land der majoriteten dessverre gjennom historien i stor grad har gjort sitt beste for å ta fra dem den.

I vårt eget land hadde vi en gruppe som vi kaller for tatere. Vi hadde en integreringsprosess overfor dem som er alt annet enn ærerik, dessverre. Kanskje er det erfaringer i de prosessene vi kunne bringe videre, i den forstand at her er det ting man ikke bør gjøre, som nettopp handler om hvilken respekt man skal ha for romfolkets kultur. En viktig problemstilling dreier seg om at dette er en gruppe med få eller nesten ingen talsmenn. Er det et perspektiv utenriksministeren kunne tenke seg å ta tak i?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:44:53]: La meg si først at i tillegg til det jeg nevnte, har vi også gjennom EØS-finansieringsmidlene – jeg vil nevne det – brukt en del ressurser i en del land for å støtte tiltak for romfolket. Så er jeg enig med representanten Thommessen i at det å ha respekt for minoriteter er en kvalitet som samfunnet må bedømmes ut fra – hvordan man håndterer det oppdraget. Jeg er også enig i at det finnes lite ærefulle historier, om både den ene og den andre minoriteten, i norsk historie. Samtidig mener jeg at norsk samtidspolitik har vist en vilje til å ta tak i dette – ta opp gamle problemstillinger, gamle synder om man så må si, for å ta rede på det.

Jeg mener at den handlingsplanen som er lagt fram, er moderne, og den er rettet inn mot konkrete utfordringer. Det er riktig som representanten sier, at det er en gruppe hvor talspersonene er vanskeligere å identifisere enn for mange andre grupper. Men det er det også mulig å gjøre noe med gjennom tett samvirke og dialog rundt de oppgavene som er viktigst – nemlig skole, arbeid, den type integrering. Så her har vi gjort våre erfaringer, og så må vi lære av de europeiske prosessene som nå ... (presidenten klubber).

Olemic Thommessen (H) [11:45:59]: En viktig utfordring for velferdssamfunn som vårt og som de andre europeiske er at en del av de kulturelle fenomenene man finner for et vandrende folk, er vanskelig forenlig med grunnleggende verdier hos oss, f.eks. innen skole. Det er klart at etter norske verdier og norske normer stiller vi visse krav til hva en skole bør inneholde, og hva den skal gi de barna som skal gå der. Det, vil jeg påstå, setter oss på den ytterste utfordring dersom vi skulle fire på det eller kompromisse på det i forhold til noen gruppe.

Dette er en type utfordringer som vi kanskje vil møte i denne sammenhengen, og jeg vil vise til prosjekter som de har i andre verdensdeler, der de f.eks. har skoletilbud som er spesielt tilpasset fattige barn, hvor den praktiske virkelighet ikke gjør det mulig for dem å gå på en vanlig skole. Er det en type tilnærming som overhodet er diskutert, som man kunne tenkes å gå inn på – altså f.eks. en skole som ville plukke opp mennesker som er reisende?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:47:06]: Romfolket er en av fem nasjonale minoriteter i Norge, men i dag vet vi at her bor det mennesker, særlig unge mennesker, med 215 nasjonale bakgrunner, med foreldre som har, eller som selv har, slik bakgrunn. Så Norges karakter har endret seg veldig fort på veldig mange områder.

Jeg er enig i det representanten Thommessen var inne på her, at vi kan ikke kompromisse på skolens – utdanningens – nøkkelbetydning for å bli integrert, enten man har foreldre som har den bakgrunnen eller den bakgrunnen. Samtidig har jeg opplevd at både velferdssamfunnet og skolevesenet vårt er pragmatisk og søker å finne løsninger som kan ta vare på spesielle hensyn. Men det ligger en verdiplattform i vårt fellesskap som jeg mener er ganske urokkelig, og hvor det også må være en toveisprosess hvor minoriteter – folk med minoritetsbakgrunn – også må finne seg innganger til disse fellesskapsplattformene, hvor skole kanskje er den aller viktigste. Det mener jeg vi

i Norge bør stå fast ved, og det har også vist seg å være vellykket til nå.

Spørsmål 4

Hanne C.S. Iversen (FrP) [11:48:20]: Jeg har følgende spørsmål til forsvarsministeren:

«I løpet av 2010 har det med rette vært stor bekymring rundt situasjonen Forsvarets musikk befinner seg i. Denne høsten har korpene blitt tvunget til å redusere aktiviteten som følge av budsjettkutt, f.eks. Forsvarets musikkorps Nord-Norge som kun i to uker samles som ensemble. Jeg konstaterer at 95 pst. av Forsvarets musikkbudsjett er faste utgifter, noe som betyr oppsigelser av musikere ved nye kutt.

Hvordan ser statsråden for seg at korpene skal følge opp stortingsmeldingen «Kultur å forsvare» i 2011 med nok et kutt i Forsvarets avdeling for kultur og tradisjon, denne gangen med 34,1 mill. kr?»

Statsråd Grete Faremo [11:49:13]: Jeg er glad for engasjementet i Forsvarets musikk, for vi er mange som setter pris på nettopp denne delen av Forsvaret.

Det var budsjettoverskridelser i 2009, og i år ble det derfor iverksatt tiltak for å sikre at aktivitetsnivået skulle bringes i samsvar med bevilgningene til Forsvarets musikk. Det er derfor naturlig at aktiviteten for Forsvarets musikk er noe lavere i år sammenliknet med i fjor, gitt at det ble brukt mer penger i fjor enn det faktisk var grunnlag for. I dette arbeidet har Forsvarsdepartementet gitt føringer om at det ikke skal foretas reduksjoner i bemanningen i musikkorpene.

Når det gjelder budsjettforslaget for neste år, 2011, legges det opp til å styrke Forsvarets musikk med 1 mill. kr. Det er derfor ikke riktig at Forsvarets musikk får reduserte rammer neste år. Men la meg derfor forsøke å forklare tallet på 34,1 mill. kr. som representanten refererer til. Det er tatt ut av tabellen over tekniske endringer for kap. 1795 Kulturelle og allmennyttige formål. Tabellen viser den nominelle reduksjonen på hele kulturkapittelet. Kapittelet omfatter også museumsvirksomhet og kommandantskap.

Tar man hensyn til tekniske justeringer, vil kapittelet sett under ett få en reell reduksjon på 4,1 mill. kr. Tar vi igjen hensyn til at det samtidig skal interneffektiviseres, er den faktiske reduksjonen på 2,5 mill. kr.

Jeg er den første til å innrømme at her blir det mye tall og derfor en komplisert forklaring. Men det som gjenstår, er at Forsvarets musikk foreslås styrket reelt med 1 mill. kr til neste år. Dette kommer i tillegg til de 22 mill. kr som musikken er blitt styrket med de siste fire årene.

La meg avslutningsvis understreke at regjeringens ambisjon for Forsvarets musikk ligger fast og skal utvikles i tråd med intensjonene i stortingsmeldingen om Forsvarets kulturvirksomhet, som ble lagt fram i 2009.

Hanne C.S. Iversen (FrP) [11:51:38]: Forsvarets musikk er vi enige om er en viktig del av det selvstendige Norges historie og en kulturskatt som Stortinget har sagt vi skal ta vare på.

At Forsvarets musikk med sine fem korps og x antall ansatte skal styrkes med 1 mill. kr., er ikke i realiteten en styrking. Det er en reduksjon, for det er ikke nok til å dekke verken lønns- eller prisvekst. Det er helt klart. Dette vil føre til at f.eks. Forsvarets musikkorps Nord-Norge i beste fall vil ha aktivitet i 20 av 52 uker til neste år – sitt jubileumsår.

Mener virkelig statsråden at aktivitet i 20 av 52 uker er tilfredsstillende, og at det er å følge opp Stortingets vedtak?

Statsråd Grete Faremo [11:52:34]: Jeg tror jeg skal være så ærlig å si at det aktivitets- og ambisjonsnivået vi hadde i 2009, var for høyt i forhold til tildelingen. Dette innebar at aktivitetsnivået måtte tilpasses, for budsjett disiplin og overholdelse av budsjett rammer er jo en helt sentral forutsetning. Det blir derfor vanskelig å sammenligne neste års budsjett ramme med aktiviteten foregående år.

For meg er det sentralt å understreke at vi følger opp intensjonene som ligger i stortingsmeldingen, og at vi forholder oss til de budsjett rammene som er foreslått. Jeg tror at vi også med det får realisert den ambisjonen som ligger i stortingsmeldingen. Mitt håp er jo at vi også skal bidra til å videreutvikle den flotte aktiviteten som gjøres i våre musikkorps, videre.

Hanne C.S. Iversen (FrP) [11:53:34]: Det er ikke slik det oppleves av musikerne. Dette er profesjonelle musikere som holder såpass høy kvalitet at de faktisk er etterspurt utenfor Norges grenser. For den enkelte musiker betyr denne lave aktiviteten få utviklingsmuligheter og altfor lave utfordringer i forhold til deres nivå. Når budsjettene i tillegg skaper usikkerhet for framtiden, risikerer Forsvarets musikk å miste viktig kompetanse. Den smuldrer bort etter hvert som de ikke opplever at situasjonen bedrer seg.

Vil statsråden etterse at arbeidsmiljøloven § 1.1 om meningsfylt arbeid etterleves også i Forsvarets musikk og sikrer den kompetansen vi i dag har der?

Statsråd Grete Faremo [11:54:17]: Jeg er enig i at vi her har en fremragende kompetanse, og at det er viktig å legge til rette for å videreutvikle den. Ambisjonene har vært – og skal være – høye. Jeg vet at det er utarbeidet et veldig godt samarbeid med ulike kulturmiljøer i lokalsamfunnene der våre orkestre er til stede. Det å finne former å gjøre dette på som likevel ligger innenfor budsjett rammer, slik at vi prioriterer de aktivitetene som Forsvaret selv sagt ønsker prioritert, vil stå sentralt i det videre arbeidet. Jeg tror vi vil ha mye godt å se fram til også når det gjelder aktiviteten som korpene vil ha rundt om i landet vårt i tiden som kommer.

Spørsmål 5

Svein Flåtten (H) [11:55:25]: Jeg har følgende spørsmål til finansministeren:

«Bedrifter melder at avskrivbart produksjonsutstyr i saldogrupper d blir inkludert i enkelte kommuners eiendomsskattegrunnlag ved utskrivning av eiendomsskatt.

Mener statsråden at en slik vurdering er i tråd med det handlingsrom kommuner har i henhold til eiendomsskatte- loven, og hvis ikke, hva vil han gjøre for å stoppe en slik praktisering av loven?»

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:55:53]: Det heter i eiendomsskatteoven § 4 annet ledd:

«Bygninger og anlegg skal reknast saman med verket eller bruket når dei høyrer til eller trengst til verksdrifta. Arbeidsmaskinar og tilhørsle og ting som kan setjast i klasse med slikt, skal derimot ikkje reknast med utan tingen er ein part av sjølvne foretaket.»

Regelen innebærer altså at man ved verdsettelsen og utskrivningen av eiendomsskatt skal inkludere gjenstander og utstyr som er knyttet til bygninger og/eller anlegg som utgjør verk og bruk. Bestemmelsen gjelder bare for eiendommer som kan kategoriseres som verk og bruk. Det er derfor ingen kobling mellom denne bestemmelsen og regelen i skatteloven § 14-41 om saldogruppe d, som representanten Flåtten viser til. Saldogruppe d omfatter «personbiler, traktorer, maskiner, redskap, instrumenter, inventar mv.». Flere av disse alternativene vil etter eiendomsskatteoven anses som «arbeidsmaskinar og tilhørsle» og vil derfor ikke bli gjenstand for eiendomsskatt. Typisk vil løsøre normalt falle utenfor det som skal inkluderes i eiendomsskatten.

Bestemmelser i eiendomsskatteoven har vært oppe til behandling i rettsapparatet en rekke ganger. Gjennom høyesterettspraksis er det utviklet nærmere prinsipper for hva som skal regnes med. En sentral dom framgår av Retstidende 1999, side 369, den såkalte Bøckmann-dommen. Saken gjaldt en bedrift som produserte isolerglass. Høyesterett viste til tidligere dommer der det framgår at grensdragningen ble basert på hvorvidt anlegg og bedrift var så sammenknyttet at de ikke praktisk eller forretningsmessig kunne skilles, dvs. om de fysiske utfordringene eller de økonomiske konsekvensene gjorde det mindre aktuelt å flytte virksomheten. I vurderingen inngikk også spørsmålet om bygningen kunne brukes til andre formål. I Bøckmann-dommen la Høyesterett til grunn at bygningene kunne brukes i annen virksomhet uten å foreta endringer som ville innebære uforholdsmessige kostnader. Maskiner som var boltet fast, men som kunne flyttes uten at det medførte spesiell verdireduksjon, skulle ikke inkluderes ved utskrivningen.

Som det framgår av dette, vil kommunene måtte foreta en konkret vurdering i det enkelte tilfellet. Der hvor de eiendomsskattepliktige er uenig i kommunens vurdering, vil det være anledning til å kreve overtakst. Videre vil det være anledning til å reise sak for domstolene om prøving av gyldigheten av kommunens vedtak. Endelig kan spørsmålet bli gjenstand for såkalt lovlighetskontroll med hjemmel i kommuneloven. Enkeltpersoner kan imidlertid ikke påklage kommunens vedtak etter de sistnevnte reglene.

Jeg har ikke grunnlag for å uttale meg om hvorvidt det er begått feil ved utskrivninger, slik representanten Flåtten antyder. Finansdepartementet har ikke instruksjonsmyndighet i forhold til kommunenes utskrivning av eiendomsskatt, men vil kunne uttale seg om lovtolkning

og vurdere eventuelle lovendringer dersom det kommer tilbakemeldinger som tilsier at det er behov for dette.

Svein Flåtten (H) [11:59:08]: Takk for svaret.

Jeg vil gjerne ta utgangspunkt i den siste delen av finansministerens svar, for han refererer jo til eiendomsskatteoven, som jo sier at dette skal være en part av selve foretaket. Jeg skal ikke gå inn i diskusjonen om det ene eller det andre skal være med. Jeg vil heller stille oppfølgingsspørsmålet slik: Hvis finansministeren blir overbevist om at det foregår en betydelig forskjellsbehandling, en forskjellstaksering og et forskjellsskjønn rundt omkring i de norske kommuner som har eiendomsskatt, nettopp i grensdragningen mellom produksjonsutstyr og selve eiendommen, vil han da være villig til å se nærmere på det?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [12:00:08]: Jeg vil først bare understreke det jeg sa i svaret, at det er kommunene som i første rekke skal gjøre en konkret vurdering. Men dersom det skulle vise seg at det er ulik praksis, og at det er noe som skjer i mange tilfeller, og det også kan dokumenteres at det her kan ha utviklet seg en praksis som er i strid med intensjonen i bl.a. Bøckmann-dommen, så skal jeg selvsagt se på saken.

Svein Flåtten (H) [12:00:39]: Da synes jeg at svaret er i hvert fall litt positivt. Jeg oppfatter det gjerne slik at Finansdepartementet ikke alltid synes at verken kommuner eller andre er de beste til å vurdere ting rundt det skatte- tekniske, men at de selv kanskje gjør den jobben best. Så egentlig er jeg fornøyd om finansministeren faktisk vil bruke det utgangspunktet og den åpningen som jeg her tillegger ham, til å se nærmere på det – ikke på kommunenes praksis og gripe inn i det, for det er jeg fullstendig klar over at man ikke kan – og at han, hvis dette virkelig viser seg å være et stort problem, er villig til å gå inn i det.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [12:01:34]: Jeg synes egentlig det var et bra svar selv også.

Det er klart at i Finansdepartementet er vi alltid åpne for å se på ting dersom det kan ha utviklet seg en praksis som ikke er i tråd med de intensjoner som ligger til grunn for loven med forskrifter osv. Det en i tilfelle trenger, er en konkret sak som vi kan ta utgangspunkt i.

Spørsmål 6

Arne Sortevik (FrP) [12:02:13]: Jeg har følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Konkurransutsetting har medført en modernisering av ferjeflåten. I perioden fra 2006 til 2013 vil 20 ferjer på 18 riksveiferjesamband være erstattet av nybygg. Konkurransutsetting har også her gitt god effekt. Nye og ofte større ferjer krever justerte, utvidete eller nye ferjekaier.

Hvordan sikrer regjeringen økonomiske rammer som gjør at standarden på ferjekaiene både på riksveiferjer og fylkesveiferjer holder tritt med fornyelsen av ferjene?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:03:09]:

Under normale forhold skal tilbydar på drift av ferjesamband nytta ferjer som er tilpassa eksisterande ferjekaiar. Det er difor særleg der trafikkauke fører til at det må setjast inn nybygde ferjer som er større enn tidlegare, at det kan vera naudsynt å byggja om eller byggja nye ferjekaiar. Vanlegvis vil dette vera kjent tre til fire år før ei nybygd ferje kan setjast inn i trafikk. Det er difor mogleg å ta omsyn til behovet for ombygging eller bygging av nye ferjekaiar på riksvegnettet ved fordeling av dei økonomiske rammene i Nasjonal transportplan og når dei endelege prioriteringane blir fastsette gjennom utarbeiding av etterfølgjande handlingsprogram. I Statens vegvesen sitt handlingsprogram for perioden 2010–2013 er det prioritert midlar til utbetring og ombygging av ei rekkje ferjekaiar på riksvegnettet. Dette blir følgt opp i samband med dei årlege budsjetta. I tillegg vart det prioritert midlar til dette formålet i perioden 2006–2009. Tilfredsstillande tilpassing mellom ferjer og ferjekaiar på riksvegnettet skal følgjeleg vera sikra.

Fylkeskommunane må prioritera midlar til ombygging eller bygging av nye ferjekaiar på fylkesvegnettet innanfor eigne budsjett. I den samanhengen vil eg visa til at økonomien til fylkeskommunane vart vesentleg styrkt gjennom forvaltningsreforma. For det fyrste vart rammetilskotet auka med om lag 6 mrd. kr som følgje av ansvaret for nye vegar. For det andre vart rammetilskotet auka med ytterlegare 1,1 mrd. kr. I tillegg kjem statlege tilskot til rassikringstiltak på fylkesvegnettet over Samferdselsdepartementet sine budsjett, noko som òg inneber ein vesentleg auke samanlikna med tidlegare år. Frå 2010 har regjeringa dessutan innført ordninga med rentekompensasjon for transporttiltak i fylkeskommunane.

I transportetatane sitt forslag til Nasjonal transportplan for perioden 2010–2019 var det foreslått at 250 mill. 2007-kroner av ramma til fylkesvegnettet i fyrste fireårsperiode skulle øyremerkast til tilpassing av ferjekaiar. Det viste seg at det var svært vanskeleg å fastslå storleiken på investeringsbehovet som følgje av konkurranseutsetjing av ferjedrifta. Dette kjem m.a. av at det for mange av ferjekaiane var ynske om å gjennomføra langt meir omfattande utbetringar enn det som var ein nødvendig konsekvens av konkurranseutsetjinga. Forslaget fekk difor ikkje tilslutning, men eg kjem som følgje av dette til å følgja utviklinga på dette feltet særleg nøye.

Arne Sortevik (FrP) [12:06:09]: Jeg takker for svaret.

Når statsråden i svaret fort kommer til forvaltningsreformen, er det riktig og viktig, fordi hele 78 av 95 tidlige riksveiferjesamband nå er overført til fylkene. Å si at økonomien for fylkeskommuner som har overtatt en rekke ferjesamband, er vesentlig styrket, er i det minste åpent for fortolkning. Selvfølgelig er det gledelig at det har kommet ekstra rassikringsmidler, men her snakker vi altså om ferjekaiar.

Finnes det ferjestrækninger på fylkesveisambandet som i dag mangler tilpasning mellom ferje og kai? Og hvilke tiltak ser statsråden kan gjøres for å få bort slike flaskehalsar? Jeg har lyst til å legge til at jeg ikke vil håpe at det kommer gjennom bompenger. Vi har ett eksempel, Årsnes

i Hordaland, der 20 pst. av ferjebilletten på 96 kr faktisk er bompenger for selve kai forbedringen.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:07:18]: Det er mitt inntrykk at for 2010 var fylkeskommunane faktisk positivt overraska i høve til dei rammene dei då fekk. Eg tenkjer særleg på den ekstra milliarden som dei fekk i frie inntekter. Det var òg eit visst engasjement for å få på plass ei rentekompensasjonsordning som fylkeskommunane kunne disponera fritt. For 2011 blir altså den ekstra milliarden vidareført. Det gjer òg dei rammene for lånefinansiering, eller for rentefrie lån, som vart etablerte i 2010, altså desse 2 milliardane. Om det finst ferjekaiar som i dag ikkje er oppdaterte, er det jo då opp til det enkelte fylke no å påvisa.

Arne Sortevik (FrP) [12:08:22]: Takk igjen for svaret.

Det er jo slik at en av premissene for forvaltningsreformen er at nasjonale målsettinger skal ivaretas, så derfor lurer jeg på om det er et nasjonalt mål at ferjene også på fylkesveiene skal moderniseres. Jeg har lyst til å legge inn der når statsråden flere ganger refererer til kompensasjonsmidler, at det er lånemidler som stilles til rådighet for fylkeskommuner med i utgangspunktet anstrengt økonomi, og ikke alle ser seg tjent med, eller ser det som mulig, å oppta lån for å gjøre en jobb staten ikke gjorde da staten var ansvarlig. Så jeg spør: Er det et nasjonalt mål at ferjene på fylkesveiene også skal moderniseres? Og hvordan ser statsråden for seg at dette kan gjøres innen rimelig tid, slik at vi også får modernisering på fylkesveiferjene, slik som vi nå ser at vi kan komme til å få på riksveiferjene?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:09:31]: Lat meg fyrst presisera at vi snakkar om to typar midlar, vi snakkar om lånerammer innanfor 2 mrd. kr, men så snakkar vi òg om 1 mrd. kr som vart vidareført frå 2010 til 2011, som i utgangspunktet var meint å vera ei eingongsløyving, men som altså er vidareført.

Så til spørsmålet om modernisering òg av fylkesveikane. På det er svaret ja. Ei viss modernisering skjedde i perioden 2006–2009 for nokre av desse kaiane. Det er ynskjeleg at fleire blir moderniserte, men det viste seg altså umogleg, iallfall svært vanskeleg, å fastslå storleiken på investeringsbehovet, fordi ein samtidig då ville gjera ytterlegare forbetringar – difor denne frå-år-til-år-situasjonen.

Spørsmål 7

Lars Bjarne Tvete (H) [12:10:52]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Historisk sett har det vært betydelige forskjeller på bevilgninger til veiformål fordelt per capita fra fylke til fylke. I Sør-Trøndelag har en eksempelvis fått mindre enn andre deler av landet.

Hvilke objektive kriterier fordeles veimidlene etter i bevilgningsprosessene, og vil statsråden ta grep for å sikre at Sør-Trøndelag og andre fylker som har kommet dårlig ut i statlige bevilgninger, vil få skjevhetene gjenopprettet?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:11:23]: Forvaltningsreforma som vart gjennomført frå 1. januar 2010, inneber at fylkeskommunane har fått eit vesentleg større ansvar for det offentlege vegnettet ved at hovuddelen av det tidlegare øvrige riksvegnettet er overført til fylkeskommunane. Statlege midlar til fylkesvegar blir tildelte gjennom rammetilskotet. Dette gjeld både for investeringar og drift og vedlikehald. Som følgje av forvaltningsreforma vart om lag 6 mrd. kr overførte frå Samferdselsdepartementet sitt budsjett til fylkeskommunane sitt rammetilskot frå 2010. I tillegg vart rammetilskotet styrkt med om lag 1,1 mrd. kr. Det vart dessutan tilført om lag 500 mill. kr i rassikringsmidlar. Ei eiga rentekompensasjonsordning tilsvarande 2 mrd. kr i lån per år vart etablert.

Fylkesfordelinga av midlar til drift og vedlikehald er basert på Statens vegvesen sine modellar for utrekning av behov for midlar til drift og vedlikehald. Ein vesentleg del av midlane til investeringar vart fordelte mellom fylka etter ein modell basert på kriteria veglengde, folketal og registrert forfall på vegnettet. Som ei direkte følgje av at det vart gjeve oppstartsløyvingar til nokre store investeringsprosjekt i 2009-budsjettet, har nokre fylke særlege utfordringar med store bindingar på framtidige budsjett. Regjeringa la difor til grunn at det òg skulle takast omsyn til nivået på bindingane ved deling av midlar til investeringar. I tillegg har om lag 200 mill. kr vorte fordelte etter skjønn til fylke med utfordringar som ikkje blir fanga opp i den valde fordelingsmodellen, og som kom dårleg ut i høve til tidlegare budsjettår.

I Kommunal- og regionaldepartementet sin budsjettproposisjon for 2010 er det gjort greie for deling av midlar som er overførte frå Samferdselsdepartementet sitt budsjett til rammetilskotet. Det er òg gjort greie for hovudtrekka i fordelingsmodellen i kommuneproposisjonen for 2010. Midlane er likevel å rekna som frie midlar, slik at fylkeskommunane kan disponera midlane slik dei sjølve ynskjer.

På grunn av bindingane er det som sagt lagt til grunn ei særskild deling av investeringsmidlane fram til 2013. Det er føresett at midlane skal innlemmast i det ordinære rammetilskotet frå 2014, basert på objektive kostnadsnøklar. Det er sett i gang eit arbeid i regjeringa med dette som siktemål. Ei deling basert på objektive kostnadsnøklar vil innebera at eventuell skeivdeling som har oppstått som resultat av omsynet til m.a. bindingar, vil bli retta opp.

Riksvegmidlane blir ikkje fordelte fylkesvis, men etter rute/korridor. Ein diskusjon om fylkesfordeling av vegmidlane gjeld difor ikkje denne delen av vegnettet.

Lars Bjarne Tvete (H) [12:14:30]: Jeg takker statsråden for svaret, som gir en god beskrivelse av situasjonen i bevilgningsprosessen akkurat nå. Men det er vel slik at et moderne veisystem blir ikke bygd på ett år, og hvis vi ser på statistikken for de siste 50 år, og tar for oss 40 av de siste 50 år, ser vi at Sør-Trøndelag per innbygger eksempelvis har fått bare 1/3 av hva Sogn og Fjordane har fått per innbygger. Som konsekvens av det er det da en påstand

og en oppfatning at veistandarden i Sør-Trøndelag er vesentlig dårligere enn i de fleste andre fylkene i landet. På bakgrunn av den erkjennelsen, eller, om man kan si, dokumenterte fakta, at det er slik, vil statsråden ta grep for å sørge for at den skjevfordelingen som vi har vært utsatt for når det gjelder veibevilgninger i Sør-Trøndelag, vil bli rettet opp gjennom at vi får ekstraordinære bevilgninger ved senere års budsjett?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:15:31]: Eg kan nok ikkje her og no lova ekstra løyvingar, men det eg kan lova, er ein nøyte gjennomgang i forkant av budsjettet for 2013/2014. Eg reknar då med at dei bindingane som vart tekne omsyn til i førre runde, altså no ved 2010-budsjettet, ser noko annleis ut. Det er òg det som er lagt som føresetnad, at ein skal utarbeida objektive kostnadsnøklar før ein eventuelt innlemmar desse midlane i rammetilskotet.

Lars Bjarne Tvete (H) [12:16:29]: Takk igjen for at man i hvert fall ser problemstillingen og vil gjøre noe med det på sikt. Men for oss som har vårt virke i Sør-Trøndelag, haster saken, og forsømmelsen synes bare å øke gjennom de bevilgningene som vi nå ser i neste års budsjett.

Jeg kan eksempelvis referere til et annet aspekt ved akkurat det at vi forsømmer veibevilgningene, nemlig sikkerhet. Jeg har et brev fra lensmannen i Rennebu som kommer med, jeg skulle til å si, et nødropsom hvordan situasjonen er i fylket. Han påpeker bl.a. – og jeg har lyst til å ta fram det aspektet – at litt av forklaringen på de uhellene man ser nesten daglig på E6 og rv. 3 i Rennebu kommune, er at man kommer fra veier med vesentlig bedre standard i nabofylkene Hedmark og Oppland, og greier ikke å moderere farten sin i forhold til det. Det understreker behovet for en snarlig oppgradering, særlig da av stamveiene i Sør-Trøndelag.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:17:37]: Aller fyrst: Når det gjeld riksvegmidlane, blir ikkje dei fordelte fylkesvis, dei blir fordelte etter rute/korridor. Slik kjem det nok òg til å bli framover.

Når det gjeld fylkesvegmidlane, er det der ein i fordelinga tok omsyn til dei bindingane som enkelte fylke hadde i framtidige prosjekt, og der andre ikkje hadde så store bindingar.

Så er det slik at òg Sør-Trøndelag har fått del i for det fyrste overføringane på 6 mill. kr, for det andre den milliard som var i frie midlar, for det tredje den moglegheita til rentefrie lån som ligg innanfor ei ramme på 2 mrd. kr, og òg rassikringsmidlar. Men så er det til slutt ei prioritering innanfor det enkelte fylket.

Spørsmål 8

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Gunnar Gundersen til miljø- og utviklingsministeren, vil bli besvart av forsknings- og høyere utdanningsministeren på vegne av miljø- og utviklingsministeren.

Gunnar Gundersen (H) [12:19:00]: Jeg har rettet dette spørsmålet til miljø- og utviklingsministeren:

«En rekke kommuner i Hedmark har søkt om utvidet kvote for felling av bjørn. Direktoratet har i brev til departementet, datert 1. oktober, innstilt på avslag. Det nærmer seg raskt tiden da bjørn «normalt går i hi». Saksbehandlingen tar så mye tid at man risikerer at en avgjørelse kommer for sent.

Vil Miljøverndepartementet raskt følge opp den lokale anmodningen og innvilge utvidet kvote for felling av bjørn i Hedmark?»

Statsråd Tora Aasland [12:19:31]: Jeg kan bekrefte at Miljøverndepartementet den 5. oktober 2010, etter forberedende behandling av Direktoratet for naturforvaltning, mottok en henvendelse fra en rekke kommuner i Hedmark vedrørende ulike aspekter ved lisensfelling på bjørn. Det klages på lisensfellingsperiodens lengde og lisenskvotens størrelse.

Saken vil selvsagt bli behandlet etter forvaltningslovens bestemmelser, og jeg er klar over at det er viktig med en rask avgjørelse i denne saken fordi den kan få betydning for jakten. Etter det jeg kjenner til, blir saken avgjort i løpet av dagen i dag, og dermed vil man få et svar før tiden for jakt er over.

Gunnar Gundersen (H) [12:20:14]: Jeg takker for svaret. Da synes jeg vi kunne fått avgjørelsen her, siden det skal avgjøres i dag.

Jeg er klar over at forskningsministeren ikke har dette som sitt primære område, men forskningen på dette ligger faktisk under statsråden som står og svarer. Og hvis man lytter til forskningen, er den veldig klar på at et mye større uttak av unge hannbjørner ikke vil påvirke verken bestandsmål eller utviklingen av bestanden. Observasjoner lokalt – som man også har sagt man skal høre på – går veldig klart på at det er en sterk konsentrasjon og en økning i stammen og observasjonen av antall dyr.

Jeg vil i hvert fall henstille til statsråden at man tar dette med tilbake, og at man lytter både til det forskningen sier, og til lokale observasjoner, slik at ikke avstanden til forvaltningen blir enda større enn den er, for den er stor nok som den er.

Statsråd Tora Aasland [12:21:17]: Etter det jeg kjenner til, arbeider Miljøverndepartementet nå med avgjørelsen. Hadde jeg visst hva konklusjonen var, hadde jeg selvfølgelig brakt det med meg til Stortinget. Svaret kommer altså i tide, før perioden for jakt er over, og jeg håper at representanten er tilfreds med det svaret.

Når det gjelder bestandsmål og forskning omkring rovvilt, er det klart at forskningen har en betydning. Men det er også viktig hva slags politiske vedtak som er gjort, både i Soria Moria-erklæringen fra regjeringens side og også i den grundige behandlingen som Stortinget har hatt av rovviltforvaltningen. Der er det helt klare bestandsmål som man ikke har nådd, bl.a. for bjørn.

Jeg tar selvfølgelig med meg nødvendigheten av å informere om den forskningen som er. Men her er forsknin-

gen også et grunnlag for de rene politiske beslutningene som selvfølgelig enhver regjering og ethvert storting må ta.

Gunnar Gundersen (H) [12:22:19]: Jeg er glad for at forskningsministeren bringer fram akkurat det argumentet, for Stortinget sa også en rekke andre ting i sitt vedtak rundt dette, og det brytes alt sammen. Det er veldig nyttig å få snakke med en annen statsråd, så kanskje en får litt fornuft i dette. Stortinget sa bl.a. at belastningen der den hadde vært størst fra før, skulle bli mindre. Det er fullstendig urealistisk, og man ser at det er en konsentrasjon i Hedmark. Hedmark har definitivt tatt sin del av belastningen. Man sa også at todelt målsetting skulle opprettholdes. Det skulle være beitebruk og rovvilt overalt. Det er også helt urealistisk. Jeg mener at statsråden har forsømt sine plikter i forhold til Stortinget med henblikk på å informere. Vi håper også statsråden tar med seg inn i regjeringsskollegiet at det er på høy tid at vi får en debatt rundt rovvilt som er bygd på realistiske forutsetninger. Det er faktisk det eneste området hvor Stortinget aktivt har vedtatt en politikk som reduserer livskvaliteten til enkelte mennesker i Norge.

Statsråd Tora Aasland [12:23:23]: Det er klart det ligger en todelt målsetting i den saken som ble behandlet av Stortinget i 2004, og det hviler da faktisk et ansvar på dem som driver næring, ikke det at man aldri kan utelukke helt at det kommer rovvilt, sånn er det, men man må veie det ansvaret som næringsdriverne har, opp mot de bestandsmålene som er satt også politisk. Og her er det en enighet om at det skal være bestandsmål på både ulv og bjørn. Ingen av dem er nådd, og da er det selvfølgelig, som representanten er inne på, viktig å ha gode regionale dialoger, gode regionale forvaltninger og god utøvelse både av næringspolitikken og av den overordnede rovviltspolitikken.

Spørsmål 9

Fra representanten Ketil Solvik-Olsen til miljø- og utviklingsministeren:

«Fremskrittspartiet har lenge kritisert regjeringens plan om CO₂-rensing på Kårstø for å være sløsing med skattebetalernes penger. Vi har ønsket fullt fokus på testanlegget på Mongstad, i tråd med råd fra Gassnova. Det er brukt over en halv milliard kroner på utredninger rundt Kårstø, men for 2011 bevilges null kroner. Det er oppløftende.

Vil regjeringen nå skrinlegge Kårstø-prosjektet inn til erfaringene fra Mongstad tilsier at fullskala CO₂-rensing er et teknologisk og økonomisk fornuftig tiltak for å kutte globale CO₂-utslipp?»

Presidenten: Dette spørsmålet er overført til olje- og energiministerens som rette vedkommende, men er utsatt til neste spørretime.

Spørsmålene 10 og 11 er besvart tidligere i spørretimen.

Spørsmål 12

Svein Harberg (H) [12:24:22]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til forsknings- og høyere utdanningsministeren – kanskje denne gang enda mer på egen banehalvdel:

«I trontalen sier regjeringen at det blir avgjørende å satse på kvalitet og god utnyttelse av ressursene i universitets- og høyskolesektoren. Stortinget har vedtatt en ny lærerutdanning med økt faglig fordypning. Det var betryggende at departementet la til grunn minimum 20 studenter ved oppstart av de nye lærerutdanningene. Allerede tidlig i sommer ble det gitt dispensasjoner fra dette.

Mener virkelig statsråden at disse dispensasjonene er i tråd med trontalen og Stortingets ønske om å sikre et kvalitativt tilbud til våre fremtidige lærere og elever?»

Statsråd Tora Aasland [12:25:10]: Departementet har alt fra høsten 2008 hatt tett kontakt med institusjonene som tilbyr de nye grunnskolelærerutdanningene. Gjennom en god og nødvendig dialog med lærestedene har vi avklart forutsetningene for å tilby utdanningene. Det har vært viktig å vurdere regionens behov for lærere i skolefagene og på de ulike årstrinnene.

I rundskriv av 20. november 2009 uttalte departementet:

«Dersom søkertallene til en utdanning tyder på at det blir mindre enn 20 studenter i et kull, må styret ved hver enkelt institusjon vurdere om det er faglig og økonomisk forsvarlig å sette i gang studietilbudet. I en slik situasjon skal departementet kontaktes for eventuelt å godkjenne et lavere opptak.»

Det reelle tallet på kvalifiserte søkere var uklart fram til slutten av sommeren. Primærsøkere har frist til 1. juli med å sende inn vitnemål, og utfallet av «Restetorget» i slutten av juli har også betydning for opptaket.

På det tidspunkt da det måtte tas beslutning om eventuelt å trekke studietilbud fra Samordna opptak, var det tre institusjoner som sto i fare for å få færre enn 20 studenter til ett av sine tilbud. To av de tre institusjonene hadde til sammen flere enn 20 kvalifiserte søkere til hver av grunnskolelærerutdanningene dersom man tok hensyn til deltidstilbud og desentraliserte tilbud. Departementet har hatt tett kontakt med disse tre institusjonene. Lærestedene så nøye på hvordan utdanningstilbudene kunne gjøres mer fleksible og nettbaserte, være samlingsbaserte og ses i sammenheng med tilbud ved andre institusjoner. Etter grundige faglige og økonomiske vurderinger mente institusjonene at det var forsvarlig å gi tilbudene. Årets opptak var det første i en lærerutdanning med helt nye faglige og pedagogiske krav. Det var derfor ønskelig å vinne faglige erfaringer. Institusjonene hadde også tilbud i regioner der det er stort behov for rekruttering av lærere. Departementet besluttet derfor å godkjenne at tilbudene kunne gis.

Jeg vil ved opptaket til neste kull, altså høsten 2011, holde fast på at det bør være flere enn 20 studenter til hvert årskull i de to grunnskolelærerutdanningene for å sikre faglig kvalitet, faglig bredde og økonomisk bærekraft. Erfaringene fra opptaket i år viser at det for flere

av institusjonene kan bli utfordrende å tilby begge de nye grunnskolelærerutdanningene fullt ut dersom ikke rekrutteringen blir styrket, og jeg vil tillegge: dersom man ikke inngår i et tettere samarbeid med hverandre. Behovet for ytterligere konsentrasjon og arbeidsdeling innenfor lærerutdanningen vil bli jevnlig vurdert. De institusjonene med kritisk lav søkning må arbeide hardt for å få et forsvarlig antall studenter, og dette vil vi ha nær dialog med lærestedene om. Det er viktig å vurdere nye rekrutteringstiltak, bruk av samlingsbasert undervisning, nettbasert undervisning og økt regionalt samarbeid. Denne prosessen kan medføre at noen institusjoner ser at det ikke er grunnlag for å gi begge tilbudene i 2011, eller gi et tilbud desentralisert eller annethvert år.

Det er nedsatt en følgegruppe som skal bidra til å sikre at kvalitetskravene her kan realiseres, og jeg vil legge stor vekt på de vurderingene som Følgegruppen gir i sine rapporter til departementet.

Svein Harberg (H) [12:28:17]: Jeg takker statsråden for svaret. Det var veldig oppklarende. Vi har hatt kontakt med departementet for å finne ut hvor 20 var fastsatt som et mål. Men vi har ikke greid å få svar på hvor mange som hadde fått dispensasjon, og hvor mange studenter det var, tross mange forsøk på å innhente den informasjonen. Nå oppfatter jeg at det er tre steder, og at en gjennom å ta med alle typer studenter kanskje greier å oppnå et tall som høres forsvarlig ut.

Jeg har lyst til å sitere noe som står like foran det statsråden siterte om de nasjonale rammene. Der står det: «Et variert og godt fagtilbud for studentene forutsetter et tilstrekkelig antall studenter i hvert kull» – og da snakker en vel om tilstedeværelse. Det står videre at det «kan ikke være mindre enn 20 studenter». Disse andre studentgruppene som er tatt med, kan de være med og sikre denne kvaliteten, da?

Statsråd Tora Aasland [12:29:18]: Ja, de kan det, så sant den enkelte institusjon ser det desentraliserte tilbudet eller deltidstilbudet i sammenheng med fulltidstilbudet til studentene. Alle disse tre institusjonene har over 20 hvis man ser på kombinasjonen av deltidsstudenter og heltidsstudenter når det gjelder det totale tallet. Vi har da ganske riktig presisert at dette er viktig. Jeg kommer til å følge det opp svært nøye. Men det er altså lagt opp slik at styrene foretar denne vurderingen, og at vi i samråd med styrene eventuelt gir dispensasjon.

Jeg kan forsikre representanten om at jeg kommer til å være meget streng på dette, og jeg vil igjen legge vekt på at én ting er å klare det alene, en annen ting er å se muligheten for og nødvendigheten av et tettere regionalt samarbeid mellom institusjonene, slik at man i fellesskap, f.eks. to og to institusjoner, kan tilfredsstille de faglige kravene.

Svein Harberg (H) [12:30:26]: Utdanningskomiteen har vært på komitéreise og var bl.a. i Canada. Der hørte vi noen spennende uttalelser om hvordan det var å opprette nye tilbud. Det ble sagt at jo, de kunne opprette nye tilbud på universiteter og høyskoler, men skulle de ha stat-

lig støtte til det, måtte de vise til at dette var tilbud som trengtes rundt i samfunnet, og at det var kvalitativt godt.

Det hadde jo vært spennende å sjekke ut i denne sammenheng også om det kanskje var færre steder som skulle utdanne disse studentene. Men jeg blir beroliget av det som statsråden sier her nå. Jeg er veldig glad for at hun sier at dette vil hun følge nøye – og regner med at det også er på bakgrunn av det som står i trontalen om effektiv ressursutnyttelse på studiestedene og gode studiemiljø, for det er en utfordring når de blir så få. Så hvis statsråden lover meg at det skal hun følge opp og være streng på, har vi en felles forståelse og agenda i denne saken.

Statsråd Tora Aasland [12:31:17]: Jeg er jo veldig glad for at vi har fått en generelt sett sterk økning i søkningen til den nye grunnskolelærerutdanningen, når vi ser landet under ett. Det som er utfordringen, er å kunne tilby det over hele landet. Jeg er sikker på at representanten også ser verdien i at vi har tilbud f.eks. på steder som er langt unna de store byene. Og det er noen av disse stedene det er snakk om i de tre institusjonene vi nå har gitt dispensasjon. Det er ikke mange tilbud, og det er lange avstander, slik at det er viktig å holde oppe et tilbud og å gjøre alt vi kan for å støtte det faglig.

Jeg kan love at jeg kommer til å følge strengt og nøye med når det gjelder dette viktige kravet, enten det handler om tettere regionalt samarbeid eller det kommer til å handle om eventuelt å ta andre typer beslutninger når man søker om dispensasjon. Det er viktig for meg at det faglige grunnlaget er sterkt og godt.

Spørsmål 13

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Tor Sigbjørn Utsogn til kulturministeren, vil bli tatt opp av representanten Åse Michaelsen.

Åse Michaelsen (FrP) [12:32:38]: Jeg ønsker å stille et spørsmål til kulturministeren:

«Mandal kommune har satsset stort for å lage et landsdelskulturhus. Det er gjort et grundig forarbeid med tanke på å få et så godt anlegg som overhodet mulig. Prosjektet «Buen» er ett av fire prosjekt som departementet viet en større interesse i budsjettet for 2010. Derfor er det med stor undring at vi nå ser at regjeringens kulturbyggsatsing ikke står i forhold til det å ikke ville bevilge midler over statsbudsjettet.

Hvorfor har statsråden valgt å ikke tilgodese dette prosjektet, når kommunen har gjort det rette på alle plan?»

Statsråd Anniken Huitfeldt [12:33:18]: I budsjettproposisjonen for 2010 var kulturhuset Buen i Mandal listet opp blant 39 planer og prosjekter for kulturbygg som ikke ble prioritert i statsbudsjettet for 2010 – altså som ett av 39. Departementet presiserte den gangen at listen var en illustrasjon på hvilke tiltak som hadde søkt statlige tilskudd.

I budsjettet for 2011 har regjeringen foreslått

163 mill. kr under denne posten, som går til nasjonale kulturbygg. Dette er en økning på 5,1 mill. kr fra 2010. Hvert år mottar vi et stort antall søknader om tilskudd fra denne budsjettposten. Søknadsstrømmen er langt større enn de årlige bevilgningene på posten. Dette innebærer at de aller fleste søknader, deriblant for kulturhuset Buen i Mandal, ikke blir innvilget.

Tilskudd til byggeprosjektene gis vanligvis over flere år og er i samsvar med framdriften i prosjektene. I de aller fleste tilfellene gir departementet tilsagn om tilskudd utover budsjettåret, slik at det samlede tilskuddet fra denne posten blir avklart. I likhet med tidligere år har Kulturdepartementet i budsjettforslaget for 2011 prioritert tilskudd til allerede vedtatte prosjekter for å sikre framdriften av disse, framfor tilskudd til nye prosjekter. Nærmere 40 pst. av bevilgningsforslaget på posten Nasjonale kulturbygg går til Kilden Teater- og konserthus for Sørlandet i Vest-Agder fylke. Av denne potten totalt går altså 40 pst. til fylket Vest-Agder. Det som er tilleggsforslaget til et nytt nasjonalt kulturbygg, som ble foreslått i budsjettproposisjonen for 2011, er kulturhistorisk senter i Arendal. Det var det eneste bygget som fikk nytt tilsagn i budsjettet som vi nettopp har lagt fram.

I museumsmeldingen opplyste departementet at ordningen med tilskudd til nasjonale kulturbygg vil bli innrettet slik at museumsprosjekter kan bli vurdert, forutsatt at den resterende delen av finansieringen ordnes regionalt og lokalt. Med utgangspunkt i dette har departementet prioritert, som jeg tidligere sa, ett nytt bygg for 2011.

Den alt vesentlige delen av tilskudd til nasjonale kulturbygg de nærmeste årene vil gå til prosjekter som allerede har fått tilsagn om tilskudd etter 2011. Til Kilden Teater- og konserthus for Sørlandet gjenstår det å bevilge 253 mill. kr i årene etter 2011. Til Aust-Agder kulturhistoriske senter gjenstår det å bevilge 76,8 mill. kr.

Åse Michaelsen (FrP) [12:35:52]: Jeg takker statsråden for svaret.

Nå er det nå sånn at statsrådens egen statssekretær uttalte til Lindesnes avis at det først og fremst også var nærheten til Kristiansand – noe som statsråden kanskje også bekrefter i forhold til at 40 pst. av midlene går til Kilden.

Men så er dette noe annet. Dette har vært en del av det området som regjeringen både gjennom Soria Moria og på andre områder har uttalt at de vil satse på – dette med å ha en breddekultur, et landsdelskulturhus i regioner. Vest-Agder består av tre regioner: Lista-regionen, Lindesnes-regionen og Kristiansand-regionen. En kan se det sånn at når en region igangsetter tungt arbeid, kvalitativt veldig godt arbeid i alle ledd – en har arkitektkonkurranse, kjøper den beste tomten i kommunen, osv. osv. – og går ut og forskutterer, er det kanskje litt rart at en nå får signal om at en sannsynligvis ikke ville kunne få midler. Stemmer dette?

Statsråd Anniken Huitfeldt [12:37:01]: Hvilke prosjekter som får tilsagn, avgjør vi i hvert enkelt budsjett. Jeg møtte selv en del lokalpolitikere fra Mandal for en tid tilbake, og de spurte meg om de kunne få et signal. Da sa jeg: Nei, dere får ingen signal. Man får signal når budsjett-

tet legges fram – da er det ja eller nei. De aller fleste som har søkt, får nei.

Det er 39 prosjekter på denne listen, slik at det å få tilsagn over denne posten er en krevende oppgave. Det er mange gode forslag som ikke får tilsagn om en statlig medfinansiering av kulturbygg. Det betyr ikke at forslaget ikke er godt, men det betyr at vi må se dette innenfor en helhetlig ramme. Sørlandet totalt sett – hvis en også regner med Rogaland – kommer veldig godt ut og henter ut store midler fra budsjettposten Nasjonale kulturbygg.

Jeg har også en liste med flere andre forslag det har vært søkt om. Jeg var senest i Fredrikstad for noen dager siden og ga samme beskjed der. Det er klart det er mange som er skuffet og som ønsker penger. Men vi må prioritere hardt når det gjelder hvilke som får status som Nasjonale kulturbygg og får bevilgninger over denne posten.

Åse Michaelsen (FrP) [12:37:59]: Jeg ser at i Aftenposten i går skrev professor Anne-Brit Gran følgende:

«En veldig stor andel av kulturbudsjettet går til de tunge institusjonene, til teater og opera, som har et begrenset publikum og som ikke virker veldig inkluderende.»

Dette skriver altså professor ved BI Anne-Brit Gran. Videre påpeker hun at det gjøres ingen nye, «store grep som kunne endre på det grunnleggende i fordelingen» fra departementet. Og videre: «Man ser heller ikke noen systematisk satsing på mangfold her, og inkluderingen overlates til institusjonene selv.»

Er ikke støtte til et slikt hus viktig for å nå ut til andre grupper, nettopp fordi det er litt annerledes enn konserter og opera, som kanskje når ut til en litt mer snever gruppe enn et slikt breddekulturhus gjør?

Statsråd Anniken Huitfeldt [12:38:59]: Min påstand er vel at de som i dag får støtte over posten Nasjonale kulturbygg, er kulturhus som bidrar til å nå et bredt publikum. Kilden er ett eksempel på det. Aust-Agder Kulturhistoriske Senter er et annet eksempel. Kulturkvartalet i Bodø er et eksempel på et kulturbygg som vil nå ut til en bred befolkning, Science Center Østfold likeså. Så jeg føler at dette perspektivet, at man skal nå ut til et bredt publikum, er veldig godt ivare tatt med de sju postene som i dag får støtte over posten Nasjonale kulturbygg.

Spørsmål 14

Ivar Kristiansen (H) [12:39:54]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til fornyings-, administrasjons- og kirkeministeren:

«Jeg har tatt opp situasjonen for foretak som kan bli utkonkurrert av statens tjenesteyter Ehandel.no. Statsråden svarer at Ehandel.nos virksomhet ikke er i strid med konkurranseloven, på tross av at staten her har skapt en betydelig konkurransevridning, som kan true både andre selskaper og statens eget formål med å styrke e-handelstjenesten.

Hva vil statsråden foreta seg for å hindre at statsstøtten som kanaliseres fra Direktoratet for forvaltning

og IKT, ikke vil virke konkurransevridende og samtidig ødeleggende for andre selskap?»

Statsråd Rigmor Aasrud [12:40:44]: En rapport fra Statens senter for økonomistyring viser at gjennom økt bruk av elektronisk handel vil samfunnet kunne spare opptil 4 mrd. kr i løpet av en tiårsperiode. Det er derfor nødvendig at vi reduserer terskelen for offentlige virksomheter for å ta i bruk elektronisk handel.

For å gi offentlige oppdragsgivere et tydelig insentiv for å ta i bruk elektroniske verktøy i anskaffelsesprosessen besluttet derfor Stortinget i statsbudsjettet for 2010 å bevilge 19 mill. kr til økt satsing på elektronisk handel. Dette er et ledd i regjeringens femårige satsing på økt bruk av elektroniske løsninger. Til grunn for den økte bevilgningen lå en forutsetning om at Ehandelsplattformen i større grad skulle finansieres sentralt. Støtten koordineres gjennom Direktoratet for forvaltning og IKT, som forvalter avtalen om drift av Ehandel.no og den offentlige Ehandelsplattformen.

Jeg kan derfor ikke se at like mange offentlige virksomheter hadde kommet i gang med elektronisk handel hvis vi ikke hadde hatt valgt den løsningen som nå blir kritisert. I de landene som er kommet lengst på elektronisk handel i Europa, har man valgt en tilsvarende strategi som i Norge, altså å operere med en felles e-handelsplattform. Bakgrunnen for dette er at det bl.a. er mangel på standardisering.

Flere ulike plattformer vil gjøre det vanskelig å få opp bruken av elektronisk handel, noe ingen vil være tjent med. Difi jobber imidlertid kontinuerlig med standardisering, slik at det i framtiden ikke skal være nødvendig med en felles plattform.

For å åpne for en bredt anlagt dialog med norske og europeiske e-handelstjenesteleverandører ble konkurransen om en ny operatør av Ehandelsplattformen kunnngjort og gjennomført i overensstemmelse med anskaffelsesregelverket og prosedyren i konkurransepreget dialog.

Capgemini ble tildelt avtalen fordi de leverte det økonomisk mest fordelaktige tilbudet. Da Difi utlyste konkurransen om å være operatør av Ehandelsplattformen, ble det presisert i anbudsdokumentet at sentralfinansiering kunne bli aktuelt. Støtten var derfor en del av avtalen som det ble konkurrert om. Det var for øvrig en konkurranse der alle kvalifiserte leverandører av e-handelsplattformer hadde anledning til å legge inn tilbud. Med andre ord kunne også Prosjektservice, som det i disse dager har vært en del presseoppslag om, lagt inn anbud.

Representanten Kristiansen spør om hvordan jeg vil forhindre konkurransevridning. Svaret er at vi hadde en konkurranse da anbudet ble lagt ut, og vi ønsket én leverandør av plattformtjenester. Anbudskonkurransen førte nødvendigvis til at de som tapte denne kampen, eller som ikke valgte å delta, ikke får levert den tjenesten på samme vilkår som den som vinner.

Jeg mener at vi har lagt opp til et godt system som gjør at vi kan øke e-handelen i framtiden, og det har vært det viktigste for oss i denne saken.

Ivar Kristiansen (H) [12:43:46]: Jeg takker for svaret, men jeg synes ikke statsråden svarer på verken spørsmålet eller utfordringen. Dette handler ikke om at eksempelvis Prosjektservice i Sulitjelma, som hennes forgjenger og tidligere statsråd trykket til sitt bryst, ikke la inn anbud på statens egen nettportal. Tvert imot var poenget å styrke konkurransen og la Prosjektservice og andre bli konkurrenter til nettopp e-handel og den løsningen som staten går for. Og det at man har bevilget 19 mill. kr fra statens side, var ikke for å skape et monopol som kan bidra til å ta livet av den konkurransen og den oppmuntringen som må til for å få på plass konkurranse, mer effektivisering og gevinst.

I det som er statens suverent største innkjøps situasjon, nemlig å bidra til å effektivisere rundt innkjøp i Norge på mer enn 300 mrd. kr, er det man gjør nå, å bidra indirekte ved å gi støtte til dem som velger ett spesielt selskap, gi fortrinn her, og så tar man livet av det som er av konkurranse.

Statsråd Rigmor Aasrud [12:44:52]: Jeg er ikke enig i representanten Kristiansens analyse. Ehandelsplattformen er et offentlig tilbud, men inn mot den Ehandelsplattformen er det en rekke leverandører som leverer tjenester. I dag er det 62 offentlige virksomheter som bruker Ehandelsplattformen. Av disse 62 offentlige virksomhetene er det kun to som bruker Capgemini, som driver Ehandelsplattformen – de andre bruker andre leverandører som da leverer tjenester inn mot Ehandelsplattformen. Hvis vi skulle hatt det som representanten Kristiansen foreslår, måtte vi sagt i stortingsdokumenter at vi skulle opprettet flere e-handelsplattformer. Det mener jeg hadde vært uklokt. Det hadde ikke bidratt til at vi hadde fått økt bruk av elektronisk handel, som er målet.

Ivar Kristiansen (H) [12:45:47]: Jeg blir bare mer og mer uenig i statsrådets resonnement, som bidrar til å ta livet av det som kunne blitt resultatet til slutt, og som var ønsket fra Stortinget: en mer effektiv innkjøpsprosedyre, og noe som kan gi råd og veiledning. Dette må i beste fall være frontkollisjon med norsk konkurranselov. Dette har utviklet seg nå i løpet to uker. Vi ser eksempelvis at Prosjektservice allerede nå har mistet to kunder som henviser til at de blir stimulert av staten med opptil 200 000 kr, for å velge statens egen løsning. Dette styrker ikke konkurransen, og dette er frontkollisjon med norsk konkurranse og internasjonal konkurranselovgivning.

Så mitt spørsmål til statsråden til slutt er om hun i det hele tatt er interessert i å finne løsninger som utvikler konkurranse på dette området, i stedet for å kvele konkurransen.

Statsråd Rigmor Aasrud [12:46:43]: Som jeg sa, er jeg opptatt av at vi skal ha en e-handelsplattform i Norge. Det har også Stortinget sluttet seg til. Vi orienterte Stortinget i fjor om at vi skal bruke penger på å opprette en e-handelsplattform, Ehandel.no. Så er det opp til mange leverandører å bli med og levere tjenester inn i den Ehandelsplattformen. Men inntil det er etablert internasjonale standarder som gjør at vi eventuelt kan gå mellom de for-

skjellige e-handelsplattformene, holder jeg fast ved at det er fornuftig at vi har en e-handelsplattform som det offentlige kan bruke. Men det er fritt fram for alle som leverer innkjøpsrutiner og e-handelssystemer, å bruke den plattformen. Heldigvis er et mange andre firmaer som leverer tjenester og bruker Ehandelsplattformen i sitt arbeid.

Spørsmål 15

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Harald T. Nesvik til fiskeri- og kystministeren, vil bli besvart av fornyings-, administrasjons- og kirkeministeren på vegne av fiskeri- og kystministeren.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:47:56]: Jeg er glad for at noen kan svare på spørsmålet mitt, og jeg har følgende spørsmål:

«Det pågår nå forhandlinger mellom Norge og EU på den ene siden og Island på den andre siden om fastsettelse av den kvoten makrell som Island skal kunne ta i Nordsjøen. Dette ser ut til å være svært krevende forhandlinger all den tid at det kan se ut som om Island har urealistisk høye forventninger til det de kan ta ut av den gjeldende makrellbestanden.

Kan statsråden redegjøre for i hvor stor grad Norge og EU har felles strategi i disse forhandlingene, og hvilke tiltak vil bli iverksatt dersom forhandlingene strander?»

Statsråd Rigmor Aasrud [12:48:37]: La meg først begynne med å oppklare noen unøyaktigheter i spørsmålet. Makrellforhandlingene denne uken foregår mellom fem parter. Norge, EU, Island og Færøyene er kyststater til bestanden, mens Russland deltar som fjernfiskenasjon og medlem av Den nordøstatlantiske fiskerikommisjon. Makrellbestanden har utbredelse langs det meste av den europeiske atlantehavskysten samt i store deler av Norskehavet. Dette gjelder altså ikke et islandsk fiske i Nordsjøen. Forhandlingene dreier seg om å etablere et helhetlig og langsiktig forvaltningsregime. Hensikten er å sikre bærekraftig høsting av bestanden, forutsigbarhet for partene og høyest mulig samlet utbytte over tid. Prosentmessig fordeling av andeler i bestanden, i tillegg til adgang til hverandres soner, er de viktigste elementene i forhandlingene om en avtale.

Det stemmer, som representanten Nesvik sier, at det er svært krevende forhandlinger. Og siden de pågår akkurat i disse dager, vil det være uklokt å gå inn på detaljer i den norske forhandlingsstrategien. Vi har, sammen med EU, reagert på islandske krav som vi mener er urealistisk høye, og som mangler vitenskapelig begrunnelse. Vi har også reagert på at både Island og Færøyene i år har bevilget seg store økninger i egne kvoter som kan fiskes i egne økonomiske soner. Vi ønsker en balansert og helhetlig avtale, men vil ikke la oss presse til en løsning som en følge av andre parters uansvarlige opptreden underveis. Jeg kan forsikre om at det er nær kontakt mellom Norge og EU i denne saken, bl.a. på bakgrunn av at vi tidligere i år inngikk en bilateral avtale med EU om nettopp makrell.

Jeg vil ikke forskuttere mulige konsekvenser dersom vi ikke lykkes med å komme til enighet i denne runden. Men arbeidet for en løsning må fortsette, da et fiske på uansvarlige nivåer vil være skadelig for bestanden og ulønnsomt for alle parter på sikt.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:50:41]: Jeg kan forsikre statsråden om at jeg kjenner veldig godt til hvilke parter som i dag sitter og forhandler. Jeg kan også forsikre statsråden om at jeg har satt meg inn i problemstillingene knyttet til dette, så man kan slippe å være belærende i svaret.

Bakgrunnen for at jeg henviser til Island og de forhandlingene som går mot Island, er nettopp den særbiten knyttet til det høye kravet som Island har lagt på bordet i forbindelse med dette. Det er det saken dreier seg om. Det dreier seg ikke om Russland som den ene parten eller Færøyene som den andre, selv om også Færøyene har relativt høye forventninger til hva de skal kunne ta ut av bestanden.

Det er Stortinget som vedtar fiskeriavtalene. Det er denne sal som skal vedta det – det er ikke regjeringen. Regjeringen forhandler på vegne av det norske folk, og så er det Stortinget som vedtar avtaler som Norge inngår med andre land på fiskerisiden.

Spørsmålet mitt til statsråden er følgende, og jeg gjentar spørsmålet: Finnes det noen felles strategi med EU, eller er det bare konsultasjoner? Er det en klar strategi om hva vi ønsker å oppnå?

Statsråd Rigmor Aasrud [12:51:51]: Som jeg sa, har Norge hatt nær kontakt med EU i den saken, nettopp fordi vi har inngått en bilateral avtale med EU om fordeling av nettopp makrell. Derfor har det vært nær kontakt mellom Norge og EU i denne saken. Vi er opptatt av at vi skal ha et vitenskapelig grunnlag for eventuelle endringer i avtalen. I disse dager pågår det forhandlinger, og det er også avsatt tid til en ny forhandling i løpet av november. Vi får håpe at det går an å finne en god løsning som alle parter kan akseptere.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:52:30]: Det er stor forskjell på å ha nær kontakt med EU og hvorvidt man har en felles strategi med EU og hva man ønsker skal være målet når avtalen er utgått, men jeg forstår at man ikke vil gi noe nærmere svar på det, og det får vi akseptere – og ta det i andre fora. Norge har ensidig innført bl.a. et landingsforbud for makrell, nettopp i forbindelse med det som har å gjøre med uenighet knyttet til kvotene. Spørsmålet mitt til statsråden er da: Har man gjennom disse såkalte nære kontaktene eller de jevnlike kontaktene med EU tatt opp dette: Vil EU også sørge for at man innfører landingsforbud knyttet til dette, slik at man har en felles front mot dette fisket? Man er jo relativt enig om hva som er den felles bestanden og biomassen som er knyttet til makrellen. Det man er uenig om, er hvor mye hvert enkelt land skal kunne ta ut av den biomassen. Hvis noen tar ut mer, så må andre ta ut mindre. Vil Norge da ta ut mindre av sin del hvis Island tar ut for mye?

Dag Terje Andersen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Statsråd Rigmor Aasrud [12:53:39]: Når det gjelder landingsforbudet, har vi i Norge en lovhjemmel for å ha et landingsforbud, slik representanten Nesvik sier. Jeg har forstått at EU ikke har den samme lovgivningen og samme adgangen til det, men at næringen har avstått fra å kjøpe fisk fra Island og Færøyene i forbindelse med den situasjonen som har oppstått, slik at det for så vidt har fungert på en noe tilsvarende måte. Men EU har altså ikke samme lovhjemmel som man har i Norge.

Så er jeg enig i at det er viktig at man har god kunnskap om bestanden, slik at det ikke skjer et for stort uttak. Om Norge skal endre på sine kvoter og sitt uttak, vil jo være en del av det som det skal forhandles om, og som vi må komme tilbake til når forhandlingene er avsluttet.

Presidenten: Dermed er sak nr. 2 ferdigbehandlet.

Sak nr. 3 [12:54:35]

Redegjørelse av helse- og omsorgsministeren om hendelser i enkelte helseforetak og ved Statens autorisasjonskontor for helsepersonell

Presidenten: Etter reglementet har statsråden en tale-tid begrenset til 1 time. Presidenten har grunn til å tro at kanskje ikke hele tiden blir brukt.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:55:02]: I et land der helsetjenestene tilføres så mye ressurser som i Norge, skal vi pasienter og brukere kunne forvente høy kvalitet og ikke behøve å være bekymret for om behandlingen påfører oss unødige skader.

Pasienterfaringsundersøkelser viser også at flertallet av pasientene er godt fornøyd med tjenestene de mottar ved sykehusene våre. Allikevel har vi eksempler på uønskede hendelser der pasienter har blitt utsatt for unødig og uakseptabel risiko. Internasjonale undersøkelser anslår at om lag 10 prosent av alle som blir innlagt i sykehus, skades unødig av den behandlingen som blir gitt. Selv om vårt helsevesen rangerer blant verdens beste, må vi gå ut fra at norske tall ikke er vesentlig bedre enn dette.

Uønskede hendelser er selvfølgelig først og fremst tragisk for dem som rammes, men vil også bidra til å svekke omdømmet og befolkningens tillit til sykehusene våre. Selv om vi aldri vil komme dit at det ikke skjer feil, vil arbeidet med å gjøre tjenestene trygge, tilgjengelige og av god kvalitet være en av de viktigste oppgavene i tiden som kommer.

Det er særlig tre hendelser som har fått oppmerksomhet det siste året og som er bakgrunnen for denne redegjørelsen: Det er sakene vedrørende håndtering av ventelistene ved Vestre Viken helseforetak, kreftoperasjoner ved Nordlandssykehuset Helseforetak og situasjonen ved Statens autorisasjonskontor for helsepersonell. Det har også vært andre alvorlige hendelser som har gjort inntrykk og som har ført til tiltak på systemnivå. Jeg ønsker i dag å gi en oppdatering av status for de nevnte sakene, og deretter redegjøre for hvilke tiltak jeg har iverksatt og vil iverkset-

te for å styrke arbeidet med kvalitet og pasientsikkerhet i helsetjenesten.

I januar i år ble Helse- og omsorgsdepartementet kjent med påstander om flere brudd på rutinene for venteliste-håndtering og pasientoppfølging ved kirurgisk avdeling ved Sykehuset Asker og Bærum. Vestre Viken helseforetak varslet Helsetilsynet i Oslo og Akershus om saken i desember i fjor.

I sin interne revisjon konkluderte Vestre Viken bl.a. med at pasienter ikke var kalt inn til kontroller og oppfølging når de skulle, at datoer for behandlingsfrist var endret, og at mange pasienter ikke hadde fått tilstrekkelig informasjon om sine rettigheter. Saken ble politianmeldt 25. januar i år, og politiet tok den 16. juli ut foreløpig siktelse mot Vestre Viken helseforetak for ikke å ha organisert virksomheten slik at helsepersonell kan gi forsvarlig helsehjelp.

Da jeg ble kjent med påstandene om brudd på rutiner, ba jeg umiddelbart Helse Sør-Øst redegjøre for de faktiske forholdene for å forsikre meg om at alle nødvendige tiltak var iverksatt for å avklare årsaker og rette opp feil.

For å avklare om hendelsene ved Vestre Viken helseforetak kunne være uttrykk for systemsvikt i flere helseforetak, stilte jeg i foretaksmøtene med de regionale helseforetakene i januar krav om at alle helseforetakene skulle gjennomgå sine rutiner for håndtering av henvisninger. I denne gjennomgangen ble det ikke gjort funn som tilsa at det forelå systematisk manipulering av behandlingsfrist. Et stort antall saker er gjennomgått i alle regionene, og det viser seg at fristdatoen er endret i 0,07–1,5 pst. av tilfellene.

Jeg er kjent med at Helse Sør-Øst har hatt og fortsatt har tett oppfølging i Vestre Viken-saken. Helse Sør-Øst har informert meg om at alle berørte pasienter i ventelistesaken er fulgt opp. Styret i Vestre Viken har vedtatt planer for å sikre at henvisninger behandles i samsvar med regelverket. Vestre Viken har iverksatt flere tiltak for å unngå fremtidige fristbrudd, bl.a. har avdelingen ved Bærum sykehus fått flere ressurser, det har vært utvidet opplæring i bruk av elektronisk pasientjournal og forbedring av skriftlige rutiner for håndtering av henvisninger.

Vestre Viken er godt i gang med å gjennomføre en handlingsplan som bygger på anbefalinger og funn fra de gjennomførte revisjonene samt på observasjoner og analyser som er gjort i saken. Handlingsplanen har et todelt siktemål: Den skal vise hvilke forhold som korrigeres ved kirurgisk avdeling ved Sykehuset Asker og Bærum. I tillegg skal den vise hvordan erfaringene fra kirurgisk avdeling skal brukes til læring og forbedring i alle deler av Vestre Viken.

Handlingsplanen har fokus på å etablere og sikre gode arbeidsprosesser fra henvisningen er mottatt og vurdert, til behandlingen er gitt. Den inneholder også tiltak for forbedring av intern styring og kontroll. Ansatte skal sikres opplæring i vurdering, prioritering og innkalling av pasienter. Handlingsplanen følges opp av styret i helseforetaket gjennom månedlige rapporteringer fra administrerende direktør til styret. De fleste av tiltakene i den omtalte handlingsplanen skal være fullført innen utgangen av januar 2011.

Helse Sør-Øst har videre forsikret om at funn og tiltak i revisjonsrapporten skal spres til hele foretaksgruppen for bl.a. å sikre at læringseffekten utnyttes ved god spredning av erfaringene fra ventelistesaken ved Vestre Viken.

Den andre saken jeg vil redegjøre for, gjelder Nordlandssykehuset helseforetak. Det er blitt kjent at pasienter er blitt operert for kreft i lever og bukspyttkjertel ved Nordlandssykehuset i Bodø i strid med Helse Nord's retningslinjer for slike operasjoner. Det ble stilt spørsmål om kvaliteten på behandlingen bl.a. fordi det i ettertid viste seg at noen av pasientene ikke hadde kreft.

I oppdragsdokumentet for 2009 ble de regionale helseforetakene bedt om å gjennomgå hvilke enheter som utfører kreftoperasjoner. I sin tilbakemelding i årlig melding for 2009 rapporterte Helse Nord RHF at den kirurgiske behandlingen av ulike kreftformer var sentralisert fra 2005. Kreft i lever og bukspyttkjertel skal etter retningslinjene bare behandles ved Universitetssykehuset Nord-Norge i Tromsø.

Styret i Nordlandssykehuset vedtok i juli at arbeidet med styrket pasientsikkerhet og systematisk kvalitetsarbeid skal være de viktigste tiltakene for å gjenopprette tilliten til sykehuset. Som oppfølging av dette vedtok styret i september en tipunkts tiltaksliste med bl.a. tiltak for ledelsesutvikling med fokus på pasientsikkerhet, innføring av pasientsikkerhetsvisitter, bruk av sjekklister og lokale kvalitetsindikatorer.

Den siste saken jeg ønsker å redegjøre for, dreier seg om forhold ved Statens autorisasjonskontor for helsepersonell. I statsbudsjettet for 2010 orienterte Helse- og omsorgsdepartementet om det økende omfanget av falske dokumenter i forbindelse med autorisasjonsbehandling. For å bistå med å etablere systemer for å rydde opp i dette engasjerte autorisasjonskontoret to konsulenter høsten 2009. Oppgaven de fikk, var å yte bistand i tilknytning til oppbygging av system for verifikasjon og kontroll av søkere om autorisasjon som helsepersonell i Norge. I dette arbeidet ble det funnet uregelmessigheter i et fåtall saker. Konsulentene kommenterte i sin rapport også forhold knyttet til dårlig arbeidsmiljø i autorisasjonskontoret. Jeg innkalte derfor Helsedirektoratet, som er etatsstyret, og autorisasjonskontoret til et møte i mai i år. Helsedirektoratet startet en bred gjennomgang av virksomheten i autorisasjonskontoret for å sikre at autorisasjon av helsepersonell foregår på en betryggende måte. Det fremkom i sommer at administrasjonssjefen i autorisasjonskontoret har forfalsket egne vitnemål fra flere utdanningsinstitusjoner. Hun sa opp sin stilling med øyeblikkelig virkning da saken ble kjent.

Jeg har forsikret meg om at behandlingen av de ordinære autorisasjonssakene går som vanlig.

Det har vært jevnlig kontakt mellom Helse- og omsorgsdepartementet og Helsedirektoratet i denne perioden. Jeg er informert om at det arbeides med å forbedre interne rutiner, at Helsedirektoratet har intensivert styringsdialogen, og at det er gjennomført tiltak i forhold til arbeidsmiljø.

Helsedirektoratet har, i dialog med departementet, vurdert det som nødvendig å gjennomføre en ekstern gjen-

nomgang av virksomheten. Et eksternt revisjonsfirma gjennomfører denne. Denne gjennomgangen skal være ferdig 1. november i år.

Jeg vil også kort nevne saken om ventelistene ved Universitetssykehuset i Nord-Norge. I vår ble det kjent at flere pasienter innenfor urologi og endokrinologi hadde ventet lenger enn forespeilet dato. Dette var pasienter som var vurdert til ikke å være rettighetspasienter. Saken er blitt kjent gjennom media og vurderes nå av Helsetilsynet. Helse Nord har informert meg om at de berørte pasienter nå har fått nødvendig undersøkelse og behandling. I tillegg til dette har Helse Nord iverksatt flere tiltak vedrørende håndtering av henvisninger som følge av denne saken.

Sakene som jeg har redegjort for, har synliggjort nødvendigheten av å styrke arbeidet med kvalitet og pasientsikkerhet. Pasienter skal ikke behøve å bekymre seg for om de blir innkalt raskt nok til utredning eller behandling, om sykehuset har nok kompetanse og erfaring til å utføre operasjoner, eller om helsepersonellet har den kompetansen som er nødvendig for å gjøre jobben sin.

Jeg får mange brev og henvendelser om pasienter som påpeker mangler knyttet til kvalitet og pasientsikkerhet. Samtidig ser vi eksempler på sykehus som har tenkt nytt, tatt skikkelig tak i problemstillingene og fått til et godt kvalitetsløft. Akershus universitetssykehus er et godt eksempel på et helseforetak som gjennom aktivt kvalitetsarbeid har fått til gode resultater. Ahus har gjennom målrettede tiltak redusert antall skader med 43 pst. i perioden 2007–2009, og har samtidig meget lavt antall tilfeller av sykehusinfeksjoner.

De regionale helseforetakene har satt arbeidet med kvalitet og pasientsikkerhet høyt på dagsordenen. I denne sammenheng vil jeg særlig trekke frem Helse Vest og Helse Sør-Øst, som har hatt en systematisk tilnærming til arbeidet på regionalt nivå i flere år, og som har iverksatt mange nye tiltak og prosjekter.

Pasientsikkerhet og kvalitet i helsetjenesten er en viktig sak for regjeringen. Jeg har derfor lansert ti tiltak for å styrke arbeidet på dette området. Disse forslagene omfatter for det første en lovfesting av krav til systematisk kvalitets- og pasientsikkerhetsarbeid i helsetjenesten. I tillegg vil jeg, som nevnt tidligere, foreslå å flytte forvaltningen av meldeordningen etter spesialisthelsetjenesteloven § 3-3 fra Helsetilsynet til Nasjonal enhet for pasientsikkerhet i Kunnskapscenteret.

Meldeordningen skal ivareta både lærings- og tilsynsformål. Både Verdens Helseorganisasjon, Europarådet og EU anbefaler meldeordninger med læring som formål, uavhengig av sanksjonsmyndigheter.

Et av målene med å flytte meldeordningen er å skape en lavere terskel for meldinger. Den som melder, trenger ikke å tenke på om meldingen kan føre til sanksjoner fra Helsetilsynet. Hvis meldefrekvensen øker, vil en kunne få mer kunnskap om risikoområder og årsaker til disse. Det er menneskelig å feile, men vi kan ikke tillate at feil skjer igjen, og vi må lære av de feilene vi gjør. Ved å få direkte tilgang til meldinger vil Nasjonal enhet for pasientsikkerhet kunne bistå sykehusene med årsaksanalyse og konkrete råd og løsningsforslag etter en uønsket hendelse.

Som Stortinget tidligere har vært informert om, er det etablert en egen utrykningsenhet i Statens helsetilsyn som skal rykke ut ved alvorlige hendelser i sykehusene. I første omgang er dette en toårig prøveordning. Spesialisthelsetjenesten er i forbindelse med etableringen pålagt å varsle om hendelser med alvorlig utfall, dvs. død eller betydelig skade utover det som ligger innenfor beregnelig risiko. Varslingen skal skje senest påfølgende dag etter at hendelsen har inntruffet. Ved et varsel innhenter utrykningsenheten supplerende informasjon og vurderer om hendelsen krever tilsynsmessig oppfølging. Faktorer som kompleksitet, uklare hendelsesforhold og tegn til svikt vil være avgjørende for om Helsetilsynet velger å rykke ut.

Enheten har nå vært i funksjon siden 1. juni. I perioden fra 1. juni til 30. september mottok Statens helsetilsyn 37 varsler. Fire av de 37 varslene har resultert i utrykninger, og omtrent halvparten av de varslede sakene har blitt overført til Helsetilsynet i fylket som har åpnet tilsynssak. De fire hendelsene som har resultert i utrykning, er saker med fatalt og uventet utfall og kompliserte forløp med mange involverte aktører. Dette gjør det krevende å få kartlagt hendelsesforløpet. Pårørende skal alltid få tilbud om samtale. Sakene er nå under behandling i Statens helsetilsyn. Utrykningene gjennomføres av et team som er spesielt sammensatt kompetansemessig i forhold til hva hendelsen dreier seg om. Statens helsetilsyns inntrykk så langt er at både tjenesten og de pårørende tar vel imot ordningen. Den tilsynsmessige merverdien ved utrykningene er raskere avklaring av hendelsesforløpet enn ved vanlig, skriftlig, saksbehandling.

God tilgjengelighet karakteriserer helsetjenester av god kvalitet. I min dialog med de regionale helseforetakene har jeg vært tydelig på at ventetiden i spesialisthelsetjenesten skal reduseres, og at fristbrudd er uakseptabelt. Tilbakemeldingene til meg er at det arbeides godt med dette både på regionalt nivå og i helseforetakene. Den omtalte saken fra Vestre Viken har satt søkelyset på at det er nødvendig med gode systemer for ventelistebehandling, og på at pasientenes behov og rettigheter må være i sentrum. Jeg vil fra nyttår innføre månedlig oppfølging av ventetidsutviklingen i sykehusene.

Det har vært stilt spørsmål ved om pasientene får god nok informasjon fra sykehusene om frister og rettigheter. Jeg har derfor i brev av 28. januar i år til de regionale helseforetakene minnet om helseforetakenes plikter etter helselovgivningen og de regionale helseforetakenes sørgefor-ansvar. Videre har jeg i brev av 20. september i år presisert helseforetakenes plikt til informasjon og forsvarlig behandling der helseforetakene ser at frist for behandling vil bli brutt.

En viktig forutsetning for god kvalitet er at tjenestene bygger på den best tilgjengelige kunnskap. Helsedirektoratet har de siste årene utgitt flere nasjonale retningslinjer for forebygging og behandling. For eksempel er det utgitt 9 retningslinjer for kreftbehandling, og 16 nye er under utarbeidelse. For noen sykdomstilstander er det vist at resultatene blir bedre dersom behandlingen samles på færre enheter. Dette gjelder f.eks. kreftoperasjoner. Saken ved Nordlandssykehuset har satt søkelyset på betydningen

av å ha klare retningslinjer for hvilke sykehus som skal kunne utføre ulike kreftoperasjoner. I oppdragsdokumentet til de regionale helseforetakene for neste år vil jeg stille krav om at de regionale helseforetakene har systemer for å sikre at den vedtatte funksjonsfordeling i regionen faktisk følges opp.

Kvalitetsmåling og sammenligning av resultater er en viktig del av systematisk kvalitetsarbeid. Jeg vil ha flere kvalitetsindikatorer for måling av kvalitet. Norge har deltatt i OECDs kvalitetsindikatorprosjekt og i Nordisk Ministerråds kvalitetsmålingsprosjekt. Prosjektene har utformet forslag til kvalitetsindikatorer på flere områder, bl.a. for pasientsikkerhet og pasienterfaringer, som vil kunne være et viktig grunnlag for utvikling av flere nasjonale kvalitetsindikatorer i Norge.

Gode registre er nødvendig for å kunne få gode indikatorer. Forslag til strategi for modernisering og samordning av sentrale helseregistre og nasjonale medisinske kvalitetsregistre har vært på høring og vil i løpet av høsten fastsettes. Målet er på sikt å få et hensiktsmessig antall felles registre for de store sykdomsgruppene og en bedre utnyttelse av data i eksisterende registre.

Den omtalte saken ved Statens autorisasjonskontor for helsepersonell har satt søkelys på betydningen av å sikre helsepersonellens kompetanse. Her må det både være gode systemer på plass hos myndighetene og gode rutiner hos arbeidsgivere for kvalitetssikring av helsepersonells bakgrunn i forbindelse med ansettelser. Departementet har i brev til de regionale helseforetakene i mars i år presisert at foretakene må være seg sitt ansvar bevisst som arbeidsgivere og ha gode systemer og rutiner i sine ansettelsesprosesser. Helsedirektoratet utarbeider også en veileder som arbeidsgivere i helsetjenesten kan benytte som støtte ved tilsetninger.

Tilbakemeldingene fra de regionale helseforetakene tyder på at det over tid har vært gjort en betydelig innsats for å få på plass gode rutiner ved ansettelser for å sikre at helsepersonellet har de nødvendige kvalifikasjoner.

Det arbeides med tiltak som kan øke adgang til informasjonsutveksling på tvers av landegrensene med siktemål å bedre pasientsikkerheten.

Sist, men ikke minst, ønsker jeg å styrke arbeidet med kvalitet og pasientsikkerhet ved et felles løft gjennom en nasjonal pasientsikkerhetskampanje som starter i 2011.

Spesialisthelsetjenesten vil gjennom oppdragsdokumentet bli pålagt å delta i kampanjen. Den kommunale helse- og omsorgstjenesten vil bli invitert til å delta. Kampanjen tar utgangspunkt i utvalgte risikoområder som bl.a. legemiddelhåndtering og infeksjoner og tar i bruk tiltak som har dokumentert effekt.

Noen av tiltakene som vil anvendes i kampanjen, som f.eks. systematisk journalgjennomgang og WHO's sjekkliste for trygg kirurgi, er allerede i bruk ved enkelte sykehus. Gjennom kampanjen er målet at alle skal ta i bruk disse tiltakene, og at disse aktivitetene vil bidra til et løft i sikkerhetskulturen i helsetjenesten på alle nivåer. Kampanjeresultatene skal måles.

Samhandlingsreformen vil være et viktig bidrag til å bedre kvaliteten i helsetjenesten. Bedre organisering av

spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten – og samarbeidet mellom disse – vil gi bedre kvalitet for den enkelte. Kvalitet og pasientsikkerhet vil også få en særlig fokusering i ny nasjonal helse- og omsorgsplan. Målet er at den enkelte pasient og bruker skal kunne tilbys trygge og sikre tjenester som er tilgjengelige, basert på den best tilgjengelige kunnskap og tilpasset den enkeltes behov.

Presidenten: Presidenten vil nå foreslå at det åpnes for en kort kommentarrunde, begrenset til ett innlegg på inntil 5 minutter fra hver partigruppe og eventuelt et avsluttende innlegg av statsråden, i tråd med forretningsordenens § 34 a.

– Det anses vedtatt.

Tore Hagebakken (A) [13:16:19]: Det er veldig bra at statsråden har tatt initiativet til denne redegjørelsen for Stortinget, for det er svært alvorlige hendelser som er avdekket i de tre sakene som er utgangspunktet for redegjørelsen.

Alt må gjøres for å hindre feil og mangler i helsesektoren. Når det allikevel skjer, er det viktig at en raskt ser på hvordan en kan redusere skadevirkningen for pasientene, og forebygge liknende feil senere. Pasienter i Norge skal føle seg trygge på at det helsetilbudet de mottar, er av absolutt beste kvalitet.

Norge har et av verdens beste helsevesen. Den offentlige finansieringen sikrer alle lik og rettferdig tilgang til helsetjenestene. Men sjøl om de aller fleste pasienter i Norge er godt fornøyd med tjenestene de mottar ved norske sykehus, har vi i likhet med andre sammenliknbare land for mange hendelser der pasienter skades – ja endog dør – av feilbehandling eller manglende oppfølging. Pasientsikkerhet skal ha høyeste prioritet. Statsråden har i sin redegjørelse sterkt understreket hvor alvorlig hun ser på disse hendelsene, og det tas nødvendige grep for å forhindre at nye tilfeller oppstår.

Risiko for skade og feilbehandling i helsetjenesten kan naturligvis aldri fjernes helt, men det må være et mål å senke det til et absolutt minimum. At pasienter blir offer for uheldige hendelser som følge av rutinesvikt, slurv, dårlig ledelse eller manglende dokumentasjon, kan aldri aksepteres.

Det viktigste helsevesenet og tilhørende myndigheter kan gjøre, er å lære av sine feil. Gode rutiner for å melde avvik er avgjørende for å utvikle bedre praksis og å lære av feil. Det er ikke nødvendigvis en sammenheng mellom få meldte avvik og høy kvalitet. Det kan like gjerne være tvert om. Sykehus som melder om mange avvik i kvalitetssystemet sitt, kan faktisk ha bedre kvalitet enn sykehus med færre avvik. Hvordan de ulike sykehus havner i en slik statistikk, handler i stor grad om man har gode eller dårlige melderutiner, og behøver ikke tegne et bilde av god eller dårlig praksis. Sykehus med en åpen meldekultur og skikkelige rutiner kan i større grad evne å sette sine avvik inn i et system, hvor man kan lære av feil, og oppnå høyere kvalitet som resultat. Vi vet at det er variasjoner på dette området i dag. Dette arbeidet skal forbedres. Samtidig må nasjonale registre sikre at slik lærdom blir nasjonal, ja gjer-

ne også ha internasjonal nytte. Vi trenger, som statsråden var inne på, bedre meldefrekvens for å oppnå økt kunnskap. Vi støtter departementet og Helsedirektoratet i at det trengs en endring av meldesystemet, med læring i fokus, og som bidrar til at flere uheldige hendelser blir meldt.

Vi synes det er veldig bra at Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten forbereder den nasjonale pasientsikkerhetskampanjen «På vakt» – som den heter – med oppstart i januar 2011, som statsråden nevnte i sin redegjørelse. Da kampanjen ble lansert i september, pekte Helsedirektoratets direktør, Bjørn Inge Larsen, på at det de siste tiårene er blitt stadig mer komplekst og krevende å lede i det norske helsevesenet. Det har nødvendiggjort bedre rutiner og systemer, og at ledelsen «tar ansvar for helheten». Bjørn Inge Larsen sa videre:

«Ledelsen må også være opptatt av det helsefaglige, av kvalitet og sikkerhet for pasientene. Det er ikke nok å konsentrere seg om økonomi og produksjon.»

Det er jeg veldig enig i. Det må ryddes i ansvaret mellom profesjoner og ledelse, og ansvaret må forankres i linjen. Det er behov for flere kvalitetsindikatorer som viser faglige resultater, og for indikatorer som viser pasientsikkerhet. Jeg både håper og tror at «På vakt»-kampanjen vil være et viktig bidrag for å redusere pasientskader. Jeg har sansen for den tilnærmingen som ligger i denne kampanjen.

Ved Vestre Viken helseforetak viste gjennomgangen at det ikke var gjort systemmanipulering med behandlingsfristene. Det er for så vidt positivt, men samtidig ikke tilstrekkelig beroligende, hvilket gjør at Helse Sør-Øst fremdeles følger utviklingen med argusøyne. Men, som statsråden orienterte om, rutiner for henvisning er forbedret, brev til pasienter skal forenkles, det har vært utvidet opplæring i bruk av elektroniske pasientjournaler, og avdelingen ved Bærum sykehus har fått tilført ressurser.

Jeg går ikke inn på den ekstraordinære og spesielle situasjonen ved Statens autorisasjonskontor for helsepersonell. Statsråden har gitt en grundig og god redegjørelse for den.

Når det gjelder saken om kreftoperasjonene ved Nordlandssykehuset, er det også her avdekket alvorlig svikt. Vi er nå kjent med at flere ledere har fratrudd sin stilling, og saken er under behandling av Helsetilsynet. Til slutt har jeg lyst til å si at jeg sjølsagt vil uttrykke medfølelse med pasienter og berørte i slike saker.

Kari Kjønaas Kjos (FrP) [13:21:44]: Jeg vil takke statsråden for redegjørelsen.

Det er tverrpolitisk enighet om at vi ønsker et trygt og godt helsevesen for alle. Da er vi avhengige av at vi unngår slike store saker som skremmer. At folk har tillit til helsevesenet, er viktig. Hvis man mister tilliten og blir redd, blir man også sykere. Jeg kjente veldig på det da saken i Asker og Bærum kom opp, fordi jeg selv hadde vært igjenom en lang prosess med en som sto meg nær, og som døde av kreft der. Jeg kjente på alle de tankene som raste gjennom hodet i den perioden vi var gjennom, og lurte på om vi hadde vært blant dem som kanskje var blitt berørt den gangen, og jeg tenkte at det sikkert var mange som

satt med de samme tankene som jeg gjorde. Det var ikke noe all right.

Redegjørelsen til helseministeren viser jo at dette er en forferdelig kompleks sak. Det er så mange ting som skal klaffe. Det er mange mennesker som er rundt hver og en person, og alle må ting gjøre riktig for at det ikke skal bli noe feil, så jeg er for så vidt enig med helseministeren i at vi aldri kan gardere oss 100 pst. Men jeg har igjen lyst til å minne om det Helsetilsynet sa til oss i vårt møte, at hadde vi lært av de feilene vi hadde gjort før, så hadde det ikke kommet nye feil, men vi er ikke flinke nok til å lære.

Den 15. februar kom rapporten fra helseregionene, og jeg var i en debatt i Dagsnytt 18 med helseministeren hvor hun kunne fortelle at den gjennomgangen som var foretatt, viste at det ikke var feil andre steder. Jeg uttrykte i den debatten litt skepsis og bekymring overfor dette funnet, fordi alle enkelthenvendelser som jeg fikk, og får, ikke sto helt i stil med tallene til helseministeren. Jeg sa også at vi i Fremskrittspartiet ikke var fornøyd med at dette bare skulle være en intern granskning, og at vi ønsket en ekstern granskning. Den 13. september kunne vi på NRK høre om en person som har utviklet prostatakreft mens han sto ett år i kø for utredning ved urologisk avdeling ved Universitetssykehuset Nord-Norge. Han var altså én av 450 pasienter som var blitt glemte, og som ikke var blitt kalt inn til utredning. Da er mitt spørsmål: Hvorfor fant man ikke dette da man hadde denne interne gjennomgangen av saker?

Den 7. oktober kunne VG skrive om 62-åringen som hadde ventet fire år på å bli innkalt til kontroll etter en hjernesvulstoperasjon. Molde sykehus innrømmer at alle som skulle vært til kontroll før 31. desember 2008, var slettet fra ventelistene på grunn av sprengt kapasitet. Molde sykehus mente at 62-åringen burde ha mast og purret litt selv, for de som hadde mast og purret, hadde ikke blitt glemte.

Igen er jo spørsmålet: Var den interne gjennomgangen bra nok? Hvorfor fant man ikke disse tingene da man hadde den interne gjennomgangen?

Fremskrittspartiet har fremmet forslag om en ekstern gjennomgang av helseforetakene våre. Det har ikke regjeringen ønsket, men jeg mener fortsatt at det er nødvendig. Nå har helseministeren lagt fram en tipunktsplan og følger sikkert tett opp de sakene vi kjenner. Jeg er veldig opptatt av de sakene vi ikke kjenner, og av at vi ikke har et helsevesen som er avhengig av at folk maser og purrer.

Til slutt vil jeg legge til at ukeavisen Ledelse 17. september skrev om pasientsikkerhet og at mye av rapporteringen siles vekk på vei oppover i systemet – oppover til lederne. Det er en doktoravhandling om pasientsikkerhet og helseledelse som er blitt lagt fram i denne sammenhengen. Når det gjelder det helseministeren var inne på om at meldinger kommer inn og kommer riktig, mener jeg at dette er en veldig viktig sak å følge opp i tiden framover.

Bent Høie (H) [13:26:55]: Jeg vil takke helseministeren for redegjørelsen. Jeg mener fortsatt det samme som jeg mente i den interpellasjonsdebatten som jeg reiste 2. mars om dette temaet, nemlig at helseministeren fortsatt

er preget av at dette behandles som enkelthendelser i helsevesenet, og ikke som et resultat av en systemsvikt. Jeg mener at ikke minst de sakene som også representanten Kjonaas Kjos viste til i sitt innlegg, viser at dette er saker som man ikke kan isolere til enkelthendelser ved enkelte sykehus, men det er et resultat av en feilslått politikk over flere år.

Årsaken til at man i helsevesenet har kunnet utvikle en kultur – eller et system – knyttet opp mot at man ikke tar kvalitetsarbeidet tilstrekkelig på alvor, er etter min oppfatning basert på to helt vesentlige forhold. Det ene er at det ikke er stilt tilstrekkelige nasjonale krav om å ha gode nok kvalitetssikringssystemer ved helseinstitusjonene våre. Nå viser jo helseministeren til at det skal komme noen flere krav på dette området – det er bra. Dette burde ha kommet for lang tid siden, noe som Høyre har foreslått og blitt nedstemt på. Men situasjonen ved Sykehuset Asker og Bærum viser at det ikke er tilstrekkelig med gode kvalitetssikringssystemer hvis ikke pasientsikkerhet og kvalitetsarbeid er tilstrekkelig forankret hos ledelsen ved virksomheten. Det betyr at det andre vesentlige området hvor det har sviktet, er fra ledelsens side, fra toppen, altså fra helseministrene fra den forrige rød-grønne regjeringen og nedover til direktører og styrever. Det er helt umulig å kunne sikre kvalitetsarbeid ved denne type virksomheter hvis ikke ledelsen, fra helseministeren og nedover, har like stort fokus på kvalitetssikring som på økonomistyring. Vi mener fra Høyres side at ledelsen av helseforetakene under denne regjeringen i altfor stor grad har vært preget av å ha fokus på økonomikontroll og i altfor liten grad av å ha fokus på kvalitetsarbeid og pasientsikkerhet. Man har sagt at god økonomistyring er en forutsetning for godt kvalitetsarbeid, og det er jeg helt enig i. Men god økonomistyring fører ikke automatisk til godt kvalitetsarbeid, tvert imot. Man er nødt til å vektlegge de forholdene tilsvarende. Ved god kontakt med mange som jobber i virksomheten, og med mange som sitter i styrene, vet en veldig godt at tidsmessig og ledelsesmessig er kvalitetsarbeidet ikke prioritert tilstrekkelig. Dermed vil denne typen hendelser oppstå, fordi det som vektlegges fra ledelsessiden, vektlegges også fra de ansattes side. Dermed er ikke dette arbeidet med pasientsikkerhet og kvalitet vektlagt nok. Dette er et politisk ansvar for denne regjeringen, som har sittet med ansvaret for dette systemet de siste årene.

Når det gjelder forslagene som helseministeren kom med til hvordan dette skal følges opp, vil jeg kommentere to av dem. Det ene er forslaget om å endre meldeordningen, som i realiteten er en skandale, for da Stortinget behandlet den forrige nasjonale helseplanen, ble det lagt klare føringer for at de meldingene som kom gjennom § 3-3-ordningen, skulle gå videre fra Helsetilsynet til Nasjonal enhet for pasientsikkerhet og kvalitetsarbeid. Det er ikke blitt gjort, og Stortinget er ikke blitt informert om at dette ikke er fulgt opp. Så svarer helseministeren med å foreslå at disse meldingene nå ikke skal gå innom Helsetilsynet. Det mener jeg vil svekke Helsetilsynets arbeid og mulighet til å følge opp sikkerhetsarbeidet i sykehusene, ikke styrke det.

Jeg synes det er positivt at helseministeren har tatt ini-

tiativ til en utrykningsenhet, men vi mener, sammen med Kristelig Folkeparti som har foreslått dette, at det også vil være nødvendig å prøve ut en modell med en uavhengig kommisjon etter modell av havarikommisjonen en har i samferdselsektoren på dette viktige området. Det er flere som dør i sykehusene våre enn som dør i trafikken.

Geir-Ketil Hansen (SV) [13:32:19]: Jeg vil først takke helseministeren for en god og grundig redegjørelse.

Pasientsikkerhet og kvalitet ved våre sykehus må ha den absolutt høyeste prioritet – det er det bred enighet om her. Pasienter som blir innskrevet på sykehus, må ha trygghet for at de får den rette behandlingen på det riktige sykehuset av kvalifisert personell. Pasienter som er til behandling, og som blir innkalt til behandling for alvorlige sykdommer, bør ha trygghet for at de blir innkalt til rett tid både når de skal til behandling og i ettertid, når de skal til kontroll. På dette området har vi ingenting å gå på – det er helt avgjørende for befolkningens tillit til helsevesenet.

Derfor har de hendelsene vi har hatt, og som er omtalt her i dag, skapt usikkerhet, om den sikkerheten vi forventer, er god nok, og om vi har de kvalitetssikkerhetssystemene på våre sykehus som skal være der for å forhindre feil – og dersom det skjer feil, se til at det blir grepet fatt i det med en gang.

Jeg må i ettertid si at den måten dette ble håndtert på, av både ledelsen i helseforetakene, sykehusene, Helsetilsynet og statsråden, har vært god og tilfredsstillende. Den har vært omfattende, kraftfull og stått i forhold til alvorlighetsgraden. Dette har på mange måter bidratt til å gi tillit til at denne typen hendelser blir det tatt fatt i på en god måte. At reaksjonsmåtene har hatt et sånt omfang, vil jeg gi honnør for. Det har også fått konsekvenser på de sykehusene der hendelsene har forekommet.

Jeg er også fornøyd med at det nå fokuseres på pasientsikkerhet og kvalitet på en enda sterkere måte enn tidligere. Det tipunksprogrammet som statsråden la fram, er en bekreftelse på det.

Representanten Bent Høie fokuserte på og spurte om det er noe med strukturen og hele systemet som har bidratt til dette, og som man må fokusere på. Jeg har tidligere, og da blir dette et avsluttende spørsmål til statsråden, stilt spørsmål ved om måten vi finansierer sykehusene på – denne innsatsstyrte finansieringen, dette stykkpris-systemet, betaling per pasient, at noe er mer lønnsomt enn andre ting – kan ha en sammenheng med disse hendelsene vi har vært vitne til. Jeg annonserer ikke at det skal være noen form for unnskyldning, men jeg stiller bare spørsmålet om man i de rapportene og de analysene som har vært gjort, kan se om det er noen sammenheng. I så tilfelle vil det være svært alvorlig. Det får være avslutningen og mitt spørsmål til statsråden.

Kjersti Toppe (Sp) [13:36:05]: Eg vil aller først takka helse- og omsorgsministeren for ei grundig utgreiing.

Utgreiinga fortel meg at situasjonen blir teken på alvor, og at dei tre spesielle hendingane som er nemnde, blir tett følgde opp frå regjeringa si side.

Eg vil ta opp igjen det statsråden poengterer innlei-

ingsvis, at når vi er så heldige å ha eit så spesialutvikla helsestell som vi har, må vi kunne venta høg kvalitet og ikkje vera urolege for om behandlinga skal kunne påføra oss skadar.

Pasientundersøkingar viser som kjent at dei aller fleste også er fornøgde med tenestene dei mottok ved sjukehusa våre. Likevel er det eit faktum at vi i Noreg har altfor mange og altfor alvorlege hendingar der pasientane blir utsette for unødige og uakseptable risiko. Dette trugar tilliten til helsetenestene i Noreg og er ein svært alvorleg situasjon.

Eg er glad for at statsråden er tydeleg på at arbeidet med å gjera tenestene trygge, tilgjengelege og av god kvalitet vil vera ein av dei aller viktigaste oppgåvene i tida framover. Eg ser i den samanhengen fram til den nasjonale pasienttryggleikskampanjen i 2011, som statsråden varsla. Liknande kampanjar i andre land har ført til dokumenterte resultat i form av reduserte dødstal. For å lykkast med kampanjen er vi heilt avhengige av at både leiarane i helsetenesta og helsepersonellet er motiverte og opplever dette som nyttig i organisasjonen sin.

At det skjer uheldige hendingar i helsevesenet, er udis-kutabelt, men òg uforståeleg. For å læra å motverke det må vi først og fremst vita og erkjenne omfanget. Internasjonale undersøkingar angir at 10 pst. av dei som blir innlagde på sjukehus, blir unødige skadde av den behandlinga som blir gitt. I Noreg blir det årleg meldt om ca. 2 000 hendingar til Helsetilsynet. Vel ein tredjedel av desse gjeld betydeleg skade på pasient, halvparten er nestenuhell. Norsk pasientskadeerstatning betalte ut 660 mill. kr i erstatningar i 2008. Ut frå utanlandske studiar har professor Peter F. Hjort berekna at Noreg har ca. 2 000 unødige dødsfall pr. år, 16 000 pasientar med permanent invaliditet og nesten 500 000 ekstra liggjedøger. Dette kan bety 1,6–2,2 mrd. kr i ekstra kostnader i tillegg til den lidinga som blir påført pasientar og pårørande.

Pasienttryggleik byggjer på openheit om feil og utilsikta hendingar. Utan openheit er det umogleg å førebyggja og læra av feil. For at helsepersonell skal våga å vera opne, må dei føla det som trygt. Derfor må meldekulturen bli styrkt. Det viktigaste er å læra av feil, nestenuhell og utilsikta hendingar for å førebyggja tilsvarande hendingar i framtida. Derfor er det ei nødvendig endring statsråden skisserer, med å flytta forvaltninga av meldeordninga etter spesialisthelsetenesteloven § 3-3 frå Helsetilsynet til Nasjonal enhet for pasientsikkerhet i Kunnskapsenteret.

Eg vil understreka at pasienttryggleik først og fremst er eit leiaransvar. Det er som oftast ei rekkje andre faktorar enn den enkelte helsearbeidarens dyktigheit som avgjer om pasienten blir utsett for uønskte hendingar. Ein føresetnad for å kunna lykkast i pasienttryggleiksarbeidet er derfor at leiarar på alle nivå har innsikt i og engasjement for pasienttryggleik. Leiinga må ta ansvaret for at rutinar og system er på plass, og leiinga må bera ansvaret når ting går gale. Leiinga må vera oppteken av det helsefaglege, av kvalitet og tryggleik for pasientane.

I dei tre konkrete sakene som har skaka Helse-Noreg, vil eg spesielt trekkja fram ventelistesaker ved Vestre Viken helseforetak. Mitt hovudspørsmål er: Korfor og

korleis kunne dette skje? Kva var bakgrunnen? Kan det ha noko å gjera med finansieringsmåten av spesialisthelsetenesta og kanskje ei ein-sidig fokusering på inntening? Helsedirektoratet rapporterte jo i ei undersøking i 2008 om at innteningskravet i sjukehusa ved innsatsstyrt finansiering var sterkt og kan ha påverka pasientbehandlinga og kvaliteten. Eg er derfor glad for at regjeringa i den politiske plattformen slår fast at vi skal ha ein gjennomgang av finansieringssystemet. For all del: Eg meiner ikkje at dagens finansieringssystem er til hinder for pasienttryggleik, men det favoriserer heller ikkje dei som er dyktige når det gjeld kvalitet og arbeidet med pasienttryggleik.

Laila Dāvøy (KrF) [13:41:10]: Fellesnevneren for de sakene som i dag er omtalt, er at de utfordrer folks tillit til helsetjenesten.

Vi må ha tillit til at vi blir innkalt til undersøkelse når fastlegen har henvist oss, og at ventetid for operasjon er riktig og forsvarlig når vi mottar brev fra sykehuset.

Vi må ha tillit til at kirurgen som opererer oss, vet hva han gjør, og kan det han holder på med.

Vi må også kunne ha tillit til at Helsetilsynet raskt og objektivt undersøker hva som har skjedd når det som ikke skal skje, skjer likevel.

Vi må ha tillit til at uheld og uheldige hendelser rettes opp, det være seg systemfeil eller personlige feil, og at det medfører læring for helsetjenesten, slik at det ikke skjer igjen.

Det er særlig summen av de sakene vi i dag får en redegjørelse om, som er alvorlig.

Jeg vil også takke helseministeren for den gjennomgangen hun har gitt oss her i dag. Men Kristelig Folkeparti har gått så langt som å karakterisere dette som en systemkrise, og vi har også etterlyst opprydning, slik at tilliten sikres. Dette handler ikke bare om hva enkeltpersoner har gjort, men også om systemsvikt og manglende evne til å lære av feil. Det handler om ledelsesproblemer, som flere har vært inne på, men jeg vil også kalle det for ukultur. Og med ukultur tenker jeg på den beskyttelseskulturen som vi dessverre fremdeles finner i store deler av helsetjenesten. Vi har hatt mange uventede dødsfall de siste årene. Og det er ikke vanskelig å se når du går inn i de sakene – og de er ikke få – at det ikke kan være noe annet enn at man er redd og beskytter hverandre, som gjør at man rett og slett ikke kommer frem til nødvendig oppklaring. Mange lider på grunn av det i dag.

Også når det gjelder Statens helsetilsyns rolle, har jeg dessverre fått altfor mange henvendelser om at det i en del saker ikke er det uavhengige tilsynet det skal være.

Kanskje har vi i Norge vært redde for å få amerikanske tilstander med rettssaker og overbehandling av frykt for ikke å gjøre nok, men det kan likevel ikke være slik at feil og uheldige hendelser skal passere uten at det får konsekvenser. Blant annet fremkommer det i en rekke saker som er til behandling i Helsetilsynet, at tidsfrister for svar i saker ikke overholdes. Sykehusene og sakkyndige må purres på for at de skal svare på brev. Dermed tar det måneder og år før en sak blir ferdigbehandlet. De som opplever dette, føler at det er en dobbelt skade – på en måte.

Jeg ser frem til den nasjonale pasientsikkerhetskampanjen i 2011, som helseministeren snakket om i dag. Jeg støtter selvfølgelig målet om å redusere antallet uønskede hendelser i helsetjenestene. Et annet mål må være større åpenhet om uheldige hendelser. Her er det store muligheter til å spare menneskeliv, få bedre pasientbehandling og ikke minst styrke tilliten til helsetjenestene i befolkningen.

Helseministeren snakket i dag om at det dreier seg om kvalitet og pasientsikkerhet. Ja, det gjør det. Når det gjelder den egne utrykningsenheten som skal ha en to års prøveordning, har jeg et spørsmål, og det er om denne skal gjelde hele landet, eller om den skal kjøres på noen steder som er plukket ut.

Jeg vil henvise til det representanten Bent Høie sa om at Kristelig Folkeparti og Høyre har gått sammen om å få opprettet en havarikommisjon som et annet prøveprosjekt, for å se om det kan være en bedre ordening. Noe av bakgrunnen for det er at vi ønsker at det skal være helt uhildet.

Jeg har lyst til å spørre helseministeren om hvorvidt politiet skal være på plass umiddelbart hvis det f.eks. skjer et uventet dødsfall – da snakker vi om et uventet dødsfall. I mange av de sakene vi har hatt, har politiet faktisk ikke vært til stede fordi man har vurdert det lokalt slik at det ikke var nødvendig, eller Helsetilsynet har sagt at det ikke var nødvendig – og så har det likevel vært det i en del saker. Så det at man skal foreta – hvis jeg har oppfattet det riktig – en egen vurdering på stedet det gjelder av om denne utrykningsenheten skal komme eller ikke, synes jeg ikke blir godt nok.

Så har jeg et annet spørsmål. Det er om man nå har laget standardiserte og, jeg vil si, forståelige skriv som leveres pasientene, om rettigheter, informasjon om tidsfrister, ventetider osv. Får alle pasienter i hele Norge nå det samme, helt utvetydig, slik at man ikke misforstår?

Abid Q. Raja (V) [13:46:41]: Jeg takker statsråden for redegjørelsen.

Vi, som verdens beste land på svært mye, må etterstrebe et best mulig helsevesen og etterstrebe at borgerne har tillit til helsevesenet. Vi i Venstre er enig med statsråden i at vi aldri kan gardere oss fullt ut mot feilbehandlinger. Imidlertid bør vi, og kan vi, gjøre mer for å sikre bedre kontroll og høyne kvaliteten. Selv om vi ikke kan utelukke feilbehandling 100 pst., må vi gjøre alt som er mulig og som står i vår makt for å minimalisere sjansene for det, og sikre best mulig pasientsikkerhet.

Borgerne er helt avhengig av tillit til helsevesenet, både til at behandlingen de får, er best mulig, og trygg, og ikke minst til at de som jobber ved helseforetakene, har de nødvendige kvalifikasjonene og papirene i orden. Borgerne i Norge må fortsette å føle trygghet i den behandlingen de får. Men for å få dette til må noe gjøres.

For at en fortsatt skal ha god tillit, er det nødvendig at systemsvikt unngås. Men der det skjer, er det nødvendig at det grundig gjennomgås og evalueres, slik at det kan forebygges i framtiden. Samtidig er det essensielt med åpenhet om de problemene som er i helsevesenet. Dette er en del av det å leve i et fritt og åpent demokrati. Borgerne

fortjener å kjenne til de manglene som er i helsevesenet. Åpenheten er faktisk også tillitbyggende.

Når evalueringer og granskninger gjøres, er det også viktig at de som skal gjøre denne jobben, er helt uavhengige. Det vil ikke være tillitbyggende om evalueringen framstår som om bukken passer havresekken.

I et land som Norge, med tanke på de pengene vi bruker på helsevesenet og den innsatsen vi gjør på områder som utdanning av helsepersonell, på kontroll, bør vi ikke kunne leve med så brutale og alvorlige feilgrep at enkeltindivider får fjernet friske organer. For de menneskene som utsettes for feilgrep, og for deres familier, er dette dypt tragisk og trist. Men det er også samfunnsskadelig, og de øvrige borgernes tillit til helsevesenet svekkes. Derfor er vi i Venstre glad for alle eksterne gjennomganger. Venstre er svært opptatt av å få gode kvalitetssikringsrutiner på plass.

Saker som ventelistesakene, feilbehandling og kontroll av hvorvidt de som innehar stillingene, har de nødvendige kvalifikasjonene, er med på å svekke helhetsinntrykket av helsevesenet. Derfor er det også viktig med denne redegjørelsen fra statsråden. Men langt viktigere er det at det tas riktige og nødvendige grep for å kontre det som har skjedd.

Ingen i denne salen, og ingen statsråd, bør kunne hvile før en har klart å snu de meget stygge og fatale tallene, som representanten Høie også viste til. Det er ikke til å leve med at flere dør av feil behandling på sykehus enn i trafikken.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [13:49:53]:

Jeg skal kommentere noen av de innleggene som har kommet. Veldig mange har gått på det samme – vi er opptatt av at innbyggerne i Norge skal ha tillit til helsevesenet. Jeg har også lyst til å si at i utgangspunktet er tilliten til helsevesenet veldig stor. Men det er klart at når så mange alvorlige hendelser skjer i løpet av et år – under et år, faktisk – er det alvorlig for helsetjenesten generelt, for innbyggernes tillit og selvfølgelig også for de ansatte som jobber i denne tjenesten.

Representanten Kjønaas Kjos spurte om hvorfor man ikke fant disse feilene som senere er avdekket, da man hadde den store gjennomgangen i januar/februar. Jeg har lyst til å understreke at det var tusenvis av journaler som ble gjennomgått i helseforetakene. Det som det spesielt ble sett på der, var om man kunne se samme type systemsvikt andre steder i Norge. Det fant man ikke. Men det forhindrer jo ikke at det kunne være enkeltfeil. Som jeg også sa: Det var en liten andel avvik når det gjaldt dette med å flytte på datoer. Men som oftest var forklaringen at det var flyttet på datoer etter avtale med pasienten. Jeg sa ikke at det aldri kan skje noen feil. Det kan man ikke gardere seg mot. Men den typen gjennomgående systemsvikt som i Vestre Viken har vi i hvert fall heldigvis ikke sett så langt andre steder, selv om det har vært feil og svikt, som selvfølgelig er alvorlig nok.

Jeg er veldig enig i at vi må ha åpenhet om disse hendelsene. Derfor synes jeg det har vært viktig å ta dette frem, se på det, for nettopp å kunne lære og se hvilke til-

tak det er viktig å sette i verk for at ting ikke skal skje igjen.

Representanten Høie sier – jeg oppfatter det i hvert fall slik – at det er stor systemsvikt i helsevesenet. Jeg ville være varsom med å si det. Samtidig må jeg si at på vegne av helsevesenet har jeg større ambisjoner enn at vi skal ligge på internasjonale tall når det gjelder feil. Det er jo også nettopp for å jobbe systematisk med kvalitetsarbeidet vi tar tak i og har tatt tak i det – og jeg har tatt tak i det. Det er gledelig å se at der hvor man virkelig går inn og jobber systematisk med å bedre kvaliteten – f.eks. gjelder det Ahus, som har meget gode internasjonale resultater når det gjelder å komme lavt ut med hensyn til sykehusinfeksjoner – ser vi at det nytter. Det er heller ingen grunn til å tro at ikke helseforetakene har tatt fatt i dette når vi så sterkt har satt krav til at det skal jobbes med dette.

Vi lovfester nå krav til kvalitetsarbeid i spesialisthelsetjenesteloven. Så er spørsmålet: Er det slik at kvalitetsarbeidet har gått på bekostning av å holde økonomien under kontroll?

Jeg er ikke i tvil om at hvis vi ikke hadde hatt balanse i økonomien i helseforetakene, hadde jeg fått ganske mange spørsmål i Stortinget på bakgrunn av det – hvorfor ikke helseforetakene følger de budsjettene som Stortinget faktisk vedtar, og de rammene som Stortinget setter.

Jeg mener at det er en forutsetning at vi har balanse i økonomien, men det er samtidig en forutsetning at balansen er sunn, at sykehusene faktisk har mulighet til å gi god pasientbehandling for de midlene som blir stilt til disposisjon. Så dette er ting som egentlig går sammen. Vi skal aldri kompromisse på kvalitetsarbeid, det skal aldri være noe kompromiss at helsepersonell gjør jobben sin skikkelig, ut fra økonomiske motiver.

Meldeordningen blir endret med tanke på at vi vil være på internasjonalt nivå når det gjelder meldeordning, at vi altså vil gjøre det på samme måte som man gjør det i andre land, som man gjør det i EU, som Verdens helseorganisasjon anbefaler, nettopp fordi vi skal lære av de feilene som skjer.

Representanten Hansen spør om finansiering. Jeg mener at den balansen som er nå, er en balanse vi kan leve med. Men vi skal alltid vurdere om finansieringen står i forhold til den kvaliteten vi har, og det kvalitetsarbeidet som er.

Presidenten: Dermed er debatten om redegjørelsen avsluttet.

Presidenten foreslår at helse- og omsorgsministerens redegjørelse om hendelser i enkelte helseforetak og ved Statens autorisasjonskontor for helsepersonell vedlegges protokollen. – Det anses vedtatt.

Sak nr. 4 [13:55:18]

Innstilling fra Stortingets presidentskap om fordeling til komiteene av rammeområder med budsjettkapitler og utkast til romertallsvedtak vedrørende forslaget til statsbudsjett for 2011 (Innst. 1 S (2010–2011))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se nedenfor)

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Før voteringen vil presidenten ta opp til behandling en søknad om permisjon fra representanten Øyvind Vaksdal i tiden fra og med 19. oktober til og med 22. oktober for å delta i formøter i forbindelse med Europarådets valgobservasjon i Aserbajdsjan.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Terje Halleland, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Stortinget går da til votering.
I sakene nr. 1–3 foreligger ikke noe voteringstema.

Votering i sak nr. 4

Presidentskapet hadde innstilt:

A

Forslaget til statsbudsjettet medregnet folketrygden for terminen 1. januar–31. desember 2011 (Prop. 1 S (2010–2011)) fordeles til stortingskomiteene slik:

ARBEIDS- OG SOSIALKOMITEEN

Rammeområde 7 (Arbeid og sosial)

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
600	Arbeidsdepartementet		
601	Utredningsvirksomhet, forskning m.m.		
604	Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen		
605	Arbeids- og velferdsetaten	3605	Arbeids- og velferdsetaten
606	Trygderetten		
611	Pensjoner av statskassen		
612	Tilskudd til Statens Pensjonskasse		

Kap.		Kap.	
613	Arbeidsgiveravgift til folketrygden		
614	Boliglånsordningen i Statens Pensjonskasse	3614	Boliglånsordningen i Statens Pensjonskasse
615	Yrkesskadeforsikring	3615	Yrkesskadeforsikring
616	Gruppelivsforsikring	3616	Gruppelivsforsikring
621	Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering		
634	Arbeidsmarkedstiltak	3634	Arbeidsmarkedstiltak
635	Ventelønn	3635	Ventelønn
640	Arbeidstilsynet	3640	Arbeidstilsynet
642	Petroleumstilsynet	3642	Petroleumstilsynet
643	Statens arbeidsmiljøinstitutt		
645	Regional verneombudsordning i hotell- og restaurantbransjen og renholdsbransjen		
646	Pionerdykkere i Nordsjøen		
648	Arbeidsretten, Riksmeklingsmannen m.m.		
649	Treparts bransjeprogrammer		
660	Krigspensjon		
664	Pensjonstrygden for sjømenn		
666	Avtalefestet pensjon (AFP)		
667	Supplerende stønad til personer over 67 år		
847	Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne		
2470	Statens pensjonskasse	5470	Statens pensjonskasse
2540	Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn		
2541	Dagpenger		
2542	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	5607	Renter av boliglånsordningen i Statens Pensjonskasse
2620	Stønad til enslig mor eller far		
2650	Sykepenger		
2651	Arbeidsavklaringspenger		
2655	Uførhet		
2661	Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.		
2670	Alderdom		
2680	Etterlatte		
2686	Gravferdsstønad		
2690	Diverse utgifter	5701	Diverse inntekter
		5704	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.
		5705	Refusjon av dagpenger

Øvrige romertall

Arbeidsdepartementet

- II. Merinntektsfullmakter
- III. Omdisponeringsfullmakter
- IV. Fullmakt til overskridelse
- V. Tilsagnsfullmakter
- VI. Fullmakt til å gjennomføre investeringsprosjektet PERFORM
- VII. Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån
- VIII. Fullmakt til nettobudsjettering

Folketrygden

- VIII. Folketrygdtytelse

ENERGI- OG MILJØKOMITEEN**Rammeområde 12****(Olje og energi)**

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
1800	Olje- og energidepartementet	4800	Olje- og energidepartementet
1810	Oljedirektoratet	4810	Oljedirektoratet
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat	4820	Norges vassdrags- og energidirektorat
1825	Omlagging av energibruk og energiproduksjon	4825	Omlagging av energibruk og energiproduksjon
		4829	Konsesjonsavgiftsfondet
1830	Forskning		
1832	Internasjonalisering		
1833	CO ₂ -håndtering	4833	CO ₂ -håndtering
1870	Petoro AS		
2440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	5440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten
2442	Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen		
2490	NVE Anlegg	5490	NVE Anlegg

Øvrige romertall

Olje- og energidepartementet

- II. Merinntektsfullmakter
- III. Fullmakt til overskridelse
- IV. Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning
- V. Tilsagnsfullmakter
- VI. Fullmakt til å inngå forpliktelser ut over gitt bevilgning
- VII. Garantifullmakt
- VIII. Forpliktelser under avsetningsinstruksen og øvrige driftsrelaterte forpliktelser
- IX. Utbyggingsrelaterte forpliktelser
- X. Forpliktelser før plan for utbygging og drift og for anlegg og drift er behandlet
- XI. Forpliktelser knyttet til petroleumsvirksomhet på islandsk sokkel
- XII. Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel
- XIII. Overføring av eiendomsrett mot bruksrett
- XIV. Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser
- XV. Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser
- XVI. Overdragelse av andeler i rørledninger til Gassled
- XVII. Opphevelse av generalforsamlingsklausulen
- XVIII. Lån til TCM DA

Rammeområde 13**(Miljø)**

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
1400	Miljøverndepartementet	4400	Miljøverndepartementet
1410	Miljøvernforskning og miljøovervåking		
1425	Vilt- og fisketiltak		
1426	Statens naturoppsyn	4426	Statens naturoppsyn

1427	Direktoratet for naturforvaltning	4427	Direktoratet for naturforvaltning
1429	Riksantikvaren	4429	Riksantikvaren
1432	Norsk kulturminnefond	4432	Norsk kulturminnefond
1441	Klima- og forurensningsdirektoratet	4441	Klima- og forurensningsdirektoratet
1445	Miljøvennlig skipsfart		
1447	Miljøhensyn i offentlige innkjøp		
1448	Radioaktiv forurensning i det ytre miljø		
1465	Statens kartverk, arbeid med tinglysning og nasjonal geografisk infrastruktur	4465	Statens kartverk, arbeid med tinglysning og nasjonal geografisk infrastruktur
1471	Norsk Polarinstittutt	4471	Norsk Polarinstittutt
1472	Svalbard miljøvernfond	4472	Svalbard miljøvernfond
1474	Senter for klima og miljø		
2465	Statens kartverk		

Øvrige romertall

Miljøverndepartementet

- II. Merinntektsfullmakter
- III. Fullmakter til å utgiftsføre uten bevilgning
- IV. Omdisponeringsfullmakt
- V. Fullmakt til overskridelse
- VI. Bestillingsfullmakter
- VII. Tilsagnsfullmakter
- VIII. Fullmakt til å inngå forpliktelser

FAMILIE- OG KULTURKOMITEEN**Rammeområde 2****(Familie og forbruker)**

I

	<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>
Kap.		Kap.	
231	Barnehager		
800	Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet		
840	Krisetiltak		
841	Samliv og konfliktløsning		
842	Familievern	3842	Familievern
843	Likestillings- og diskrimineringsnemnda		
844	Kontantstøtte		
845	Barnetrygd		
846	Forsknings- og utredningsvirksomhet, tilskudd mv.		
849	Likestillings- og diskrimineringsombudet		
850	Barneombudet		
852	Adopsjonsstøtte		
853	Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker		
854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet		
855	Statlig forvaltning av barnevernet	3855	Statlig forvaltning av barnevernet
856	Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere	3856	Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere
857	Barne- og ungdomstiltak		
858	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	3858	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
859	EUs ungdomsprogram	3859	EUs ungdomsprogram
860	Forbrukerrådet		
862	Positiv miljømerking		
865	Forbrukerpolitiske tiltak og internasjonalt samarbeid		
866	Statens institutt for forbruksforskning		

867	Sekretariatet for Forbrukertvistutvalget og Markedsrådet
868	Forbrukerombudet
2530	Foreldrepenger

Øvrige romertall

Kunnskapsdepartementet

IV.	Diverse fullmakter Nr. 3
-----	-----------------------------

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

II.	Merinntektsfullmakter F.o.m. kap. 842 post 1 t.o.m. kap. 868 post 1 F.o.m. kap. 3842 post 1 t.o.m. kap. 3868 post 1
III.	Satser for barnetrygd
IV.	Satser for kontantstøtte
V.	Satser for engangsstønad ved fødsel og adopsjon og stønad ved fødsel utenfor institusjon

**Rammeområde 3
(Kultur)**

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
300	Kulturdepartementet	3300	Kulturdepartementet
314	Kultur og samfunn		
315	Frivillighetsformål		
320	Allmenne kulturformål	3320	Allmenne kulturformål
321	Kunstnerformål		
322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	3322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom
323	Musikkformål	3323	Musikkformål
324	Scenekunstformål	3324	Scenekunstformål
326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål	3326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål
328	Museums- og andre kulturvernformål		
329	Arkivformål	3329	Arkivformål
334	Film- og medieformål	3334	Film- og medieformål
335	Pressestøtte		
337	Kompensasjon for kopiering til privat bruk		
339	Lotteri- og stiftelsestilsynet	3339	Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser

Øvrige romertall

Kulturdepartementet

II.	Merinntektsfullmakter
III.	Tilsagnsfullmakter
IV.	Dekning av forsikringstilfelle
V.	Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd
VI.	Fastsetting av gebyrer og avgifter m.m.

FINANSKOMITEEN
Rammeområde 18
(Rammeoverføringer mv. til kommunesektoren)

I

Utgifter

Kap.	
571	Rammetilskudd til kommuner
572	Rammetilskudd til fylkeskommuner
575	Ressurskrevende tjenester

Rammeområde 19
(Tilfeldige utgifter og inntekter)

I

*Utgifter**Inntekter*

Kap.		Kap.	
2309	Tilfeldige utgifter	5309	Tilfeldige inntekter

Rammeområde 20
(Garanti-instituttet for eksportkreditt)

I

*Utgifter**Inntekter*

Kap.		Kap.	
2460	Garanti-instituttet for eksportkreditt	5460	Garanti-instituttet for eksportkreditt
		5614	Renter fra Garanti-instituttet for eksportkreditt

Øvrige romertall

Nærings- og handelsdepartementet
 VIII. Garantifullmakter
 Nr. 2, 3, 4 og 5

Rammeområde 21
(Finansadministrasjon mv.)

I

*Utgifter**Inntekter*

Kap.		Kap.	
1600	Finansdepartementet	4600	Finansdepartementet
1602	Finanstilsynet	4602	Finanstilsynet
1605	Senter for statlig økonomistyring	4605	Senter for statlig økonomistyring
1608	Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring		
1610	Toll- og avgiftsetaten	4610	Toll- og avgiftsetaten
1618	Skatteetaten	4618	Skatteetaten
1620	Statistisk sentralbyrå	4620	Statistisk sentralbyrå
1632	Kompensasjon for merverdiavgift		
1634	Statens innkrevingsentral	4634	Statens innkrevingsentral
1637	EU-opplysning		
1638	Kjøp av klimavoter	4638	Salg av klimavoter
1645	Statens finansfond		
1650	Statsgjeld, renter mv.		
1651	Statsgjeld, avdrag og innløsning		
		5341	Avdrag på utestående fordringer
		5491	Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift
		5603	Renter av statens kapital i statens forretningsdrift
		5605	Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer

Øvrige romertall

Finansdepartementet

- II. Merinntektsfullmakter
- III. Fullmakter til overskridelse
Nr. 2 og 3
- IV. Bestillingsfullmakter
- V. Kjøp av klimavoter
- VI. Fullmakt til å inngå avtaler om
investeringsprosjekter
- VII. Garantifullmakter
- VIII. Fullmakt til fortsatt bobehandling
- IX. Fullmakt til å korrigere uoppklarte differanser
og feilposterings i tidligere års statsregnskap
- X. Nettobudsjetteringsfullmakter

Folketrygden

- II. Statstilskudd til finansiering av folketrygden

Rammeområde 22
(Skatter, avgifter og toll)

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>
Kap.	Kap.	
	5501	Skatter på formue og inntekt
	5506	Avgift av arv og gaver
	5507	Skatt og avgift på utvinning av petroleum
	5508	Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleums- virksomhet på kontinentalsokkelen
	5511	Tollinntekter
	5521	Merverdiavgift
	5526	Avgift på alkohol
	5531	Avgift på tobakkvarer mv.
	5536	Avgift på motorvogner mv.
	5537	Avgifter på båter mv.
	5538	Veibruksavgift på drivstoff
	5541	Avgift på elektrisk kraft
	5542	Avgift på mineralolje mv.
	5543	Miljøavgift på mineralske produkter mv.
	5546	Avgift på sluttbehandling av avfall
	5547	Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier
	5548	Miljøavgift på visse klimagasser
	5549	Avgift på utslipp av NO _x
	5550	Miljøavgift på plantevernmidler
	5551	Avgift knyttet til mineralvirksomhet
	5555	Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv.
	5556	Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv.
	5557	Avgift på sukker mv.
	5559	Avgift på drikkevareemballasje
	5565	Dokumentavgift
	5568	Sektoravgifter under Kulturdepartementet
	5572	Sektoravgifter under Helse- og omsorgsdepartementet
	5574	Sektoravgifter under Nærings- og handelsdepartementet
	5575	Sektoravgifter under Fiskeri- og kystdepartementet

5578	Sektoravgifter under Miljøverndepartementet
5580	Sektoravgifter under Finansdepartementet
5582	Sektoravgifter under Olje- og energidepartementet
5583	Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser
5700	Folketrygdens inntekter

Øvrige romertall

Helse- og omsorgsdepartementet
V. Diverse fullmakter
Nr. 3

Rammeområde 23
(Utbytte mv.)

I

Kap.	<i>Utgifter</i>	Kap.	<i>Inntekter</i>
		5611	Aksjer i NSB AS
		5616	Aksjeutbytte i Kommunalbanken AS
		5622	Aksjer i Avinor AS
		5623	Aksjer i Baneservice AS
		5625	Renter og utbytte fra Innovasjon Norge
		5631	Aksjer i AS Vinmonopolet
		5651	Aksjer i selskaper under Landbruks- og matdepartementet
		5652	Innskuddskapital i Statskog SF
		5656	Aksjer i selskaper under NHDs forvaltning
		5680	Innskuddskapital i Statnett SF
		5685	Aksjer i Statoil ASA
		5693	Utbytte av aksjer i diverse selskaper mv.

Øvrige romertall

Helse- og omsorgsdepartementet
V. Diverse fullmakter
Nr. 4

HELSE- OG OMSORGSKOMITEEN

Rammeområde 15

(Helse)

I

Kap.	<i>Utgifter</i>	Kap.	<i>Inntekter</i>
700	Helse- og omsorgsdepartementet		
702	Beredskap		
703	Internasjonalt samarbeid	3703	Internasjonalt samarbeid
710	Nasjonalt folkehelseinstitutt	3710	Nasjonalt folkehelseinstitutt
711	Ernæring og mattrygghet		
712	Bioteknologinemnda		
715	Statens strålevern	3715	Statens strålevern
716	Statens institutt for rusmiddelforskning	3716	Statens institutt for rusmiddelforskning
718	Rusmiddelforebygging	3718	Rusmiddelforebygging
719	Annet folkehelsearbeid		
720	Helsedirektoratet	3720	Helsedirektoratet
721	Statens helsetilsyn		
722	Norsk pasientskadeerstatning	3722	Norsk pasientskadeerstatning

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
723	Pasientskadenemnda	3723	Pasientskadenemnda
724	Statens autorisasjonskontor for helsepersonell	3724	Statens autorisasjonskontor for helsepersonell
725	Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten	3725	Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten
726	Statens helsepersonellnemnd		
728	Klagenemnda for behandling i utlandet og Preimplantasjonsdiagnostikknemnda		
729	Pasient- og brukerombud		
732	Regionale helseforetak	3732	Regionale helseforetak
733	Habilitering og rehabilitering		
734	Særskilte tilskudd til psykisk helse og rustiltak		
750	Statens legemiddelverk	3750	Statens legemiddelverk
751	Legemiddeltiltak	3751	Legemiddeltiltak
761	Omsorgstjeneste		
762	Primærhelsetjeneste		
763	Rustiltak		
764	Psykisk helse		
769	Utredningsvirksomhet mv.		
770	Tannhelsetjenester		
780	Forskning		
781	Forsøk og utvikling mv.		
782	Helseregistre		
783	Personell		
2711	Spesialisthelsetjeneste mv.		
2751	Legemidler mv.		
2752	Refusjon av egenbetaling		
2755	Helsetjeneste i kommunene mv.		
2756	Helsehjelp i utlandet		
2790	Andre helsetiltak		

Øvrige romertall

<i>Helse- og omsorgsdepartementet</i>	
II.	Merinntektsfullmakter
III.	Bestillingsfullmakter
IV.	Tilsagnsfullmakter
V.	Diverse fullmakter
	Nr. 1 og 2

JUSTISKOMITEEN
Rammeområde 5
(Justis)

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
61	Høyesterett		
400	Justisdepartementet	3400	Justisdepartementet
		3410	Rettsgebyr
410	Tingrettene og lagmannsrettene		
411	Domstoladministrasjonen		
413	Jordskiftedomstolene	3413	Jordskiftedomstolene
414	Forliksråd og andre domsutgifter		
430	Kriminalomsorgens sentrale forvaltning	3430	Kriminalomsorgens sentrale forvaltning

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
432	Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)	3432	Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)
440	Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	3440	Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten
441	Oslo politidistrikt	3441	Oslo politidistrikt
442	Politi­høgskolen	3442	Politi­høgskolen
445	Den høyere påtalemyndighet		
446	Den militære påtalemyndighet		
448	Grensekommis­særen		
450	Sivile vernepliktige	3450	Sivile vernepliktige, driftsinntekter
451	Samfunns­sik­kerhet og beredskap	3451	Samfunns­sik­kerhet og beredskap
452	Sentral krise­hånd­tering		
455	Redningstjenesten	3455	Redningstjenesten
460	Spesialenheten for politisaker		
466	Særskilte straffesaksutgifter m.m.		
467	Norsk Lovtidend		
468	Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker		
469	Vergemålsordningen		
470	Fri rettshjelp	3470	Fri rettshjelp
471	Statens erstatningsansvar		
472	Voldsoffererstatning og rådgiving for kriminalitetsofre		
473	Statens sivilrettsforvaltning	3473	Statens sivilrettsforvaltning
474	Konfliktråd	3474	Konfliktråd
475	Bobehandling		

Øvrige romertall

Justis- og politidepartementet

- II. Merinntektsfullmakter
 - Nr. 1
 - F.o.m. kap. 61 post 1 t.o.m. kap. 455 post 1
 - F.o.m. kap. 3061 post 3 t.o.m. kap. 3455 post 1
 - F.o.m. kap. 462 post 1 t.o.m. kap. 474 post 1
 - F.o.m. kap. 3462 post 3 t.o.m. kap. 3474 post 1
 - Nr. 2
- III. Bestillingsfullmakter
- IV. Videreføring av bobehandling
- V. Nettobudsjetteringsfullmakt
- VI. Før­tid­sdimit­tering i sivil­tenes­ten
- VII. Avhending av sivilforsvarsanlegg
- X. Stortingets rettferdsvederlagsordning

KIRKE-, UTDANNINGS- OG FORSKNINGSKOMITEEN**Rammeområde 16****(Kirke, utdanning og forskning)****I**

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
200	Kunnskapsdepartementet	3200	Kunnskapsdepartementet
220	Utdanningsdirektoratet	3220	Utdanningsdirektoratet
221	Foreldreutvalgene for grun­nop­plæ­ringen og barnehagene		

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
222	Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat	3222	Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat
223	Sametinget		
224	Senter for IKT i utdanningen	3224	Senter for IKT i utdanningen
225	Tiltak i grunnopplæringen	3225	Tiltak i grunnopplæringen
226	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen		
227	Tilskudd til særskilte skoler		
228	Tilskudd til private skoler mv.		
229	Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører	3229	Statens fagskole for gartnere og blomster-dekoratører
230	Kompetansesentre for spesialundervisning	3230	Kompetansesentre for spesialundervisning
252	EUs program for livslang læring		
253	Folkehøyskoler		
254	Tilskudd til voksenopplæring		
255	Tilskudd til freds- og menneskerettssentre mv.		
256	Vox, nasjonalt fagorgan for kompetanse-politikk	3256	Vox, nasjonalt fagorgan for kompetanse-politikk
257	Program for basiskompetanse i arbeidslivet		
258	Tiltak for livslang læring		
260	Universiteter og høyskoler		
270	Studium i utlandet og sosiale formål for studenter		
276	Fagskoleutdanning		
280	Felles enheter	3280	Felles enheter
281	Felles tiltak for universiteter og høyskoler	3281	Felles tiltak for universiteter og høyskoler
283	Meteorologiformål		
285	Norges forskningsråd		
286	Forskningsfond	3286	Forskningsfond
287	Forskningsinstitutter og andre tiltak	3287	Forskningsinstitutter og andre tiltak
288	Internasjonale samarbeidstiltak	3288	Internasjonale samarbeidstiltak
310	Tilskudd til trossamfunn m.m.		
920	Norges forskningsråd		
1020	Havforskningsinstituttet	4020	Havforskningsinstituttet
1021	Drift av forskningsfartøyene	4021	Drift av forskningsfartøyene
1022	NIFES	4022	NIFES
1023	Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU	4023	Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU
1137	Forskning og innovasjon		
1590	Kirkelig administrasjon	4590	Kirkelig administrasjon
1591	Presteskapet	4591	Presteskapet
1592	Nidaros domkirke m.m.	4592	Nidaros domkirke m.m.
2410	Statens lånekasse for utdanning	5310	Statens lånekasse for utdanning
		5610	Renter av lån til Nofima AS
		5617	Renter fra Statens lånekasse for utdanning

Øvrige romertall

Kunnskapsdepartementet

- II. Merinntektsfullmakter
- III. Tilsagnsfullmakter
- IV. Diverse fullmakter
- Nr. 1, 2 og 4

Nærings- og handelsdepartementet

- VI. Tilsagnsfullmakter
- Nr. 1 kap. 920 post 50

<i>Utgifter</i>	<i>Inntekter</i>
Kap.	Kap.
<i>Fiskeri- og kystdepartementet</i>	
II. Merinntektsfullmakter	
Nr. 1	
F.o.m. kap. 1020 post 1 t.o.m. kap. 1022 post 21	
F.o.m. kap. 4020 post 3 t.o.m. kap. 4022 post 1	
Nr. 3	
<i>Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet</i>	
II. Merinntektsfullmakter	
F.o.m. kap. 1590 post 1 t.o.m. kap. 1592 post 1	
F.o.m. kap. 4590 post 2 t.o.m. kap. 4592 postene 2 og 3	

KOMMUNAL- OG FORVALTNINGSKOMITEEN

Rammeområde 1 (Statsforvaltning)

I

<i>Utgifter</i>	<i>Inntekter</i>
Kap.	Kap.
20 Statsministerens kontor	
21 Statsrådet	3021 Statsrådet
24 Regjeringsadvokaten	3024 Regjeringsadvokaten
1500 Fornyings-, administrasjons- og kirke-departementet	
1502 Tilskudd til kompetanseutvikling	
1503 Midler til opplæring og utvikling av tillitsvalgte	
1510 Fylkesmannsembetene	4510 Fylkesmannsembetene
1520 Departementenes servicesenter	4520 Departementenes servicesenter
1530 Tilskudd til de politiske partier	
1570 Datatilsynet	
1571 Personvernnemnda	
1580 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen	
1581 Eiendommer til kongelige formål	4581 Eiendommer til kongelige formål
1582 Utvikling av Fornebuområdet	
1584 Eiendommer utenfor husleieordningen	4584 Eiendommer utenfor husleieordningen
2445 Statsbygg	5445 Statsbygg
	5446 Salg av eiendom, Fornebu

Øvrige romertall

<i>Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet</i>	
II.	Merinntektsfullmakter
	Kap. 1510 post 21 og kap. 4510 post 1
	Kap. 1520 post 1 og kap. 4520 postene 2 og 3
	Kap. 1584 post 1 og kap. 4584 post 2
III.	Fullmakt til nettobudsjettering
IV.	Fullmakter til overskridelse
V.	Omdisponeringsfullmakter
VI.	Fullmakt til å pådra staten forpliktelser knyttet til investeringsprosjekter
VII.	Fullmakter i forbindelse med kurantprosjektordningen
VIII.	Diverse fullmakter

Finansdepartementet

III. Fullmakter til overskridelse
Nr. 1

**Rammeområde 6
(Innvandring, regional utvikling og bolig)**

I

<i>Utgifter</i>	I	<i>Inntekter</i>
Kap.	Kap.	
490 Utlendingsdirektoratet	3490	Utlendingsdirektoratet
491 Utlendingsnemnda		
500 Kommunal- og regionaldepartementet		
551 Regional utvikling og nyskaping		
552 Nasjonalt samarbeid for regional utvikling		
554 Kompetansesenter for distriktsutvikling		
579 Valguttgifter		
580 Bostøtte		
581 Bolig- og bomiljøtiltak		
582 Rentekompensasjon for skole- og svømme-anlegg og kirkebygg		
585 Husleietvistutvalget	3585	Husleietvistutvalget
586 Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjems-plasser		
587 Statens bygningstekniske etat	3587	Statens bygningstekniske etat
820 Integrerings- og mangfoldsdirektoratet		
821 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	3821	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere
822 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	3822	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere
823 Kontaktutvalget mellom innvandrere-befolkningen og myndighetene		
1533 Sametinget	4533	Sametinget
1534 Tilskudd til samiske formål		
1535 Galdu – Kompetansesenteret for urfolks rettigheter		
1536 Internasjonalt reindriftssenter		
1540 Nasjonale minoriteter	4540	Nasjonale minoriteter
2412 Husbanken	5312	Husbanken
2426 SIVA SF	5326	SIVA SF
	5613	Renter fra SIVA SF
	5615	Husbanken

Øvrige romertall

Justis- og politidepartementet

II. Merinntektsfullmakter
Kap. 490 post 1 og kap. 3490 post 5
Kap. 491 post 1 og kap. 3491 post 1

VIII. Midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger

IX. EFFEKT-programmet

Kommunal- og regionaldepartementet

II. Merinntektsfullmakter

IV. Tilsagnsfullmakter

V. Investeringsramme skole- og svømmeanlegg

VI. Investeringsramme kirkebygg

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

II. Merinntektsfullmakter
Kap. 820 post 1 og kap. 3820 post 1
Kap. 823 post 1 og kap. 3823 post 1

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet

- II. Merinntektsfullmakter
 Kap. 1535 post 1 og kap. 4535 post 2
 Kap. 1536 post 1 og kap. 4536 post 2

KONTROLL- OG KONSTITUSJONSKOMITEEN**Rammeområde 14****(Konstitusjonelle institusjoner)****I**

	<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>
Kap.		Kap.	
1	H.M. Kongen og H.M. Dronningen		
2	H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen		
41	Stortinget	3041	Stortinget
42	Ombudsmannsnemnda for Forsvaret		
43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen		
44	Stortingets kontrollutvalg for etter- retnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste		
51	Riksrevisjonen	3051	Riksrevisjonen

NÆRINGSKOMITEEN**Rammeområde 9****(Næring)****I**

	<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>
Kap.		Kap.	
900	Nærings- og handelsdepartementet	3900	Nærings- og handelsdepartementet
901	Styret for det industrielle rettsvern	3901	Styret for det industrielle rettsvern
902	Justervesenet	3902	Justervesenet
903	Norsk Akkreditering	3903	Norsk Akkreditering
904	Brønnøysundregistrene	3904	Brønnøysundregistrene
905	Norges geologiske undersøkelse	3905	Norges geologiske undersøkelse
906	Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard	3906	Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard
907	Sjøfartsdirektoratet	3907	Sjøfartsdirektoratet
908	Skipsregistrene	3908	Skipsregistrene
909	Tiltak for sysselsetting av sjøfolk		
913	Standardisering		
922	Romvirksomhet		
924	Internasjonalt samarbeid og utviklings-programmer		
929	Norsk Designråd		
934	Internasjonaliseringstiltak		
937	Svalbard Reiseliv AS		
950	Forvaltning av statlig eierskap	3950	Forvaltning av statlig eierskap
953	Kings Bay AS		
		3961	Selskaper under NHDs forvaltning
1550	Konkurransetilsynet	4550	Konkurransetilsynet
2421	Innovasjon Norge	5325	Innovasjon Norge

Øvrige romertall

Nærings- og handelsdepartementet

- II. Merinntektsfullmakter
- IV. Fullmakt til å overskride
- V. Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning
- VI. Tilsagnsfullmakter
Alle unntatt nr. 1 kap. 920 post 50
- VII. Fullmakt til å inngå forpliktelser utover
gitt bevilgning i forbindelse med kjøp av
utredninger og lignende
- VIII. Garantifullmakter
Nr. 1
- IX. Dekning av forsikringstilfeller
- X. Utlånsfullmakter
- XI. Fullmakt til å pådra staten forpliktelser
knyttet til miljøtiltak
- XII. Kapitalutvidelse i Den europeiske bank for
gjenoppbygging og utvikling (EBRD)
- XIII. Fullmakter om såkornfond opprettet mellom
1997 og 2000
- XIV. Fullmakter vedrørende Norsk Romsenter
- XV. Fullmakter til å avhende og bortfeste

**Rammeområde 10
(Fiskeri)**

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
1000	Fiskeri- og kystdepartementet	4000	Fiskeri- og kystdepartementet
1001	Deltakelse i internasjonale organisasjoner		
1030	Fiskeridirektoratet	4030	Fiskeridirektoratet
1050	Diverse fiskeriformål		
2415	Innovasjon Norge, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak		

Øvrige romertall

Fiskeri- og kystdepartementet

- II. Merinntektsfullmakter
Nr. 1
Kap. 1000 post 21 og kap. 4000 post 4
Kap. 1030 post 21 og kap. 4030 post 22
- VI. Forlengelse av garantiavtalene

**Rammeområde 11
(Landbruk)**

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
1100	Landbruks- og matdepartementet	4100	Landbruks- og matdepartementet
1112	Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet	4112	Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet
1115	Mattilsynet	4115	Mattilsynet
1138	Støtte til organisasjoner m.m.	4138	Støtte til organisasjoner m.m.
1139	Genressurser, miljø- og ressursregistreringer		

1141	Kunnskapsutvikling m.m. innen miljø- og næringstiltak i landbruket		
1143	Statens landbruksforvaltning	4143	Statens landbruksforvaltning
1144	Regionale og lokale tiltak i landbruket		
1147	Reindriftsforvaltningen	4147	Reindriftsforvaltningen
1148	Naturskade – erstatninger		
1149	Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket		
1150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.	4150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.
1151	Til gjennomføring av reindriftsavtalen		
1161	Statskog SF – forvaltningsdrift	5576	Sektoravgifter under Landbruks- og matdepartementet

Øvrige romertall

Landbruks- og matdepartementet

- II. Merinntektsfullmakter
- III. Forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein
- IV. Tilsagnsfullmakter
- V. Salg av fast eiendom

TRANSPORT- OG KOMMUNIKASJONSKOMITEEN**Rammeområde 17****(Transport og kommunikasjon)**

I

	<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>
Kap.		Kap.	
456	Direktoratet for nødkommunikasjon	3456	Direktoratet for nødkommunikasjon
1062	Kystverket	4062	Kystverket
1070	Samfunnet Jan Mayen og Loran-C	4070	Samfunnet Jan Mayen og Loran-C
1300	Samferdselsdepartementet	4300	Samferdselsdepartementet
1301	Forskning og utvikling mv.		
1310	Flytransport		
1311	Tilskudd til regionale flyplasser		
		4312	Oslo Lufthavn AS
1313	Luftfartstilsynet	4313	Luftfartstilsynet
1314	Statens havarikommisjon for transport		
1320	Statens vegvesen	4320	Statens vegvesen
		4322	Svinesundsforbindelsen AS
1330	Særskilte transporttiltak		
1350	Jernbaneverket	4350	Jernbaneverket
1351	Persontransport med tog		
1354	Statens jernbanetilsyn		
1370	Posttjenester		
1380	Post- og teletilsynet	4380	Post- og teletilsynet
1560	Direktoratet for forvaltning og IKT	4560	Direktoratet for forvaltning og IKT
1561	IKT-politikk		
1562	Internasjonalt IKT-samarbeid og utviklingsprogram		
		5619	Renter av lån til Oslo Lufthavn AS
		5624	Renter av Svinesundsforbindelsen AS

Øvrige romertall

Justis- og politidepartementet

- II. Merinntektsfullmakter
- Nr. 1 kap. 456 post 45 og kap. 3456 post 2

Fiskeri- og kystdepartementet

- III. Fullmakt til overskridelser
- IV. Bestillingsfullmakter
- V. Tilsagnsfullmakter
- II. Merinntektsfullmakter
 - Nr. 1
 - Kap. 1062 postene 1 og 45
 - Kap. 4062 post 2 og kap. 5575 post 74
 - Nr. 2

Samferdselsdepartementet

- II. Salg og bortfeste av fast eiendom
- III. Merinntektsfullmakter
- IV. Merinntektsfullmakter
- V. Fullmakt til forskuttering
- VI. Fullmakter til å pådra staten forpliktelser knyttet til investeringsprosjekter
- VII. Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for vedlikeholdsarbeider
- VIII. Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for riksvegferjedriften
- IX. Investeringsramme transporttiltak i fylkene
- X. Merinntektsfullmakter
- XI. Bestillingsfullmakter
- XII. Fullmakt til forskuttering
- XIII. Fullmakter til å pådra staten forpliktelser knyttet til investeringsprosjekter
- XIV. Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for vedlikeholdsarbeider
- XV. Restverdisikring for eksisterende materiell, oppgraderinger av eksisterende materiell og investeringer i nytt materiell
- XVI. Overføringer til og fra reguleringsfondet
- XVII. Lånefullmakt for Oslopakke 3

UTENRIKS- OG FORSVARSKOMITEEN**Rammeområde 4****(Utenriks)****I**

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
100	Utenriksdepartementet	3100	Utenriksdepartementet
103	Regjeringens fellesbevilgning for representasjon		
104	Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet		
115	Kultur-, norgesfremme- og informasjons-formål		
116	Deltaking i internasjonale organisasjoner		
117	EØS-finansieringsordningene		
118	Nordområdetiltak mv.		
140	Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen		
141	Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad)		
144	Fredskorpset		
150	Bistand til Afrika		

Kap.	
151	Bistand til Asia
152	Bistand til Midtøsten
153	Bistand til Latin-Amerika
160	Sivilt samfunn og demokratiutvikling
161	Næringsutvikling
162	Overgangsbistand (gap)
163	Nødhjelp, humanitær bistand og menneske-rettigheter
164	Fred, forsoning og demokrati
165	Forskning, kompetanseheving og evaluering
166	Miljø og bærekraftig utvikling mv.
167	Flyktningiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)
168	Kvinner og likestilling
169	Globale helse- og vaksineinitiativ
170	FN-organisasjoner mv.
171	Multilaterale finansinstitusjoner
172	Gjeldslette og gjeldsrelaterte tiltak
480	Svalbardbudsjettet

Øvrige romertall

Utenriksdepartementet

II.	Merinntektsfullmakter
III.	Omdisponeringsfullmakt
V.	Agio/Disagio
VI.	Bruk av opptjente rentemidler
VII.	Tilsagnsfullmakter
VIII.	Garantifullmakter
IX.	Dekning av forsikringstilfelle
X.	Toårige budsjettvedtak
XI.	Ettergivelse av fordringer
XII.	Utbetaling av tilskudd
XIII.	Bruk av gjeldsbrev og raskere trekk på gjeldsbrev
XIV.	Deltakelse i IMF's låneordning til lavinntektsland som utsettes for økonomiske sjokk og kortsiktige betalingsbalanseproblemer
XV.	Deltakelse i kapitaløkninger i internasjonale utviklingsbanker
XVI.	Deltakelse i kapitalfylling i Den globale miljøfasiliteten (GEF)

**Rammeområde 8
(Forsvar)**

I

<i>Utgifter</i>		<i>Inntekter</i>	
Kap.		Kap.	
1700	Forsvarsdepartementet	4700	Forsvarsdepartementet
1710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	4710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg
1716	Forsvarets forskningsinstitutt		
1719	Fellesutgifter og tilskudd til foretak under Forsvarsdepartementet		
1720	Felles ledelse og kommandoapparat	4720	Felles ledelse og kommandoapparat
1723	Nasjonalt sikkerhetsmyndighet	4723	Nasjonalt sikkerhetsmyndighet

Kap. 1725	Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben	Kap. 4725	Fellesinstitusjoner og -inntekter under Forsvarsstaben
1731	Hæren	4731	Hæren
1732	Sjøforsvaret	4732	Sjøforsvaret
1733	Luftforsvaret	4733	Luftforsvaret
1734	Heimevernet	4734	Heimevernet
1735	Etterretningstjenesten		
1740	Forsvarets logistikkorganisasjon	4740	Forsvarets logistikkorganisasjon
1760	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	4760	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg
1790	Kystvakten	4790	Kystvakten
1791	Redningshelikoptertjenesten	4791	Redningshelikoptertjenesten
1792	Norske styrker i utlandet	4792	Norske styrker i utlandet
1795	Kulturelle og allmenntilgode formål	4795	Kulturelle og allmenntilgode formål
		4799	Militære bøter

Øvrige romertall

Forsvarsdepartementet

- II. Merinntektsfullmakter
- III. Bestillingsfullmakter
- IV. Tilsagnsfullmakter
- V. Nettobudsjettering av salgsomkostninger
- VI. Personell
- VII. Investeringsfullmakter
- VIII. Fullmakter vedrørende fast eiendom
- IX. Tidspunkt for belastning av utgiftsbevilgninger
- X. Regnskapsføring av interne inntekter i forsvarssektoren
- XI. Organisasjon

B

Prop. 1 LS (2010–2011) Skatter og avgifter 2011 behandles av finanskomiteen, jf. rammeområde 22, med unntak av forslag til vedtak «Avgifter i matforvaltningen (kap. 5576 post 70)» som behandles av næringskomiteen under rammeområde 11.

C

Kap. 2800/5800 Statens pensjonsfond utland, kap. 5999 Statslånemidler og statsbudsjettets 90–99-poster, samt forslag til vedtak III og VII under Kommunal- og regionaldepartementet, III under Nærings- og handelsdepartementet og IV under Utenriksdepartementet, behandles av finanskomiteen utenfor rammeområdene.

D

Utenrikskomiteen avgir innstilling om Svalbardbudsjettet.

Votering:

Presidentskapets innstilling ble enstemmig bifalt.

Sak nr. 5 [14:04:14]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 14.05.
